

T
minus
01h
29m
30s
and
counting

Vår 2018

3

Røde lys over havet

Martine Svanevik

10

Alle grenser er midlertidige

Bodhisattva Chattopadhyay

8

Bak muren

Toby Bennett

9

Sommerfugllarver

Ximena Miranda

2

Glemmesyken

Gabriela Lee

4

Når vi drømmer,
er vi selv gud

Oluwole Talabi

Mellommenn

Susana Maia

Taleforbud

Max Knight

7

1

Kunstneren og innhegning 601-A

Isa Prospero

Makt og midler

Matthew Daniels

TIR

20 - 03 - 18

ALLE

ER

CDT

15 : 33

GRENSER

MIDLERTIDIGE

under-
søkelsers:

Historiene i dette magasinet er fruktene av en åpen konkurranse under temaet "Alle Grenser er Midlertidige", holdt i 2017 av Transnational Arts Production i Oslo. Da Hilde Maisey og Brynjar Bjerkem fra TrAP først rekrutterte meg for å hjelpe til med å utforme et gammeldags SF-magasin, var planen begrenset til å produsere en fanzine, som skulle være spesielt fokusert rundt bruken av science fiction som et middel til å reflektere over flyktingers opplevelser. Det var meningen at magasinet skulle publiseres i 2018, for å markere TrAPs eget engasjement med temaet grenser det samme året. Det ble derimot klart allerede fra det første møtet at vi måtte tenke mer ekspansivt omkring temaet grenser, ikke bare hva gjelder flyktingers opplevelser, men også flere typer grenser: fysiologiske, psykologiske, lingvistiske og andre rammer. Det ble også nødvendig med en viss grad av nytenkning rundt selve ideen om et gammeldags SF-magasin, for at det skulle passe med våre mål for konkurransen. For science fiction er i seg selv som sjanger avhengig av den konseptuelle kryssningen av

grenser, den blander og forener perspektiver fra ulike disipliner og ulike litterære tradisjoner. Science fiction, etter min forståelse, understreker at selv om vi ikke vet alt, finnes det ingenting vi ikke kan vite: dens ekstrapoleringer og tankeeksperimenter er en utvidelse av det realistiske og materialistiske kunnskapsperspektivet.

Vi bestemte med det samme at vi ville lage en annerledes type fanzine, en som er sentrert rundt temaet grenser på et mer generelt nivå, og vi ville la forfatterne selv bestemme hva slags grenser de ønsket å beskjeftige seg med. Med dette formålet hadde vi en open call for å få inn historier rundt temaet, og jeg spredte budskapet så vidt og bredt som mulig med hjelp fra mine venner og nettverk innenfor science fiction-miljøet, og jeg kan ikke få takket dem nok for deres utrolige hjelp og støtte. Etter en hard konkurranse, med bidrag fra alle verdenshjørner, endte vi opp med å velge ut ni historier, i stedet for de syv vi hadde planlagt originalt, og de kommer fra land fra alle de ulike kontinentene, med unntak av Antarktika. Deretter bestemte vi

oss også for å utvide omfanget av samlingen med illustrasjoner for å forsterke opplevelsen av teksten, noen av dem på spesialbestilling for magasinet, hvorav noen passer sammen med de individuelle historiene og noen utforsker temaet på egen hånd. Vi engasjerte oversetterne Tove B. Gulbrandsen og Tonje Andersen for å hjelpe oss med å bringe hele samlingen og dens ideer ut til et norsk publikum. Og den endelige sammensetningen ga vi til João Doria, som tilførte sine egne kreative ideer til strukturen og dialogen mellom de utvalgte tekstene og bildene.

Så hva er målet med dette magasinet, og hvilke typer diskusjoner og debatter ønsker det å delta i?

Kanskje man skal begynne med det sentrale problemet som grenser i seg selv utgjør. Grenser er allestedsnærværende, både som fysiske objekter og som mentale assosiasjoner. Man kan til og med argumentere for at grenser er terskelen for tenkning, de skaper et grunnleggende verdensbilde som holder sammen det som er innenfor og det som er utenfor alle riker vi noensinne kan nå

med tankens kraft. Det er ganske enkelt umulig å krysse en grense, fordi vi gjennom å krysse den bare bekrefter enda sterkere at den eksisterer. Grenser er ikke noe man kan ønske bort, og alle romantiske gester i den hensikt er ikke bare fånytt, men kan være direkte skadelig for det man faktisk kan gjøre med dem, nemlig forstå dem som en ontologisk kategori. Ta for eksempel problemet som den politiske grensen utgjør. Det politiske problemet, hvor internasjonale og nasjonale grenser regulerer flyten av mennesker som hører til, som kan komme til å høre til, som kan tolereres, og som ikke kan høre til, er et fysisk faktum hvis struktur baserer seg på den binære logikken i et "oss" og et "dem". Hvem som utgjør "oss" og hvem som utgjør "dem" er i stadig endring, og har vært det gjennom hele verdenshistorien, og hvor tette grensene er endrer seg i takt med dem. Dette står i sentrum for filosofen Thomas Nail sin teori om grenser: grenser som en konstituerende sosial logikk som går forut for den geopolitiske anvendelsen av begrepet. Innenfor denne større sosiale logikken finner man

Introduksjon Alle grenser er midlertidige

andre grenser som støtter opp om den politiske: hvilken farge en har på huden, praktiseringen av egen tro eller mangel på sådan, lingvistiske grenser, og mange flere. Basert på tidligere erfaringer kan vi kanskje tenke oss frem til at ingen av disse er stabile grenser, og at vi kanskje kan oppnå å kunne leve uten dem, men tidligere erfaringer viser oss også at grenser endres, de forsvinner ikke, og de kan ikke ganske enkelt ønskes vekk.

Skjønt, den politiske grensen er ikke den eneste grensen i vår tid. For eksempel finnes også de planetariske grensene, eller avgrensningene, fremsatt av vitenskapsmennene Johan Rockströmm, Will Steffen, og deres kollegaer. Innenfor den planetariske grenser-modellen finnes det ni forskjellige grenser vi ikke kan krysse, dersom vi ønsker å opprettholde liv på planeten: klimaforandringer og økende CO₂-nivå i atmosfæren, svekkelse av ozonlaget, tap av ferskvann, havforsuring, endringer i landsystemer, skade på biosfære-integritet, tap av anvendelig fosfor, og påvirkning av aerosolene i atmosfæren. Behold disse grensene – for grensene i seg selv

annet) liv. Disse ulike risikonivåene påvirker og krysser hverandre konstant, forskjellige typer friheter og livssynene som forbindes med dem kræsjes med hverandre, ett sett med normer og verdier blir begrensninger for et annet sett med normer og verdier. Noen av disse risikoene er ytterst konseptuelle og virker som de kommer fra en dårlig science fiction-film (men hvor ofte har ikke science fiction vært en kanarifugl i en kullgrube?), for eksempel utviklingen av superintelligens, eller en kompetent AI (kunstig intelligens) med ekte bevissthet, som er i stand til å fullstendig utsette alt liv fra planetens overflate for sine egne formål.

Hvis det i den politiske problemstillingen er frykt som veileder oss i vår reaksjon mot "den andre", så er det i den planetariske grenser-modellen frykten for å anerkjenne vår egen skyld i å systematisk ødelegge planeten. De to er ikke så fjernt fra hverandre som man kanskje tror, for den bevisste ødeleggelsen av den utviklende og underutviklede verden gjennom ukontrollert industrialisering, hvor arbeid utnyttes i én del av

rikdommen et annet sted, og den katastrofale påvirkningen dette har på hele planeten. Slike mønstre er ikke bare transnasjonale, de blir også internt håndhevet. Vi beveger oss fra den nasjonale grensen til det avstengte samfunnet, designet for å holde de uønskede ute: én-prosenterne mot resten. Jo verre verden blir grunnet grådigheten til de få, jo trangere blir de nasjonale, internasjonale og lokale grensene, for å kunne holde det såkalte kaoset, glimtene av menneskelivets skrekkeligheter, ute. Fordommen blir til verktøy og feighet blir normalen: På forskjellige nivåer blir rase, nasjon, religion, kultur, kjønn, samfunn og verdier brukt til å tilby folk muligheten for en utopi – hvis bare "vi" kunne klare å holde "dem" ute. Det fungerer ikke, fordi forbrukssyklusen fortsetter som før. Vi skaper stadig nye grenser. Til syvende og sist vinner ingen.

Hvis grense-problemet ikke simpelthen kan ønskes vekk, hvordan kan man så hanskes med dem? Dette er delen hvor science fiction-verdenssynet kan tilby oss noen mulige tenkemåter. Skjønt, en undersøkelse av disse mulighe-

noe vi ikke vet på forhånd – fordi det er en fiksjonell verden. Fordi vi også er klar over at vi ikke kan kjenne disse reglene, er de eneste artefaktene som bærer noen som helst nærhet til vår forståelse, de *orienterende komponentene* i det fiksjonelle narrative som forbinder den fiksjonelle verden med den verden vi eksisterer i, de artefaktene som kan manipuleres. Hvis man aksepterer at det er meningen at ingenting egentlig skal gi noen virkelig mening – fordi verdenen er fiksjonell – så er det i seg selv en ny form for mening som styrer betingelsene for den verdenen. Vi har skapt verdenen, og derfor kan vi kjenne den.

Et slikt verdenssyn aktiverer tre av de viktigste spekulative tendensene i science fiction, basert på gradene av mulighet og umulighet i den verdenen, og dens orienterende komponenter. Den mest grunnleggende typen er den fantastiske, i sannhet nær fantasy, som er verdenen til det Ursula Le Guin identifiserte som konseptuelle tankeeksperimenter. I tankeeksperiment-modellen kan man sette inn en hvilken som helst antatt umulighet, og innpasse den

Bodhisattva Chattopadhyay

er essensielle og uunngåelige – under kontroll, så klarer vi å hanskes med dem og kanskje også å overleve; etter et visst punkt blir vi møtt med katastrofe, utsikten til vår egen ødeleggelse og å fjernes totalt fra planetens overflate. Mange av disse kan sorteres etter det futuristen Nick Bostrom kaller "risikoer": de globale, lokale og personlige grensene som truer vår velvære på ulike nivåer. Det finnes globale risikoer, som for eksempel svekkelse av ozonlaget, som påvirker hele planeten, lokale risikoer, som folkemord, og personlige risikoer, som tap av eget liv. Innenfor den personlige sfæren kan man også plassere ytterligere risikoer, trusler som er intimt forbundet med vår kroppslige, hverdagslige eksistens, trusler mot liv og frihet, trusler mot friheten til å velge og bestemme sitt eget livssyn og utøvelse, trusler mot friheten til ikke å bli tvunget til å føde, til å kunne velge sin egen seksuelle orientering eller kjønn. Så finnes det trusler mot hele arten, de globale risikoene, som samtidig er eksistensielle risikoer: risikoen for eksistensen til alt menneskelig (og

verden og fruktene og rikdommen nyttes i en annen, er en del av problemet i den helhetlige ødeleggelsen av selve planeten. Statistikk forteller ikke hele sannheten. De mest folkerike områdene på planeten, India og Kina, er steder med forholdsvis mer bærekraftig livsstil per capita forbruk av ressurser, høyest rangert på Greendex, hvor USA ligger helt på bunnen. Amerikanerne, med fem prosent av verdens befolkning, forbruker nesten en fjerdedel av dens energi. Vest- og Nord-Europa, og steder som Australia, ligger heller ikke bedre an når det kommer til energiforbruk. Med tempoet på ressursforbruk slik det er nå ville vi trenge flere jordkloder for å opprettholde livsstilen en amerikaner fører i dag, men dog, vi har kun én. Likevel er India og Kina også på én og samme tid blant de største forurenserne på planeten, sammen med sine europeiske og amerikanske motstykker, og blant de mest fattigdomsbefengte områdene. Det er virkelig ikke vanskelig å se sammenhengene mellom produksjon og forbruk, mellom elendig fattigdom ett sted og den relative

tene må begynne med to antagelser. Den første er at betingelsene for science fiction-verdenen, hva de enn måtte være, er potensiell kunnskap, altså at det er mulig for oss å kjenne dem (selv om vi ikke nødvendigvis gjør det). Den andre antagelsen er at dette kunnskapspotensialet gjør at elementene i den aktuelle verdenen er åpne for manipulasjon. For å si det på en annen måte, vi kan vite og derfor kan vi manipulere, og vi kan manipulere derfor kan vi vite. Dette bærer likhet til hva opplysningsfilosofen Giambattista Vico benevnte "*verum esse ipsum factum*", også kjent som verum factum-prinsippet: Det som er sant er det som er skapt. Sannheten til den fiksjonelle verden er sannheten i dens manipulerbarhet. Dette argumentet står i motsetning til distinksjonen foreslått av Quentin Meillassoux mellom science fiction og extro-science fiction. I den første er kunnskap en mulighet, mens i den andre er kunnskap umulig. Argumentet jeg presenterer her er annerledes: I enhver fiksjonell verden vil reglene i den verdenen alltid være

inn i reglene til den verdenen og se den som en faktisk sannhet innenfor betingelsene for den verdenen. En annen type er å se science fiction som en verktøykasse for problemløsning, eller det Tone Charlotte Gadmar og andre identifiserer som sandkassemodellen for science fiction. For å tenke videre med sandkassen, som blir gjort i software-miljøer, kan man teste ut variasjoner av et problem gjennom selektiv eliminering og isolering av faktorer. Dette er spesielt nyttig innenfor alternativ historie-sjangeren – for eksempel hva hvis Hitler hadde vunnet krigen. Men den brukes også i de utbredte anvendelsene av sommerfugl-effekten på mulige fremtider: Si at vi ser nåtiden som en kombinasjon av n faktorer, og så flytter vi oss bakover i tiden, forandrer på noe, og skaper en nåtid med $n-1$ (i noen tilfeller $n+1$) faktorer, for å se hva som endrer seg og hvorfor, eller vi eliminerer en faktor fra det vi forestiller oss er nåtiden, en $n-1$, og ser på dens konsekvenser for fremtiden. Sandkassen er forbundet med, men forskjellig fra, den tredje typen, ekstrapolasjons-

modellen: den forrige innebærer selektiv eliminering og isolering av faktorer for å teste ut variasjoner. For ekstrapolasjonsmodellen er målet å utvide visse faktorer i nåtiden og holde andre faktorer konstante, for å forutse effekter på lang sikt. Siden ekstrapolasjonen baserer seg på selektiv forutsigelse, er det også denne som med størst sannsynlighet vil slå feil. Sammen forsyner disse tre oss med den uendelige spekulative variasjonen til science fiction. Disse tre tendensene kan ofte finnes i ett og samme verk også. Men deres hovedanvendelse er å pønske ut måter å leve, tenke og være i verden på som er forskjellige fra hvordan vi faktisk eksisterer i verden, å finne alternativer og andre mulige væremåter, med de orienterende komponentene til å forbinde disse tilsynelatende spekulative luftslottene med vår hverdagslige nåtid.

Slik kommer vi, gjennom disse spekulative tendensene, til hva man kan kalle fordelingen av mange fremtider, faktisk mange mulige fremtider og mange mulige fortider, som leder til en uendelig variasjon i nåtider. Jo

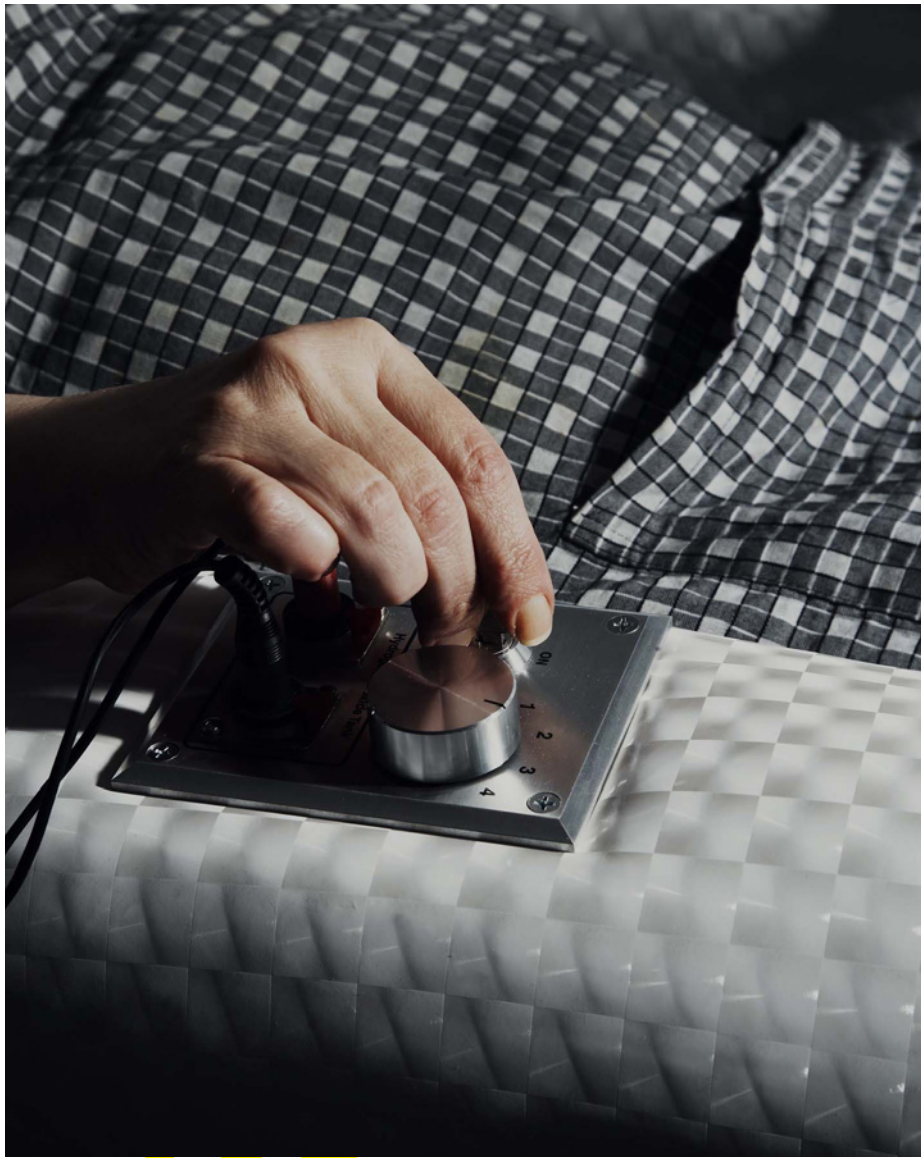
bredest omfang, de sannsynlige utgjør én del av disse, og de foretrukne en enda trangere andel. Men jo flere mulige og sannsynlige fremtider vi har, jo flere versjoner av de foretrukne kan vi også ha. Nettopp derfor er det så viktig å åpne opp fremtiden for så mye mangfold og variasjon som mulig, i stedet for å lukke den igjen.

I stedet for forestillingen om at grenser er rent geopolitiske, tar denne samlingen derfor et ekspansivt syn på hvordan grenser opererer. De viktigste grensene den ønsker å krysse er de konseptuelle, altså, hvordan kan vi ha mange ulike måter å tenke rundt temaet på, slik at man kan åpne opp fremtiden for like mange mulige verdener som vi kan forestille oss. Av den grunn favner grensene i denne samlingen om alt fra de planetariske avgrensningene til fysiologiske grenser, og kommer innom temaer så varierte som superintelligens, utryddelse av arter, invasjon av romvesener, og historisk minne. I utvelgelsen av skjønnlitteratur, så vel som kunst, har vi vært heldige nok til også å kunne krysse geopolitiske grenser og sette sammen et virkelig inter-

Oslo, 28. januar 2018

mer lukket fremtiden blir, og jo mer ekstrem dens forutsigelse, jo mindre håpefull og åpen blir nåtiden. Ta klimaforandringer og deres katastrofale apokalyptiske presentasjoner som eksempel. Å kvele håpet om enhver mulig positiv fremtid for planeten gjør at vår tid blir dommedag: Vi kommer apokalypsen i forkjøpet gjennom å miste håpet om noen virkelig mulighet for forandring. Det samme gjelder for de andre formene for grenser vi diskuterte tidligere. Konseptuelt tilhører grenser en forestilling om fremtiden: Jo mer lukket vi ser for oss fremtiden, jo mer skremmer den oss, og jo flere grenser setter vi opp. I praksis er det håndhevelsen av betingelser som gjør at noen fremtider blir mer sannsynlige enn andre, men de fødes av den samme frykten. I hvert tilfelle baserer de seg på et filter for fremtiden, og et trangt, lukket sådant. Og science fiction, som en sjanger som tenker med fremtiden, er sammenviklet med dette filteret. Sjangeren tilbyr en mulighet for å tenke med mulige, sannsynlige og foretrukne fremtider. De mulige fremtidene har

nasjonalt utvalg. Vi var også ivrige etter å tenke med ånden til et tidlig science fiction-magasin, hvor mye av skjønnlitteraturen gjorde et nummer ut av positive, skinnende, levende fremtider. Selv om en slik fremtid ganske sikkert har blitt dempet for mange av nåtidens alvor, forsøker dette volumet å returnere til noe av den optimismen og muligheten. For selv om vi vet at grenser er allestedsnærværende og kanskje vil vedvare i forutsigelig fremtid, kanskje vi kan overkomme grensene til våre fengsler av frykt med tanken, kunnskapen og håpet om at alle grenser virkelig er midlertidige.

Dr. Nelly Ben Hayoun / The Soyuz Chail, 2009 / Photo by Nick Bailon / Copyright Nelly Ben Hayoun Studios

Top, bottom

2

28. MARS 2077
SAN JOSÉ, COSTA RICA
KL. 05.00

Den hundre år gamle kvinnen åpnet øynene.

Det var stille rundt henne, men hun våknet ved fornemmelsen av et lett press mot brystet. Hun hadde kjent det før, når *yigüirros* begynte å syngre på denne tiden av året og minnet henne om fortidens ungdomstid, som lydbildet av et lykkelig liv. Men de hadde ikke vært hørt på 46 år. De var utdødd nå, disse fuglene som hadde preget seg inn i henne slik at hun kjente på nostalgien ved daggry i mars hvert år.

Jeg husker... For 65 år siden, på denne tiden av dagen, fødte jeg et barn.

Et stolt smil ledsaget tanken. Hun lukket øynene igjen for å nyte morgenstillheten noen minutter lenger, inntil det var på tide å gjøre seg klar for en travel dag.

Hun tok seg et bad og kledde seg i et par lysebrune langbukser, hvit bluse og sandaler. Før hun gikk, plasserte hun et lite, sølvskimrende skrin i vesken sin.

KL. 09.03

“På gangstien fra det neste gatehjørnet til destinasjonen din er det optimale forhold for fotgjengere. Skal jeg stoppe der?” sa Darnis.

“Ja, takk”, svarte hun med et blikk på kartet i smartbrillene sine.

Darnis var samtidens folkevognboble, en Beetle, inspirert av et insekt, en art sikader. Autonomobilene med plass til én passasjer gled videre etter å ha satt henne av på det sørøstre hjørnet av La Sabana Park.

9

Sommerfugllarver

3

Der hun sto på fortauet, trakk hun pusten dypt inn og smilte.

Jeg savner absolutt ikke smogen.

Hun kikket på klokken og sukket.

Kl. 09.17. Perfekt tidspunkt for å få seg litt å spise, selv etter at den gærningen stoppet trafikken ved å bestemme seg for å lande en passasjerdrone midt i gaten!

Solo en Costa Rica, hadde hun tenkt for seg selv. Det var bare her en kunne bli vitne til sånn galskap, det var helt sikkert. En gang ble en android observert mens den viste vei for to okser som dro på en gammeldags trekjerre. Ved en annen anledning ble en ku dyttet inn i en passasjerdrone, bare for moros skyld. Men hun kjente allerede til vaner og merkelige påfunn i dette lille hjørnet av jordkloden, der gatene ikke hadde noe navn. Det var tross alt hjembyen hennes.

Kvinnen begynte å gå og gledet seg til frokosten. Forhåpentligvis ville det å spise noe før møtet hindre henne i å bli for følelsesmessig involvert under samtalen med ministeren.

KL. 09.18

Den så liten ut mellom de høye bygningene med leiligheter og kontorer, men *La Soda Tapia* var en veletablert restaurant. Den fremsto som tidløs.

Hallo, min hundre år gamle venn.

Hun valgte et bord på terrassen og satte seg i en rød stol. Kelneren kom med et papir der hun kunne merke av bestillingen sin.

Hun kjente på strukturen i papiret og sukket.

Det er det jeg liker ved dette stedet. Hvem trenger interaktive hologram?

Hun merket av for “gallo pinto”, Costa Ricas tradisjonelle frokost av ris og bønner, og en “cas” juice.

“Kan jeg ta bestillingen Deres, frue?”

“Ja takk”, sa hun og rakte ham menyen.

“Risen og bønnene er redigert. Er det i orden for Dem?”

Kvinnen kunne ikke la være å himle med øynene, men forsøkte å svare høflig.

“Redigert er helt i orden”, sa hun.

Alt det idiotiske maset om redigerte genomer. Som om vi kunne klare å brødfø 13 milliarder mennesker på tilfredsstillende vis uten dem, under bestemmelsene i Verdens antipesticid-avtale. Dessuten hadde genutveksling mellom arter foregått i lange tider før vi engang tenkte på å redigere genomer. Før vi overhodet eksisterte!

Hun trakk pusten dypt for å roe seg ned.

Ja takk, sukker for hjernen.

Over gaten kunne hun observere Sagreda-senteret for menneskelig utvikling, med kuppelen og det lille tårnet. I museumsfløyen skulle hun senere møte Aki. Men først skulle hun snakke med ministeren.

Avslutningen på ett prosjekt, begynnelsen på et nytt.

Kommer jeg noen gang til å få hvile?

KL. 09.45

Ministeriet for menneskelig utvikling la beslag på det meste av det nye regjeringsbygget. På kontoret sitt satt den unge ministeren og redigerte en bok for utgivelse:

Ministeriet for menneskelig utvikling ble opprettet i 2048. Vår høyt kvalifiserte stab observerer hvert barn gjennom forskjellige erfaringer, for å klargjøre hvilke aktiviteter som avslører tegn på kreativ flyt. Opp-

Ximena Miranda

legget er helt tilpasset lek og vitebegjærlighet, og over tid vil gjensidige tilbakemeldinger rundt de enkelte prosjektene utvikle kritisk tenkning. Slik blir barn faktisk meningsutviklere. Gamle emner og utdaterte metoder som ikke var forenlige med denne visjonen, er blitt utelatt. Vår fleksible metode omfatter mange mulige retninger som kan følges opp av lærenemme i alle aldre. Den utforsker det enorme omfanget av pasjoner og interesser som alltid har særmerket denne spesielle menneskearten, også når visse utdanningssystemer i fortiden ikke tillot dem å blomstre. En av våre faktiske utfordringer er å utvikle biofili, eller...”

Brillene avbrøt henne med en påminnelse om avtalen som ventet. Hun begynte å gå til konferanserommet i førtiende etasje, litt nervøs foran møtet med denne legendariske kvinnen.

18. DESEMBER 2025 ESCAZÚ, COSTA RICA

Det var et populært uttrykk på Costa Rica: “Én ting er å se henne komme, noe helt annet er å danse med henne.”

Folk hadde definitivt sett henne komme.

Mange hadde vært klar over at om isen ved polene smeltet og de dype strømmene endret kurs, ville millioner komme til å lide.

Noen hadde nektet å anerkjenne henne i flere tiår.

Nå fikk menneskene, og følgelig alle andre arter, ikke noe annet valg enn å danse med henne.

Ja, du vet allerede navnet hennes: Hun ble kalt global oppvarming.

KL. 07.08

Kvinnen var 48 år da tørken og hetebølgene i San José tiltok radikalt.

Hun svettet og pustet tungt allerede ved sjutiden om morgenen, da hun tok et overblikk over tapene ved Pico Blanco Reserve. I lavlandet kunne dyrene vandre oppover i høyden etter hvert som temperaturen steg. Men i høytliggende områder som her hadde de ingen steder å gå.

Hun stoppet da hun oppdaget et eller annet med grønnbrun pels på bakken. Ved nærmere ettersyn viste det seg å være et dødt tretået hunddovendyr.

Hun hadde aldri tålt synet og enda mindre lukten av døde dyr. Likevel ble hun stående en stund og stirre på det vakre eksemplaret av denne ikoniske arten.

Inni seg tok hun farvel.

Så hørte hun plutselig et lite skrik, det karakteristiske ropet om hjelp fra en dovendyrunge. Kvinnen fant den i det tørre, høye gresset.

Kom igjen, lille venn. Ikke bruk klørne dine på meg.

Forskeren i henne visste at det ikke hadde noe for seg å forstyrre naturens gang. Men denne gangen fulgte hun andre instinkter.

Hva er den viktigste forskjellen mellom et menneske og et dovendyr, egentlig? Hvorfor har vi spesielle rettigheter fremfor andre dyr?

Hun visste ikke hvor hun kunne gjøre av dovendyret, og det var usannsynlig at det kom til å overleve. Likevel tok hun det med seg.

Kanskje andre eksemplarer av arten også kommer til å overleve, slik at dovendyr ikke blir utryddet likevel. I hvert fall ikke ennå.

Men ikke engang alle verdens forskere til sammen kunne forutsi hvilke arter som kom til å overleve. Det eneste sikre var et den biologiske evolusjonen ville følge sin egen uforutsigbare retning, med eller uten dovendyr, med eller uten mennsker.

2. JANUAR 2076 CERRO CHIPINQUE MONTERREY, MEXICO

Den 99 år gamle kvinnen plasserer en sølvfarget brikke i kontrollpanelet, så setter hun seg ned ved siden av den nærmeste kollegaen. Hun beundrer virkelig Tlaoli, en meksikansk spesialist i rekonstruerende psykotropi. Tlaoli ser strålende ut, slik gravide kvinner ofte gjør, og føler seg i utmerket form.

“Jeg hadde aldri forestilt meg at studiene kunne bli så nyttige, hvordan ekstrakter av tropiske planter og mosearter påvirker hjernen. Tenk på det! Kunne du ha forutsett dette?” sier Tlaoli.

Gjennom vinduet ser de ut på en innebygget hage. En 14 år gammel jente med navnet Lil går omkring og ser litt for-tapt ut. Tretti minutter tidligere har hun fått en oppløsning som skal stimulere produksjonen av opioide nevrotransmittere.

På det barberte hodet har hun en rekke små sølvbrikker. 137 trådløse effektorer er nøye plassert i et asymmetrisk mønster over hjernen hennes.

Lil vandrer gjennom hagen og finner noe på en plante. Noe lite og avlangt, et slags dyr som hun aldri har sett før. Hun smiler med vidåpne øyne, så går hun nær nok til å ta på dyret og lar det klatre opp på hånden hennes. Merkelig, hun kjenner det ikke mot huden. Hun flytter hånden mot lampen, men lyset ser ikke ut til å reflekteres på overflaten av dyret.

8

10

Fra kontrollrommet kan kvinnen se at hånden hennes faktisk er tom.

“Helt... utrolig”, sier hun overveldet.

På en skjerm følger de med på data fra effektorene, som oppfanges og kontrolleres av den sølvfargede nanobrikken. Plutselig begynner jenta å hyle og hoppe opp og ned, vill av begeistring.

“Tror du det kan dreie seg om en overdose, Tlaoli?”

“Det kan ha med personligheten å gjøre, men det får vi ikke vite før senere.”

Det pågående forsøket inngår i et prosjekt av global interesse, der millioner av nye Yuan er blitt investert. Det ble faktisk omtalt i nyhetene denne morgenen.

Dirigert hallusinasjon vil kunne gjenskape opplevelsen av nærkontakt med de vakreste og mest karismatiske artene som ble utryddet i det 21. århundret. Disse møtene vil være i stand til å fremkalle positive følelser som ellers ikke ser ut til å oppstå. Biofili er et sammensatt ord som kan oversettes med “tilknytning til liv” eller “kjærlighet til levende vesener”, og som ikke kommer tilstrekkelig til uttrykk i menneskesamfunnene. Flere studier har bekreftet det. Forekomsten av en rekke handlingsmønstre, som ekstrem aggresjon og depresjon, har direkte sammenheng med fraværet av biofili. Levende kakerlakker og vanlige mark ser ikke ut til å vekke den samme forundring og oppsattethet. Eksisterende maur fascinerer bare 1 % av forsøksgruppen, men fremkaller angst hos de øvrige. Spirende frø fungerte for en litt større prosentandel. Men det er fortsatt millioner av barn som ikke gir uttrykk for biofili, og folk over hele verden håper på positive resultater av forsøkene som pågår i dag i Monterrey...”

Etter at forsøket var avsluttet, ble jenta overført til et lite rom for å bli intervjuet.

Osaka?

Invitasjonen jeg fikk! Den gjelder dette møtet! tenkte hun med et stolt smil.

Men da hun var tilbake på hotellet, ble hun rastløs av de mentale bildene av Mars som virret rundt i hodet hennes.

Tross alt er det vår hang til utforskning som har fått oss til å krysse midlertidige grenser og fronter mot det ukjente. Men bærekraftige kolonier på Mars?

Blikket hennes søkte igjen mot skjermen på den bærbare PC-en. Hun leste invitasjonen igjen.

“Vi tror at Deres erfaring med akustiske signaler fra insekter kan bety verdifull innsikt i fremtidig kommunikasjon med utenomjordisk liv. Vi håper at De vil vurdere å delta som gjesteforeleser under møtet som skal avholdes neste år.”

Men burde vi ikke fokusere på vår egen planet først? tenkte hun.

Hun var forvirret, for hun forsto logikken forbundet med å kolonisere andre planeter, men hadde altfor mange spørsmål.

Tøyer vi ikke våre biologiske røtter for langt?

Kan vi forlate alt dette som er vårt hjemlige miljø?

Hvis vi overlever, hvordan kommer vi til å forandre oss?

Og viktigst av alt, hva i all verden skal jeg si under det møtet?

25. JULI 1984

SABANILLA DE MONTES DE OCA
SAN JOSÉ, COSTA RICA

Den sju år gamle jenta gikk gjennom brokkoliplantasjen som faren hennes hadde startet opp. Kuer vandret over gatene i området rundt huset, og på regnfulle kvelder pleide ildfluer å flage rundt og lyse med signalene sine for å finne partnere.

9

Sommerfugllarver

9

“Disse dyrene er fantastiske! De er såååå vakre! Jeg kunne ha sett på dem i timevis, faktisk!” Ansiktet hennes strålte.

Men mens hun snakket, begynte hun å få stadig flere rykninger i ansiktet. Til slutt lå hun på en sofa og rugget litt frem og tilbake mens hun spyttet ut uforståelige ord.

Kvinnen observerte det hele med en bittersøt fornemmelse. Slik var bivirkningene av dirigert hallusinasjon.

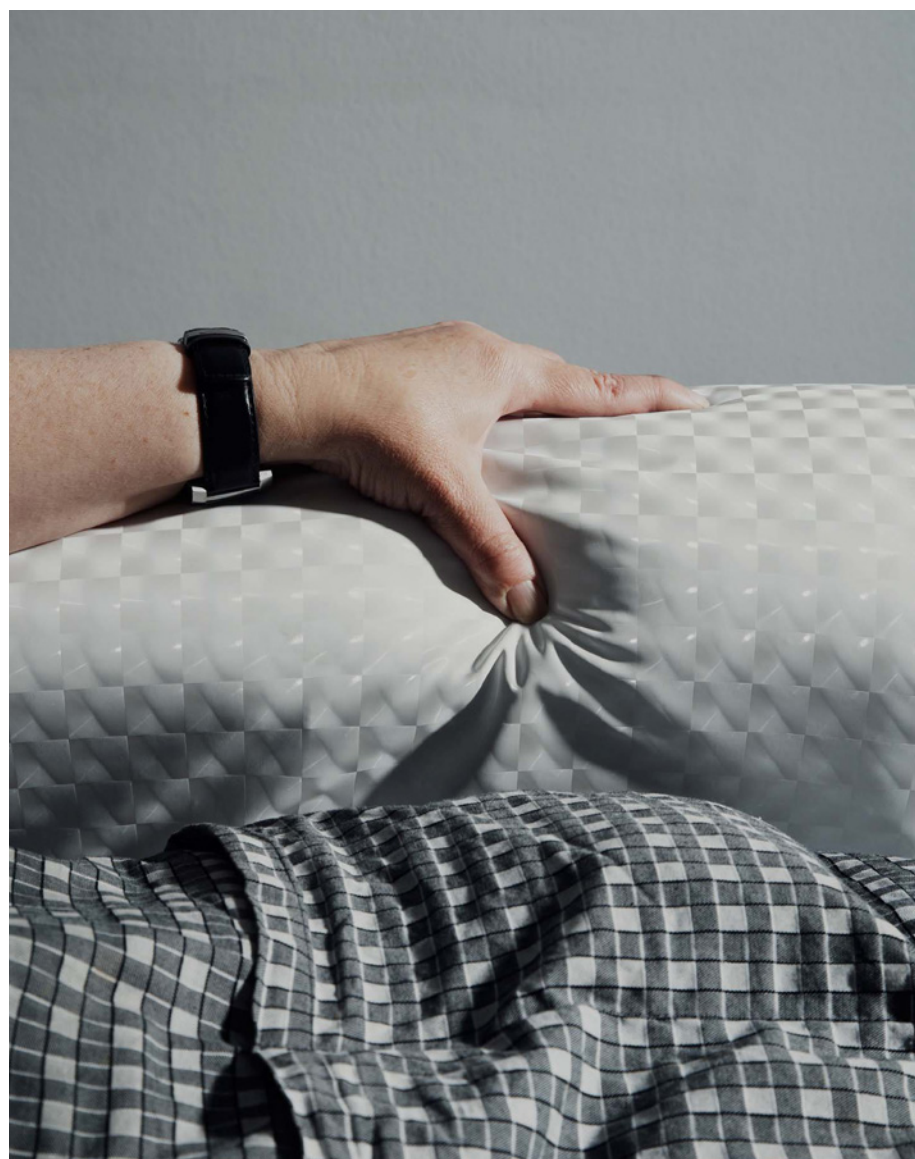
Likevel visste hun at det var et gjennombrudd. Jenta hadde beskrevet noe som liknet hennes egen erfaring med *Papilio polyxenes*, sommerfugllarvene fra barndommen.

3. JUNI 2017

CAPE CAÑAVERAL, USA

Kvinnen var 40. Hun kunne ikke tro sine egne øyne. Raketten fløy baklengs fra rommet og landet perfekt på det planlagte punktet. Hun hørte lederen på pressekonferansen:

“Gjenbruksraketter vil redusere kostnadene ved romreiser og gjøre det mulig å starte en bærekraftig koloni på Mars. Når? Så tidlig som om 9-10 år. Ja, vi ser etter en mulighet for å garantere menneskelig overlevelse på lengre sikt. En planet kan komme til å bli destruert når som helst av en meteoritt, og kriger og forurensning skaper allerede uholdbare levestandarder flere steder på Jorden. Absolutt et godt spørsmål... Ja, folk i denne kolonien kommer til å leve under bakken på grunn av ekstrem stråling, i spesielt konstruerte bygninger med komprimert og oksygenberiket luft. Spesialbehandlete planter vil gjøre det mulig å overleve. Tilgjengelig flytende vann kan ikke garanteres, men vi tror det finnes is. Ja, et betydelig antall personer har uttrykt interesse og har allerede investert i et fremtidig liv på Mars. Siden mange av dem er fra Japan, kommer vi alle til å møtes i Osaka neste år...”

En hel rekke udefinerte arter kunne observeres selv her i de små hagene til folk, i dette landet som ble ansett for å ha det største artsmangfoldet på hele kloden.

Det første glimtet av sommerfugllarven kunne klassifiseres som en nærkontakt av tredje grad. Da hun oppdaget den der den spaserte på en grein, ble hun straks opptatt av de klare fargene, de grønne og svarte linjene og de oransje prikkene som beveget seg. I det som var ansiktet, kunne hun se formen av et oppned-hjerte. Jenta og sommerfugllarven kjente på den samme varmen fra solen, den samme vinden som blåste mot huden.

Hun fant flere og fortsatte å observere dem gjennom glasskrukker. Hun glemte følingen med tiden mens hun studerte dem, det beste beviset på nysgjerrighet og kreativ flyt som leder et barn til de høyeste former for læring.

De er så forunderlig vakre!

Tegninger og notater fulgte. Detaljer prentet seg inn hos henne for resten av livet via nevronforbindelsene: kinnbakker som tygde i seg grønne nåleblad; hamskifter ved rytmiske bevegelser, som glidende dansetrinn ut gjennom en åletrang sekk; væskeholdige oransjefargete antenner som spredte en vond lukt. Puppene varierte i farger og størrelser. Noen skulle bli til vakre svalehaler, andre til slanke, smarte parasittveps eller -fluer. Ved hjelp av bøker hun fikk av besteforeldrene og tanten sin, identifiserte hun artene som *Papilio polyxenes*.

Hun ble ikke kjent med dem på skolen, for de fleste utdanningsinstitusjoner mente det var mulig å forstå levende skapninger uten å observere dem direkte. Det ble hevdet at bøker og deretter datamaskiner kunne erstatte dem. Men det funget egentlig aldri for å kunne forstå kompleksiteten hos levende organismer.

Hun visste det ikke da, men oppdrettet av sommerfugllarver skulle komme til å bestemme livsløpet for henne. Etter hvert skulle hun oppdage at uten dem ville hun aldri ha forstått hvordan levende vesener oppstår og utvikles. Hun ville aldri hatt et ønske om eller faktisk komme til å bli biolog. Hun ville aldri ha sett på menneskene som en av flere arter i livets tre. Hun ville aldri ha forstått noe av det som opptok henne mest.

Hun visste ikke at hun skulle komme til å leve til hun ble hundre år gammel og vokse opp til å tro – og vite – at menneskene helt opplagt er pattedyr, ja, helt definitivt primater!

Minnene om sommerfugllarvene skulle komme til å forbindes med minner om insekter som fikk greiner til å bevege seg, om hvite babykapsusinere på ryggen av mødrene, om hennes egen morsrolle, og om bøker som handlet om erkjennelsesteori og evolusjon. Alle disse minnene skulle komme til å forenes slik at ingen isolert kunnskap var tilbake, kun en identitet og en verdensanskuelse.

Hun forestilte seg aldri at *Papilio polyxenes*, i likhet med tusenvis av andre arter, skulle bli utryddet i hennes livstid.

Hun kunne aldri ha forutsett fremtidens ironi: at barn fra de stedene som en gang hadde hatt det største artsmangfoldet på hele kloden, bare kunne finne sommerfugllarver gjennom dirigert hallusinasjon.

28. MARS 2077
SAN JOSÉ, COSTA RICA

Det tok litt tid før den hundre år gamle kvinnen nådde frem til ministeriet. Hun tok heisen, gikk av i 40. etasje og videre inn i møterommet.

Ximena Miranda

Ministeren ventet på henne.

De to kvinnene hilste på hverandre og fant raskt tonen i en munter samtale, noe som kunne sies å være et kostarikansk ritual i forkant av enhver form for forhandling. Men til slutt kunne ikke ministeren kontrollere nysgjerrigheten.

“Jeg er blitt fortalt at de siste forsøkene har vært vellykket. Er det tilfelle?”

Den hundre år gamle kvinnen svarte ikke straks. Rolig tok hun hånden ned i vesken for å finne det lille sølvfargete skrinet, som hun forsiktig plasserte på bordet.

Hun trakk pusten, så snakket hun.

“De vet hva som bekymrer meg. Bivirkningene av dirigert hallusinasjon er et faktum, og de er alvorlige. Doseringen må kalibreres omhyggelig ved hvert enkelt inngrep.”

Hun tok en pause og tenkte på jenta i Mexico.

“Men forsøkene var absolutt vellykket. Teknologien er klar for neste fase.”

Ministeren så på det sølvfargete skrinet og berørte det med fingrene.

“Det er i orden, De kan åpne det”, sa hun.

Ministeren stirret på den lille, blanke gjenstanden på innsiden. Øynene skinte.

“Husk”, sa kvinnen, “ikke ha for store forhåpninger. De er bare etterlikninger, modeller av organismer. De blir aldri så komplekse som artene de er inspirert av. Bare den neste fasen kan fortelle oss om disse modellene kan bidra til å fremkalle biofil i en større andel av befolkningen.”

“Jeg håper likevel”, sa ministeren, “å få se mange flere barn med biofil. Det er for smertefullt å se alle de bleke fjesene uten et glimt i øynene.”

“Jeg også. Jeg er trygg på at saken er i gode hender, og vi kan fortsette samtalen. Men nå må jeg gå. Jeg har en annen avtale.”

Den gamle damen reiste seg, tok ministeren i hånden og gikk tilbake til heisen. Hun trykket på knappen og ventet.

I tankene var hun allerede fokusert på det neste møtet.

KL. 11.32

Den hundre år gamle kvinnen gikk inn i rommet der hun hadde avtalt å møte Aki.

Det var et hvitt rom som var klargjort for en spesiell installasjon. Det siste *Guaiacum sanctum*, et høyt verdsatt tre fra de tidligere stillehavstørkeskogene, var blitt transplantert hit for at det ikke skulle dø i ørkenen som nå dekket mesteparten av Guanacaste.

De intravenøse sondene som holdt det i live og samtidig skulle registrere data om vitale funksjoner, fremskapte en blågrønn glorie rundt treet. Den hundre år gamle kvinnen nøt synet en langs stund, fascinert av kombinasjonen av vitenskap og kunst.

Aki ankom som planlagt. Uten å si noe satte hun seg bare ved siden av kvinnen og så på treet, mens hun kjente på energien av visdom og samhandling mellom to kvinner som har levd livet til fulle. Den hundre år gamle kvinne brøt stillheten.

“Jeg antar at enkelte ganger trenger selv en vitenskapelig forsker å tro på noe som synes umulig.”

Aki svarte, fortsatt med øynene festet på treet:

“Jeg tror ordet for det er *håp*. Skal jeg ta det som et ja?”

Et bekreftende blikk sluttet avtalen.

I en serie makeløse eksperimenter skulle den hundre år

Men vi utryddet de aller fleste av ikke-menneskelige arter, og vi ville aldri bli de samme uten dem.

Jeg skulle ønske jeg kunne si at jeg har med meg en plan for å unngå det.

Men alt jeg har, er en historie. Denne historien.

Jeg vet at nye reiser ut i verdensrommet vil bli spennende.

Men dere skjønner, på denne lille blå prikken i universet som er vårt hjem, har vi allerede vært på reise i århundrer.

Dette er vårt moderskip.

Selv i dette øyeblikk, i denne domenen som er uten plasmamotor, reiser vi uendelig, inn i fremtiden.

Og følget – eller fraværet – av forskjellige ikke-menneskelige arter på reisen kommer til å bestemme hva vår egen art blir til i fremtiden.

Hva blir vi til, uten dem?

Kvinnen stoppet.

Fordi hun visste at slutten på historien ikke ville bli skrevet av henne.

Den ville bli skrevet av de som hørte på.

Den vil bli skrevet av deg.

Sommerfugllarver

gamle kvinnen bli drivkraften i en melding som kom til å spres gjennom alle tider, i form av en historie.

20. JULI 2018
OSAKA, JAPAN

Møtet startet. Vaktene kom gående inn på stadion lik en hær av krigsmaur og formet en stor menneskelig bivuakk.

Kvinnen betraktet stadionet på avstand før hun gikk inn. Det så ut som en romskip fra en gammel film.

Både folkemengden og talerne var klare. Presentasjonene begynte.

Noen valgte vitenskapelige fremstillinger som kunne redegjøre for relevante data om sannsynligheten for å bli utryddet av meteoritter og mulige følger av en verdenskrig og klimaendringer. Andre foretrakk musikk eller korte dokumentarinnslag som kunne inspirere folk til å opparbeide tilstrekkelig mot overfor dette kjempespranget ut i det ukjente. Oppdateringer om romteknologier ble presentert. De anslo at den første avreisen til Mars ville finne sted i 2025.

Den hundre år gamle kvinnen, som da var 41, hadde valgt den gamle kunsten å fortelle historier. Hun ville fortelle en historie hun hadde skrevet, inspirert av scenarier som kom til henne i en serie av livaktige drømmer. Og selv om hun hadde øvd seg og planlagt hver detalj, våget hun å improvisere da hun kom til avslutningen:

“Jeg har hatt en visjon av fremtiden.

Det var en ren fremtid.

Menneskene klarte bare så vidt, men lyktes faktisk i å overvinne utfordringene ved global oppvarming.

8

Bak muren

Toby Bennett

Det kan ikke vare evig.

Faren til Aran hadde sagt det, og faren hans før det igjen, men muren tårnet fortsatt over brakkebyene og landsbyene som lå langsmed hele det gamle grenses skillet.

Landet på den andre siden hadde hatt et navn en gang, Den sørlige demokratiske union, eller noe i den retning. Alle kalte det bare SDU. Det var fremdeles forakt og frykt i stemmene deres når de snakket om det, selv om ingen hadde hørt fra noen i SDU på flere generasjoner.

Byggherrene som hadde oppført det eldgamle grenses skillet, hadde ikke nøydt seg med den fysiske konstruksjonen. Byggverket var pepret fullt av støysendere som blokkerte ethvert signal fra å komme inn eller ut. Da den ble oppført, hadde muren representert teknologi som landsbyfolkene bare kunne drømme om nå. De hjemmebygde radiosenderne deres hadde ingen mulighet for å trenge igjennom.

En gang hadde ikke det spilt noen rolle. Da hun var liten, hadde Aran sittet sammen med resten av familien og lyttet til løftene fra den utdøende hovedstaden: Støvkrateret kom til å krympe. Reaktorene ville slutte å spy ut gift. Alt kom til å bli bra. De sa det like frimodig som musikkorpsene spilte nasjonalsangen etter endt sending, men hvert år kom det flere familier sørover, helt til de ble tvunget til å stoppe ved den ugjennomtrengelige muren. Ingen spilte nasjonalsangen lenger.

Mange forsøkte å komme seg videre, fordi de var overbevist om at livet var bedre på den andre siden, men selv om alt annet sviktet, var forsvarsverkene i muren fortsatt like sterke. Ballonger og seilfly ble skutt i filler i luften. De som forsøkte å klatre over, ble stekt og endte som tørre, forkrøplede mumier som langsomt ble til skjeletter i de drivende støvskyene.

Det gikk rykter om svake punkter, steder der det ble sagt at folk kom seg igjennom. Det var ett av disse ryktene de tenkte å følge opp. Om de ville klare å krysse ved Dark Bridge, eller hva folk møtte på andre siden av de svære barrikadene, kunne

ingen si. Ingen forsøkte seg på muren to ganger – det kom aldri noen rapport tilbake.

Aran så opp på det forhatte grenseskillet som hadde preget det korte livet hennes. Stålvaierne og betongen kunne like gjerne bety skillet mellom liv og død, men hun var nødt til å forsere det for Rachels skyld. Det fantes ingen kur på denne siden av muren.

Venninnen hostet og skiftet fotfeste idet hun anstrengte seg for å få bedre oversikt over brakkebyen foran dem. “Er det her?” Ledsageren pustet tungt, slimet i halsen lagde gurgeltyder.

“Det er Dark Bridge, ja”, sa Aran. Det gikk frem av skrivi-
veriene på det gamle veiskiltet som hang og slang i vinden.
Dark Bridge med alt som hørte til der, desperasjonen og de
som brødfødde seg på den.

Rachel trakk en dyp, rallende pust og rettet seg opp. “Jeg
blir nødt til å gå inn”, sa hun. “Ikke hjelp meg, med mindre det
ser ut som jeg kommer til å falle om.”

Aran nikket. Hun lurte på om Rachel visste hvordan hun
fremsto for henne nå: sterk, målbevisst, med skuldrene rettet
opp og hendene instinktivt plassert like ved pistolene med per-
ledekorete håndtak, som hun hadde betalt altfor mye for, til-
bake i Long Creek.

Når hun ikke bøyde seg ned eller krøkte seg sammen, ut-
gjorde Rachel en staselig figur. Hun var godt over 1,80 høy, det
solblekede håret falt i krøller ned fra den bredbremmede hatten,
og ansiktet kunne ha vært tilskåret av en skulptør... Hvis du
ikke visste at hun var døden nær, kunne du ta henne for å være
den fighteren hun en gang hadde vært.

Det varmet Aran i hjertet å se igjen noe av den kvinnen hun
en gang hadde kjent. Det ga henne håp, men gjorde det også
klart hvor dårlig venninnen hennes var blitt.

Rachel hadde ikke stått fullt oppreist på flere måneder. Det
glassaktige uttrykket i de innsunkne øynene, som andre sikkert
ville tolke som kaldblodighet, bar bud om en smerte som Aran
bare kunne gjette seg til.

kjøpe deg en sjanse, men det er evigheter siden noen har
prøvd seg.”

Rachel så på den tettskrevne krittavlen over skranken.

“Poengberegning, eller hva?” sa hun uten å fortrekke en mine.

Bartenderen snøftet og overhørte morsomheten. “Alt om løp,
får jeg si”. Han lente seg over barskranken og kikket på våp-
nene hun bar. “Er du no’ god med de derre?”

“Om jeg må”, svarte Rachel.

“Tja, bedre om du selger dem i bytte med et par støvler eller
noen av de gamle skoa med gummi under.” Han nikket mot
tavlen. “Jeg har vært her i drøyt førti år, og ingen som har skutt
seg vei, har noen gang klart seg.”

Det var ikke det Aran ønsket å høre. Hele veien hit hadde
hun vært bekymret over planen. Rachel kunne ikke løpe, for
hennes var det en heroisk innsats bare å stå fullt oppreist. De
satset alt på ett eneste skudd, og Aran visste at venninnens syn
ikke var så bra som før. Selv om kulen traff, var det mye som av-
hang av en veldig gammel taktikk.

“Jaha, og når tenkte du å satse, ‘a?’” flirte barkeeperen. Kun-
dene lente seg nærmere for å høre svaret.

Rachel smilte. “Nå straks er like bra som noe.”

Aran kjente at tvilen vokste. Hun visste at de ikke hadde
mye tid til rådighet, men når det kom til stykket, var hun ikke
sikker på at de burde forhaste seg.

De hadde gått i timevis for å komme hit, og hvis bartenderen
mente at å løpe var den eneste muligheten de hadde...

Aran ville hvile, men visste at Rachel ikke kunne ta den risi-
koen. Om du er frisk, hviler du og kjenner deg kanskje sterkere
neste dag. Men en som var så syk som Rachel, kunne risikere
å bli dårligere.

Bartenderen så ikke mer positivt på en umiddelbar krys-
ning enn Aran gjorde. “Hør her, unge dame, vær nå litt
grei. Gi meg tid til å få skremt opp noen veddemål, så vi får
skrappt sammen en gjeng her. Vi trenger et bra antall for å
forvirre vaktpostene.”

Bak muren

Aran grep Rachels skjelvende hand og klemte den. Re-
sponsen var sørgelig svak, fingrene var kalde.

“Nok en gang fremad mot målet, min venn...” Erindringen
om knoklene hun hadde sett langs den nedslitte veien mot
Dark Bridge, gjorde at hun lot være å fullføre utsagnet.¹

Rachel tok det som et tegn på å fortsette, og begynte å be-
vege seg nedover stien mot de lave brakkene i utkanten av
byen. Aran kastet et blikk på alle kulehullene som punkterte
skiltet, og fulgte etter.

Lyden av et gammelt keyboard hvinte gjennom gatene i Dark
Bridge, tydeligvis fra den toetasjes baren. Høytalerne var for
lengst utblåst, men noen gjorde sitt beste for å klemme ut en
melodi. Aran prøvde å oppfatte melodien gjennom den hve-
sende lyden, men klarte ikke å plassere den – antakelig noe fra
før hennes tid.

En kvitrende stemme slet for å nå ut over det disharmoniske
virvaret av toner: *Du kan melde deg ut når som helst, men for-
late det kan du aldri...*

Utsagnet sendte gysninger gjennom henne. Rachel lot seg
ikke affisere og feide rett inn gjennom svingdørene. Som i enhver
annen bosetning ville forretninger i Dark Bridge bli utført i baren.

Rachel satte kursen mot barskranken, og Aran fulgte tett
etter. Hun hadde ingen illusjoner om hva disse gråspregte
barkundene kunne finne på, om de trodde hun var alene.

“Ja, vær så god?” Bartenderen måtte være bortimot femti, og
kluten han feide over den slitte skranken med, kunne ikke ligge
langt etter.

“Jeg har hørt at en kan kjøpe seg en passering her”, sa
Rachel.

Ansiktet til bartenderen lyste opp. “Pilegrimer, heh?” Han
snøftet og sendte en udelikat klyse i spyttbakken. “Du kan

1 Fra Shakespeare: *Henry V*. Utsagnet i originalen er: «Once more
unto the breach, dear friends, once more; Or close the wall up with our
English dead.»

Rachel slapp ut en skjelvende pust og så seg tilbake mot
det krakelerte barvinduet. Aran kunne se at hun studerte sol-
høyden. Det var nesten midt på dagen allerede, men det var
fremdeles tid nok.

“Ok”, sa Rachel imøtekommande, “tre timer?”

Bartenderen rynket pannen. “Kort varsel kommer til å koste.”

Rachel nikket og gjorde tegn til Aran. Den minste av kvin-
nene snøftet, så løftet hun sekken sin opp på skranken. Skrap-
materialene glinset på det flekkete treverket. Barinnehaven
så imponert ut. “Alt det derre?”

“Ingen vits i å bære på det”, sa Rachel.

“Kan ikke si no’ på det.” Det kunne heller ikke Aran. Sekken
hadde begynt å kjennes veldig tung den siste timen.

Barmannen skjøv varene over til siden. “Da er fremstøtet be-
talt for. Kan jeg tilby dere noe å spise mens vi venter? Du ser
ikke akkurat ut til å være i form til dette her.” Før Rachel rakk å
svare, vendte bartenderen blikket mot gutten ved døren. “Hva
står du der og henger for? Vi har et kvinnfolk som skal gjøre et
fremstøt her.”

“To”, korrigerte Rachel.

Barmannen vendte blikket mot Aran, og det gikk en rykning
over leppene hans. Han så tilbake på Rachel med fornyet re-
spekt. “Javel, to blir det, da.”

Aran kunne tenke seg hva han ikke hadde sagt: *Smart å ta
med seg kanonføde.*

Gutten smatt ut av baren, og stemmen hans ga gjenlyd i ga-
tene: “Det blir et løp, noen har tenkt å ta sjansen! Kom og bli
med på veddemålet, tjen noen skrapvarer ved å stille opp. Et
løp om tre timer. Gå ikke glipp av det!”

Aran så seg rundt i rommet, så på kundene som allerede var
i gang med å bytte kuler og biter av metall og gamle elektro-
nikkdelene som innsats i veddemålet, som handlet om hvorvidt
den høye kvinnen ville klare bragden.

Hun visste at ingen av dem satset på henne. Hun var like
mørk og kortvokst som Rachel var høy og lys. Om Rachel

fremsto som avlshoppa, tok disse folkene henne som muleselet som fulgte i kjølvannet av amasonen.

Aran var glad i Rachel, men hun hatet måten folk avskrev henne på, nærmest som en ettertanke, når Rachel var i nærheten. Enda verre var det at det sannsynligvis bare var venninnens tilstedeværelse som gjorde at hun i det hele tatt kunne oppholde seg i baren uten å bli trakassert.

Det var alltid forvirrende å kjenne takknemlighet for en annens tilstedeværelse og på samme tid benekte at det var noe behov for vedkommendes nærvær. Det var ikke rettferdig overfor noen av dem.

Livet er ikke rettferdig. Aran overstyrte tanken slik hun alltid pleide – det avholdt henne fra å skrike.

*

Det tok mindre enn to timer å samle troppe. Dark Bridge var tydeligvis like utsultet på underholdning som et hvilket som helst annet bosted langs muren.

Aran la merke til at folk bar på gjenstander fra skrapgodset som Rachel hadde overrakt bartenderen. Lokkeduene hadde fått betaling.

Aran svelget og fant seg en plass i rekken av mennesker som beveget seg mot åpningen i muren.

To rustne robotvakter satt nedhuket i de for lengst ødelagte vaktbodene. Bare den ene reiste seg opp ved det plutselige innrykket av folk.

Det var derfor de hadde valgt Dark Bridge. En robotvakt mindre å konfrontere.

Rachel berørte armen hennes og sendte henne et blekt smil. “Siste sjanse, om du vil vende tilbake. Ville ikke klandre deg for det.”

“Ikke tale om at jeg vil la deg gå over den broen alene”, sa Aran. Hun håpet stemmen ikke skalv altfor tydelig.

Rachel trådte fingrene sine sammen med Arans. Et øye-

Toby Bennett

“Nittiseks.”

“Husk å ta til venstre, der er det litt dekning bak de gamle bildekkene. Men det tar ikke lang tid før den registrerer kroppsvarmen deres. Dere må komme dere til det gamle bilvirket midt på broen. Mulig dere må holde utkikk etter droner, men vi har sett stadig færre av dem.” Fyren bak henne la til: “Ikke la venninnen din forsinke deg.”

Aran trengte ikke rådet hans for å skjønne at han hadde veddet på at hun kom til å fullføre alene. Han var tydelig observant nok til å se at Rachel ikke var så sterk som hun prøvde å gi inntrykk av.

“Ufullstendige data. Nittisju.”

“Du vet hva du må gjøre”, hvisket Rachel. “Jeg trenger bare ett skudd.”

Aran så på de mørke skyggene under venninnens øyne, og lurte på om det fortsatt var mulig.

Satset hun livet på et falskt håp?

Var Rachel egentlig glad i henne, på den måten?

Hva om det gikk bra, og denne velvokste gårdsarbeiderjenta lot henne gå først fordi...

“Nittini.” Hun kjente at Rachel dyttet henne forover, og plutselig befant hun seg over den gule linjen.

Røde lys skjøt ut fra de gamle vaktbodene, og en svak sirene hylte.

“Ugyldig adkomst. Bli der du er. Du har ti sekunder på å fremskaffe gyldig identifikasjon.”

Roboten begynte å bevege seg, og Aran sto og ventet på at den skulle komme nærmere. Det gikk en mumling gjennom folkemengden, og mange begynte å trekke seg tilbake. Det var meningen at hun skulle løpe, for da ville alle kulene gå i riktig retning. Men hvis den skranglete roboten åpnet ild mot henne der hun sto nå, ville ikke den gule linjen være noe forsvar mot bly på avveie.

“I helvete, hva er det du gjør, jente? Sett i gang. LØP!” skrek vennen hennes, gambleren..

blikk så hun dem for seg på vandring langs veien i den gamle verden, den som bestefaren hennes pleide å fortelle om, med tårer i de innsunkne øynene sine.

På den andre siden av broen kunne hun skjelne et lite tre. Om noen få minutter, sa hun til seg selv, ville de ha passert treet uten noen som helst problemer. Det kom til å være sykehus på den andre siden av muren. Der ville de ta seg av hosten til Rachel, og de ville kunne leve resten av livet i...

“Hold fokus!” freste en stemme bak dem. “Jeg har fått meg tre dagers rasjon på å satse på dere!”

Aran snudde seg ikke, men blikket hennes flyttet seg fra treet til den opphakkede asfalten på broen foran. Den var ikke så veldig lang, den broen. To minutter, og hun ville være over på den andre siden...

Hun hørte Rachel hive etter pusten bak henne. Det var ikke snakk om to minutter, det ville kjennes som en evighet, roboten kom til å vende seg mot dem – de ville aldri nå frem til treet.

De hadde kommet nær nok til å høre robotens metalliske kunngjøring: “Alle som ønsker å passere, må ha ID-kortene sine klare. Papirer for mindreårige og utlendinger må være stemplet.”

Det hele var absurd, ingen hadde utstedt noe ID-kort på tretti år. Men lokkeduene holdt frem de oppskrapte plastkortene sine, og roboten brekte frem den samme meldingen: “Identitet ukjent. Fortsett til oppsamling for behandling.”

Flokken av vandrende personer begynte å tetne til, og roboten strevde med å holde dem tilbake uten hjelp fra kollegaen sin. Ingen krysset den gule linjen, det skulle bare løperen gjøre.

Aran kjente presset fra mengden bygge seg opp.

“Vennligst ha identifikasjonspapirene klare. Dagens feilbehandlingskvote er nittifem prosent.”

Aran prøvde å fukte leppene, men munnen var tørr.

Aran ble stående på stedet. Desperat søkte blikket hennes Rachel i folkemengden.

“Sju.”

Den lyshårete pilegrimen trådte frem, og tiden så ut til å stoppe opp. Aran kjente skikkelsen foran seg fra tiden før sykdom og smerter.

Her, på slutten av reisen deres sammen, var Rachel den kvinnen hun hadde satt det hele i gang med.

“Åtte.”

Stålet løsnet fra Rachels hofte som i en tåke, og den tunge pistolen bjeffet to ganger.

“Ni.”

Nå løste flokken seg opp, folk løp i alle retninger. Det kunne ikke finnes noe bedre bevis på at de to kvinnene var fullstendig gale, enn at de hadde forventet å skade en tungt bevæpnet robot med et håndvåpen.

“Ti.”

De hadde rett, tross all hurtighet og presisjon hadde ikke skuddet hatt noen effekt.

Aran sank ned på knærne.

Hun kom til å dø.

Den gamle mannen som hadde solgt dem opplegget for robotvaktjenesten, hadde tatt feil, eller han hadde lurt dem. Det spilte ingen rolle nå.

Robotens “minigun” begynte å summe.

“Aran.” Rachel var hes i stemmen.

Løp, kanskje den ikke legger merke til deg. Hun tenkte det, men klarte ikke å finne igjen stemmen.

Flammer danset ut av våpenløpet, men det var punktet en meter foran henne som eksploderte.

Det var likevel nært nok til å sende splinter i hennes retning, og Aran kjente at noe kuttet henne i ansiktet.

Rachel løp mot henne.

Roboten spant rundt, og Rachel ble tvunget til et langt stup for å unngå den voldsomme buen av ild.

Bak muren

Rachel landet på ryggen og gispet som en fisk på land.

“Treff...” Hun gispet etter luft. “Treff målet.”

Mer bly fylte luften mens roboten forsøkte å kompensere for unøyaktigheten ved å øke antallet kulerunder.

Rachel rykket til idet en kule så vidt unngikk henne og reduserte robotens kollega til en rustsky.

“Best vi kommer oss ut herfra, kjære deg!” Rachel ropte over støyen, og de begynte å bevege seg på alle fire i retning av stabelen av bildekk som blokkerte venstre side av veien. Gummi-fragmenter falt rundt dem som svart snø, men så slapp mini-våpenet ut en klaprende lyd. *Tomt.*

Aran lo høyt og skulle til å reise seg, bare for å kaste seg til siden idet roboten satte kursen rett mot dem på roterende skinner. De lange metallarmene ålet seg ut og grep tak i lokker av Rachels lyse hår.

Rachel ga fra seg et skrik, og en dråpe blod piplet fra munnviken hennes.

Var hun blitt truffet? Eller hadde skriket blitt for mye for de skadde lungene hennes? Uten å tenke kastet Aran seg mot venninnen sin og dro henne vekk fra robotens grep. Tjafser av blondt hår ble sittende igjen i stålklorne.

Aran fikk skulderen sin under armen til Rachel og dro henne over det ødelagte veidekket. Hensikten var å prøve å få bildekene mellom dem og roboten, i håp om å vinne noen få skritt. Men vesenet bare brøytet seg gjennom gummien og fortsatte mot dem.

På gatelegemet lå en hodeskalle og grinte mot Aran, en av de få knoklene som ikke hadde blitt feid over brolegemet av den evinnelige vinden. Aran lurte på om det lå haugevis av dem på bunnen av kløften under dem, om hun stoppet og kikket ned.

Noen få skritt til i fellesskap. Rachel hang på henne.

Det kom mer blod.

Aran tvang dem begge forover.

Roboten måtte være nær nok til å berøre dem. Hun hørte hodeskallen bli knust under metallføttene.

De var nesten ved enden av broen, da hun hørte en hvinende lyd bak dem.

Hun forsøkte å sette opp farten, men visste at hun ikke ville være rask nok.

Noe stakk henne voldsomt på baksiden av benet. Hun falt, og begge to snublet ned i grøften på den andre siden av broen.

Treet var så nær.

Blodet fosset fra lavkalibersåret i leggen, og dronen som hadde skutt henne, var på vei tilbake for å skyte enda en gang.

Hun famlet ved hoften til Rachel og trakk den andre revolveren ut av hylsteret.

Aran anstrengte seg for finne den nøyaktige posisjonen til dronen, mot det blendende sollyset.

Hun hadde aldri vært særlig god i skyting, men forsøkte å huske alt det Rachel hadde lært henne.

Dronen sveipet nedover med hvinende rotor. Hun trakk av. Det første skuddet fikk dronen til å steile, det andre førte til at røyk begynte å sive ut fra motorene i den lille drapsmaskinen. Men det var ikke tilstrekkelig. De gjenværende motorene skjøt fart, og dronen begynte å finstille våpenet.

Et pistolskudd lød bak henne.

Dronen skalv og begynte på et lavtflyvende stup ned mot kløften.

“Det var jenta si”, sa Rachel.

Aran vred seg i smerte og halte seg over til venninnen. Det var først da hun fikk lagt seg ned at hun registrerte at de befant seg i skyggen av treet.

Rachel støttet seg opp på albuen og så bakover mot det nedslitte skiltet på deres side av broen. “Du ankommer nå Amerikas forente stater”, leste hun.

Aran lo. “De bruker ordet *forente*, og bygger en mur over.”

Rachel så på området rundt dem. “Du kan lure på om de prøvde å holde folk ute eller inne.”

Aran trakk på skuldrene. “En mur fungerer på samme måten fra den ene eller den andre siden.”

Slutt.

Treet på den andre siden av broen så ut til å være like langt borte.

“Hei du, se her!” Stemmen kom langt borte fra, men den hadde øyeblikkelig virkning. Roboten svingte rundt og satte kursen for full fart tilbake mot vaktboden.

Aran gjenkjente stemmen til gambleren. Enten var tre dagers matrasjon mer verd i Dark Bridge enn hun noengang hadde forestilt seg, eller hun måtte spørre seg hvilke odds de hadde satt opp mot henne...

“Hitover, din rustne idiot!” ropte mannen før han løp tilbake og forsvant rundt hjørnet.

Roboten nådde frem til vaktposisjonen sin og ble stående ubevegelig, tydelig ute av stand til å velge hvilken av flyktningene den skulle forfølge.

Aran tok et nytt grep om Rachel og fortsatte å kjempe seg videre. Hun våget ikke å se seg tilbake for å finne ut hva roboten hadde bestemt seg for.

En iskald frykt grep tak i henne, verre for hvert skritt. Rachel ble stadig tyngre etter hvert som de beveget seg fremover. Kun det faktum at hun fremdeles ikke hadde sluppet taket i revolveren hun holdt i hånden, ga Aran et håp om at det ikke var en død kvinne hun bar over grensen.

“Rachel? Er du fremdeles med meg?”

“Alltid.”

Alltid.

Ordet ga gjenlyd mot den ødelagte betongen og berørte knoklene som Aran innbilte seg lå strødd utover kløften under dem.

Fantes det i det hele tatt noe slikt som alltid?

Knokler blir begravd, murer raser sammen. Kunne kjærlighet vare lenger enn det?

“Alltid”, hvisket Aran.

Hun tok et skritt til, og gjennom øyekroken holdt hun blikket festet på det sølvglinsende våpenet til Rachel. Det ville ikke Rachel slippe før det var slutt.

Til tross for all teknologien som fantes der, virket Candal-klinikken svært så alminnelig sett fra utsiden. En rad runde vinduer med mattslipt glass i buede vegger av polert fasadestein ledet tanken hen på et skilpaddeskall. De sølvfargede dørene var automatiske og åpnet seg fra midten som en spiral som dreide rundt og blottla hovedinngangen.

Alice var den første personen kundene så når de ankom. Hun returnerte blikkene deres gjennom de ti år gamle bioniske øynene sine. De var ganske brukbare etterlikninger av de opprinnelige sjøgrønne øynene hennes, bortsett fra at disse kunne forstørre og fokusere langt utover normale menneskeøyne. Hvis det var noen som kunne håndtere bioniske øyne, var det Alice. Hun hadde et utrolig talent for multitasking. Foruten å registrere opplysninger fra en ny kunde og samtidig svare på en telefonoppringning, kunne hun ved hjelp av håndbevegelser kommunisere med en renholdsarbeider, og om det ikke var nok, holde øye med korridoren for å forsikre seg om at fru Rita ikke forlot bygningen før det var gått en halv time etter at hun hadde

fått den intramuskulære sprøyten sin. Bak skranken så Alice ut til å være en person jeg kunne komme godt ut av det med, men hun var ekstremt profesjonell, i den grad at hun ikke ville videreføre en samtale med noen i klinikken utover det strengt profesjonelle.

Jeg håndterte en annen form for teknologi, som det ikke fantes mange av globalt, og som var en av de aller første i landet. Enkelt fortalt var jeg fyren som koblet meg selv til en serie elektroder og en kunde til en annen serie elektroder, og sørget for at vi to byttet bevissthet ved hjelp av en maskin som var stappfull av blinkende knapper og spaker.

«Å bytte bevissthet» var riktignok en sterk forenkling. Så vidt jeg vet, hadde vi ikke kommet frem til en metode som tillot et fullstendig bytte av personlighet fra én person til en annen, selv om jeg antar at vi har kommet ganske langt. Nei, det som skjedde her, var på sett og vis en delvis utveksling av inntrykk og følelser, men stemmen, de indre ordene, var fremdeles bare mine egne. I praksis betydde det at så snart Volkant fullførte bytteprosessen, kunne jeg komme

nyeste modellene som visstnok skulle klare å stoppe sånne anfall. Med fingrene på telefonen ble jeg nødt til å kjøpe en av disse dekodeerne, der og da. Dronen plasserte innretningen på mottaksplassen min, og jeg var i gang med å signere med én hånd mens jeg åpnet boksen med den andre – Alice ville vært stolt av meg.

Svaret var ikke akkurat oppklarende: «Jeg føler meg uvel,» sa en behagelig, nesten honningsøt kvinnelig stemme. Men uvel hvor da, hvordan, hvorfor? Senere skjønnte jeg at synderen var den typen mageknip som gradvis forsvinner etter noen få runder med en spesiell massasje. Disse innretningene nådde toppen i popularitet like fort som de forsvant. Folk ga stort sett opp tanken om at en maskin kunne oversette og viderefremme en persons klager. Det kreves et menneske for å føle et menneske – for å kunne identifisere sykdom helt konkret, selvsagt, men også for å vurdere visse tegn som kroppen fremviser: graden av hver plage, men også følelsene som følger med – depresjonen, angsten, skammen – det er følelser som jeg lett kan nøste opp, men

som opphavspersonen virrer og snubler i. Men det var en digresjon – sånt noe er ikke en del av følelseslivet hos en baby, skjønt irritasjon og besvær absolutt er det.

På klinikken lot foreldrene babyene ligge i en bærebag som var spesielt innrettet for å fungere sammen med Volkant. For en ekstra utgift kunne de få den tilpasset slik de ønsket, og ta den med seg hjem. Til forskjell fra voksne kunder ble barn tilgode sett med en ekstra lege som forsikret seg om at barnet ble tatt hånd om på alle måter, enten det gjaldt kontroll av medisinkonsentrasjonen i blodet eller en grundig sjekk av hjernebølgene, slik at de kunne ta affære øyeblikkelig ved det minste tegn til ubehag eller uro. Candal-klinikken visste at den tilbød kvalitetstjenester, og kvalitet koster penger, skjønt enkelte ganger lurte jeg på: Var det nødvendig med så mange prosedyrer når legen ganske enkelt, eller så enkelt som mulig, kunne kikke inn i et øre eller ned i halsen på et gråtende barn? Men nei, foreldrene foretrakk at barna skulle unngå alle og enhver form for plager. Jeg kan identifisere meg litt

Mellommenn 7 Susana Maia

til å kjenne en ynkelig smerte i det høyre øret, eller pustevansker som om noen hadde kjørt en kampestein rett i brystet på meg, eller noe av det verste jeg visste, en brennende svie i endetarmen som kunne ta innersvingen på hvem som helst. Når det gjaldt kundene, fikk de et mildt beroligende middel på forhånd. Selv om jobben min forutsatte en helseklarert og jevnt over frisk person, opplevde også jeg av og til enkelte nys og en hodepine – du vet, sånt noe som ikke hender med folk som ikke er i live – og klinikken ønsket å unngå at kundene pådro seg noe de ikke likte, uansett hvor mye bedre det var enn den opprinnelige tilstanden deres.

Så dere skjønner, jeg var ikke engang lege eller noe sånt. Jeg var bare en fyr med høy smerteterskel, brukbart flink med ord, rett på sak og villig til å gjennomgå et seksti timers kurs i medisinske sjargong. Fordelene for klinikken var innlysende: en mann som kunne bruke ti minutter mellom hvert «øh» og «hm» og «jeg har en merkelig fornemmelse... der nede», ville med min uttrykksmåte beskrive tilstanden som «en verkende smerte lokalisert i

det hypogastriske området med utstråling til det høyre iliumområdet med en styrke på 8 av 10». Noen ganger kunne min avlesning ta kortere tid enn det tok å koble på alle elektrodene, uansett hvor rask jeg var til å ordne akkurat det. Det het seg at Alex, overingeniøren, var under press for å finne en måte å speede opp prosessen på. Hun gjorde sitt beste, men var ikke i nærheten av det de holdt på med i Japan. Der driver de og gjør forsøk med en trådløs innretning, har jeg hørt.

De kundene som først og fremst ble tilbudt denne teknikken, var naturligvis barn. Det var de som strevde mest med å uttrykke seg, selv om Volkant ikke var det første apparatet som var ment å skulle hjelpe i så måte. Jeg husket at jeg en gang hadde kjøpt en gråte-dekoder til Lidia en dag da alt gikk på tverke – jeg gjorde stadig dumme feil på jobben, som å plassere bandasjer og injeksjonssprøyter i feil oppbevaringsrom. Hun skrek i timevis, helt til store tårer trillet nedover kinnene hennes og jeg ikke holdt ut lenger. Barnevakten hadde ikke gjort det noe bedre enn jeg, men så hadde jeg heller ikke skaffet en av de

med disse foreldrene, siden jeg er far selv. Men jeg må tilstå at når jeg blir tilkalt midt på natten for å sette elektroder på en toåring, tenker jeg som oftest for meg selv: «Det er fordi foreldrene skal få hvile, ved at de selv for bare en kort stund kan dele bekymringer og frykt med noen de antar kan takle det bedre.»

Candal-klinikken hadde i tillegg en liten, men utmerket sykestue. Barn ble sjelden innlagt der, men eldre folk var det overflod av. I hele mitt liv har jeg alltid tenkt at det ikke var stor forskjell på omsorg for de veldig små og de veldig gamle.

Benjamim hadde lagt bak seg nittifire vårsesonger forrige måned, siden han var født den dagen Stavros Kileindeken satte sin fot på Saturn. Han likte å male, og i ungdommen hadde han løst alle søndagens kryssordoppgaver så langt kunnskapene strakk til. Han pleide å farge håret sitt lyseblått, men sluttet da kona døde. Han elsket ferskener, noe som var interessant, for jeg kunne ikke fordra den smaken. Han kunne skille mellom ropene fra hundre roboter, etter å ha vært ansatt i TechnaRobl i fem tiårspere-

rioder. Ikke noe av dette og heller ikke noe annet hadde Benjamim fortalt, for han kunne ikke snakke på grunn av kronisk sykdom, men derimot ble det fortalt av svigerdatteren, som satt ved siden av sengen hans. Ana het hun, en slank kvinne med høy hårknote og en ferskenfarget drakt.

Jeg sukket, for jeg var ikke akkurat begeistret over å skulle sette i gang Volkant på denne tiden av døgnet. Det var fredag, og jeg måtte hente Lidia fra lekeavtalen hennes klokken seks. Hvis det viste seg å bli et komplisert tilfelle, hadde jeg ikke noe valg, da ble jeg nødt til å bli lenger. Selvsagt kunne jeg bare beordre bilen til å hente henne, men barnevakten var akkurat nå på verkstedet. Jeg hadde nemlig hørt henne gjenta de samme setningene med det samme kjølige tonefallet, og hvert ord ble uttalt veldig langsomt. Siden barnevakten var til reparasjon, kunne jeg ikke la Lidia dra hjem uten meg. Bare tanken på at datteren min skulle bli nødt til å vente på meg, føltes som om noen hadde kjørt kruttsterke kaktusnåler ned i halsen på meg.

Forespørselen fra Alice var ganske grei: Jeg skulle bare forsikre meg

5

om at Benjamim hadde det bra. Han hadde allerede blitt diagnostisert med lungebetennelse, som påvirket både hans fysiske tilstand og den mentale.

«God aften», klarte jeg å stotre frem mens jeg bar inn Volkant. Apparatet var ikke så veldig tungt, men jeg måtte passe på alle ledningene, spesielt fordi denne utgaven var den eneste klinikken hadde råd til, og da kan du jo forestille deg prisen. En stol med en fløyelspute var blitt satt inn til meg, så jeg kunne sitte ved siden av Benjamim.

«Det vil ta litt tid å gjøre den klar», sa jeg og passet på ikke å forbytte de blå og grønne ledningene slik som sist. Da gikk det en halvtime før jeg ble klar over feilen, og det gjorde at fire familier måtte vente på en vurdering mye lenger enn klinikken så seg tjent med.

«Å, takk. Tusen takk. Jeg er så glad, jeg visste ikke om jeg kunne få innvilget dette ønsket. Jeg vet at maskinen brukes mye... Jeg kan nesten ikke tro at den gjør det den gjør!»

Jeg nikket litt distré. Slutten på dagen innebar alltid at jeg hadde gått igjennom et helt kobbel av symptomer. Denne dagen hadde det handlet mest

om magesmerter og kvalme. Det hadde også vært en brystsmerte (kombinert med kvalme, faktisk), og heldigvis hadde vi greid å få sendt kvinnen til akuttavdelingen. Interessant hvor mange kvinner det er som undervurderer og underkommuniserer smerte. Hvis vi ikke hadde byttet bevissthet, er jeg nesten sikker på at hun bare ville blitt sendt hjem med noe smertestillende.

Benjamim lå og sov, øynene var lukket, og det var kanskje en lett økning av pustebesvær og noe blek hudfarge. Du absorberer ikke bevisstheten fra hundre mennesker uten å begynne å forstå deg på en del medisinske saker og ting.

«Skal De ikke bedøve ham?» spurte Ana, som plutselig befant seg veldig tett ved siden av svigerfaren, der hun sto og holdt det høyre håndleddet hans over det perlemorskimrende silkelakenet.

«Det jeg fikk beskjed om, var at herr Costa allerede var i en tilstand som muliggjør et bytte», forklarte jeg, mens jeg plasserte engangshetten over hodet til Benjamim. Jeg hadde en tilsvarende til meg selv. «Han hviler og

Jeg kviet meg. Denne damen befant seg her sammen med et familied medlem som var svært syk, og ikke ett negativt ord hadde kommet fra hennes munn. Jeg fisket frem person søkeren fra lommen og håpet at legen ikke ville bruke altfor lang tid.

«Vi... vi kom for to dager siden. Vi fikk tillatelse til å krysse grensen ved daggry.» Kvinnen så ned, og stemmen stoppet opp et øyeblikk. «Jeg måtte forlate mannen min og sønnen min, men betjentene sa til meg at de kommer snart. De kunne ikke få oss alle ut samtidig.»

«Å, ja. I så fall beklager jeg. Landet vårt gjør vanligvis en god jobb når det gjelder å ta imot og beskytte mennesker i nød... Jeg håper dere blir gjenforent snart.» En intens hodepine lammte tankene mine og gjenomsyret årvåkenheten min. En hoste brygget seg opp dypt nede i brystet, kjente jeg, og så gurglet herr Benjamim mens han strevde med å få opp spyttet. Ana var straks på plass med et brodert, blekgult lommestørkle.

«Vær så snill, det er ingen grunn til å unnskyldes. Min svigerfar kan være det eneste familiemedlemmet jeg har

med hit, men landet deres har allerede gjort mer enn jeg forventet. Vi er allerede i ferd med å få midlertidig statsborgerskap, og snart... og snart finner jeg meg en jobb og skal betale tilbake det vi skylder her.»

Jøss, ledelsen ved Candal-klinikken kunne være særdeles hyggelige når de ville. Jeg hadde aldri hørt om noen som var blitt innlagt her og som senere ville betale avdrag, eller som ikke allerede hadde donert en svær sum for å kunne nyte godt av tjenestene. Det var oppmuntrende at slike tilfeller fortsatt fantes. Jeg hadde gitt opp nyhetene for mange år siden, siden alt som kom frem, var så utrivelig. Nyheter en hørte fra munn til munn, var utrivelige allerede i utgangspunktet, syntes jeg. Ingen grunn til å legge til enda mer av det depressive slaget, pluss at sånt noe gjorde det vanskelig å holde ut med alle andres følelser.

«Jeg vet at min svigerfar kommer til å bli bedre. Han har mange år foran seg, han har jo ikke blitt hundre ennå. Da jeg hørte at det fantes en utmerket klinikk i Candal, måtte jeg sørge for at vi kom oss hit.»

Mellommenn

6

er rolig, og er allerede påvirket av et antall medikamenter som skal virke beroligende, så anestesi kunne bli... for mye.»

«Jeg forstår.» Den unge kvinnens ansikt fikk et lite snev av rosa farge under de elfenbensfargete kinene, og hun gikk et par skritt bort fra familiemedlemmet.

Jeg trykte på knappen. Inntrykene var forskjellige hver gang, som forskjellige nyanser av de samme grunnleggende fargene. Men starten var alltid den samme: Det var øyeblikket da min egen bevissthet gled vekk, sugd ut av den makeløse maskinen og på ett eller annet vis overført gjennom alle disse kablene til den fant et midlertidig sete i den andres tilstedeværelse, mens jeg på min side overtok den andres. Et øyeblikk føltes det som om jeg hevet meg over min egen identitet, slik at enhver forskjell mellom meg og den andre ble visket ut, og denne opplevelsen både forundret meg og skremte meg enormt.

Så fulgte selve ombyttingen. Jeg mumlet en stille takk til den som hadde ordnet med den stolen, for ellers hadde jeg falt rett i gulvet. Jeg

visste ikke hvor jeg var eller hvem som var med meg. Jeg strevde for å få tilstrekkelig luft ned i lungene og ble nesten kvalt av min egen pusting. Jeg kjente meg også veldig, veldig varm, og sulten... så utrolig sulten.

Men likevel, bakenfor all forvirring og stress greide jeg å opprettholde min egen erkjennelse, og etter mye strev med å finne ro og få tak i det lille fnugget av fornuft som fortsatt fantes i meg, ristet jeg det hele av meg og stammet frem:

«Herr Benjamim føler seg fortsatt dårlig. Han har muligens feber... Jeg skal be om en medisinsk revurdering for sikkerhets skyld. Det er ikke så mange timer siden han ble innlagt, så sannsynligvis vil tilstanden hans bedre seg snart på grunn av antibiotikaen, men bare for å være sikker.»

«Å, takk, tusen takk», svarte hun. Jeg la merke til at hendene hennes skalv litt, og at hun prøvde å skjule det ved å holde dem delvis bak seg. «Det er sant, vi kom bare for noen få timer siden... Men staben her ved klinikken, alle er så hyggelige, så omsorgsfulle... Vi er veldig, veldig heldige.»

«Jeg er glad dere klarte det», svarte jeg.

Jeg fikk avsluttet i tide, og klarte likevel å få snakket litt mer med Ana. Hun fortalte meg at hun arbeidet som programingeniør, at hun hadde oppnådd det privilegium å få operere samlebånd inni en robot, og at foreldrene hennes hadde blitt fanget i strålingskaoset. Dette siste omtalte hun knapt, og det siste jeg ville var å insistere. Likevel så hun ut til å være i godt humør da legen kom og begynte undersøkelsen. Gjennom hull i veggen bak Benjamim ble diverse perifere intravenøse kanyler langsomt fylt med et utvalg væsker som skulle tilføres årene hans. Om nødvendig ville legen utføre terapeutiske endringer via en app på smarttelefonen. Hun smilte til meg idet jeg fjernet både min egen og herr Costas hette og gikk av gårde med maskinen under armen.

Vel hjemme fikk jeg en oppringning fra verkstedet. Barnevakten min trengte flere uker på å bli ferdig, og de kunne ikke skjønne hva som var feil med henne, selv om det tok en evighet å forklare akkurat det. De ba meg bekrefte serienummeret hennes,

og jeg flirte: Hvorfor skulle en barnevakt ha serienummer? Kanskje det var en tulletelefon. Jeg avbrøt, og kjempet mot tunge øyelokk da jeg gikk for å snakke med datteren min om lekestunden hun hadde vært på.

«... og Rita hadde en mekanisk fe som strødde glitter, pappa! Det var så kult! Og så malte vi fingerneglene til feen, men så sølte vi ut den rosa lakken, og pappaen til Rita måtte kjøpe en sånn greie til å fjerne lakken. Pappa, er du ok?»

«Hva?» skalv jeg. «Jeg er helt bra, søte deg.»

På lørdag tilbrakte Lidia dagen sammen med mammaen sin, men på søndag planla jeg en dag med virtuell virkelighet, VR. Datteren min hadde alltid elsket stranden, men vi bodde for langt unna, så det var ikke så ofte vi hadde anledning til å dra ut dit. På VR-senteret kunne vi for en rimelig leie få oss noen fine, behagelige hengekøyer, behagelig varmt vær (takket være spesielle luftfuktere) og lyden av havet, mens vi ble opplevde å bli fraktet til en fantastisk strand.

Da jeg sank ned i hengekøyen, kjente jeg på litt varm sand med

7

8

hendene, hvordan den rullet og gled mellom fingrene mine. Stranden var virkelig nydelig, den fikk meg til og med til å puste roligere. Jeg gledet meg virkelig over den ettermiddagen, halvt våken, halvt i søvne. Lidia ble fort lei av hengekøyen og løp av gårde i sanden, lekte med den med bare hendene, men passet på ikke å forstyrre de andre gjestene eller kaste sand over dem.

Selv følte jeg meg invadert av nostalgia, av mennesker jeg hadde mistet, av kjærlighetsforhold som var over. Jeg følte det som om jeg gråt inni meg, men ingen tårer kom frem. Under nedstemtheten kjente jeg også en stor styrke inni meg, som et begjær overfor selve livet.

På mandag, da jeg var tilbake på klinikken, ble jeg sterkt bevisst lyden av skoene mine mot gulvet. På utsiden var jeg like kjølig og fattet som alltid, eller det var i alle fall slik jeg innbilte meg at jeg var. Men inni meg var jeg som et skjelvende aspeløv, en liten sandhaug på vei til å falle sammen. Jeg kunne ikke tro at det hadde virket, og jeg gledet meg ved at jeg la merke til at jeg faktisk hadde følt meg bedre og bedre i løpet av helgen.

Det var nemlig slik at ikke mange ved klinikken var klar over det som jeg tilfeldigvis hadde oppdaget, nemlig at hettene var nødvendige for utvekslingen, men ikke for å opprettholde den.

Jeg kom til Benjamims rom få minutter før mitt skift begynte. Ana var der, og å dømme etter det uryddige håret og de mørke skyggene under øynene hennes hadde hun ikke veket fra hans side i løpet av hele helgen. Hun reiste seg lynraskt i samme øyeblikk som hun så meg.

«Heisann, god morgen», sa jeg så muntert jeg kunne. «Jeg har med maskinen for å se hvordan Deres svigerfar føler seg.»

Benjamim sov. Ansiktsfargen hans så mye mer naturlig ut, pusten var rolig. Likevel skyndte jeg meg å sette hettene på plass.

«Å, ja, takk! Han føler seg så mye bedre. Det er som om bekymringene hans er blitt borte. Han forsøkte til og med å kommunisere med meg for første gang på hvor mange år...? Jeg vet ikke engang...» Et øyeblikk så det ut til at hun skulle bryte sammen i gråt, men ordene lød faste da hun fort-

ha gått helt galt. «Si meg, Alice, kunne du tenke deg å gå ut for en kaffe med meg en dag?»

Og Alice, kollegaen som jeg hadde jobbet sammen med i nesten ti år og aldri hadde ført mer enn noen få sekunders samtale med på én gang, sa: «Å ja, det hadde vært hyggelig.»

Da jeg kom hjem, gikk jeg til angrep på kjøleskapet og fant noen feriskener. Jeg elsket smaken av dem.

Susana Maia

satte: «Jeg har mye å takke Dem for, ja hele staben, faktisk.»

«Det er jobben vår», svarte jeg med et smil, mens jeg i noen sekunder kjente den bekræftende fornemmelsen av en virvelstrøm idet min egen bevissthet kom tilbake til meg. Det var som å komme hjem. «Forresten», sa jeg da jeg var på vei ut av rommet, «la meg få vite om De trenger jobb. Jeg kan trenge en barnevakt til datteren min, Lidia. Hun er seks år, og jeg har bare en NN3900-modell som ikke hjelper stort alene. Dere kunne jobbe sammen.»

Ana nikket. «Jeg er absolutt interessert. Jeg tar kontakt», sa hun, og så på mens jeg foldet alle kablene pent sammen og forlot rommet.

Idet jeg gikk gjennom resepsjonen, rett før min offisielle arbeidsdag skulle begynne — og det innebar intet mindre enn å vurdere et barn — merket jeg Alices blikk plantet på meg.

Hun ventet ikke engang på en hilsen.

«Jeg vet hva du gjorde. Med herr Costa, mener jeg.»

«Hva? Alice, jeg gjorde ikke...»

«Jaja, selvsagt», brøt hun meg av. «Hør, herr Costa var den som ringte

ambulansen da jeg ble overfalt for ti år siden.»

«Hva?»

«Jeg vet det. Jeg hadde selv vanskelig for å tro det... Men jeg antar at skjebnen har sin egen måte å styre ting på.» Nå var hun i full gang med å skrive inn noen slags data på maskinen sin samtidig som hun tastet inn en serie tall på telefonen. «Jeg kunne aldri glemme ansiktet hans, selv om jeg ble tatt med hit til landet noen dager senere for operasjonen. Jeg sluttet aldri å se ham. Men vær ikke redd, jeg forteller det ikke til noen. Jeg var tross alt den som skrev ham inn og tilkalte din ekspertise, så hvorfor skulle jeg gjøre det?»

«Alice...»

«Hva?»

Jeg nikket. «Ingenting. Du er et godt menneske.»

«Du også. Og nok en gang, ikke vær redd. Jeg lar ikke noen foreldre komme på døren din for å trygle deg om å overta barnas smerte hele den tiden de har vondtene sine.»

«Ja, bra», flirte jeg, en smule i konflikt mellom min egen stolthet og lettelse fordi denne saken kunne

6 Kunstneren og innhegning 601-A

Nadja betrakter mannen på den andre siden av det opplyste gjerdet med den summende lyden. Hun vet ikke hva han heter. Hun har aldri hørt stemmen hans. Det hun vet, er at **han** arbeider i en fabrikk, han passer en liten jente, og selv om han ikke smiler så ofte, har han et vakkert smil som gir ham rynker rundt øynene og mykner ansiktet hans. **Han** smiler ikke nå, idet han trekker kragen opp og puster dypt ut. Det må være kaldt i Innhegningen. Fingrene hennes beveger seg over papiret hun holder i fanget, mens han går nedover gaten, uvitende om at han blir overvåket.

Hun blunker bort tårene og kjenner den konstante bankingen i hodet. Jo nærmere en kommer, dess mer kjenner en det – svimmelheten, prikkingen i huden. De fleste begynner å gispe i løpet av minutter, men Nadja har opparbeidet seg en viss motstand de siste månedene. Det er fortsatt ikke behagelig, men hun bryr seg ikke om det så lenge hun kan oppholde seg i midtpartiet.

Innhegning 601-A har en omkrets på sju kvartaler og ble lukket for noen måneder siden. Brosteinsgatene er rene, og mursteinsbygningene er omtrent fem etasjer høye med utsmykninger rundt vinduer og dører. Toppen

av lysstolpene er til og med buet. En skulle tro det var den slags arkitektur som Ny-Regjeringen ville ønske å videreføre, men hun stiller ikke spørsmål. Hvis de ikke hadde forseglet den, kunne hun aldri ha sneket seg inn.

Det er tidlig der inne. Hun kan se det på bevegelsene hos folk, om ikke på himmelen over Innhegningen, en virvlende blanding av mørke og farger, omtrent som når en regnbue virrer seg inn i et begynnende uvær. Den navnløse mannen beveger seg mot fabrikken der han arbeider, en bygning som føyer seg sammen med enden av gjerdet. Nadja reiser seg og børster støv av klærne sine.

Som alltid lurar hun på om folk på innsiden kan se gjerdet som strekker seg gjennom vinduer og murvegger. Antakelig ikke. Da hun var barn og 602-B ble forseglet, utfordret barna hverandre ved å stille seg opp og bli stående mens toget fra før-Invasjonen kom rett imot dem. Det var skremmende i førstningen, men så erfarte de at det samme skjedde hver gang – togene virret seg inn i hverandre og forsvant i en lyskjegle. Ingen innenfor Innhegningen så ut til å ta notis av det. Ingen innenfor Innhegningen så ut til å legge merke til *dem*. Og hun fant aldri ut hva som skjedde med passasjerene.

rommet var det bare summingen, men her ute hører hun vakten som kjeder seg der han går opp og ned på grusen, med det alltid tilstedeværende kjernefysiske anlegget like i nærheten og småkryp som haster ned i bakken. Hun stapper jord ned i hullet for å gjemme det. Ved det ytre gjerdet skriker avflassete plakater mot henne. **DEN NYE REGJERINGEN TRENGER DEG TIL GJENOPPBYGGINGEN.** Hun drar fingrene gjennom håret og fjerner noen småkvister. **PLANETÆR REGJERING,** står det på en annen plakat. **GJENOPPBYGGE OG UTFORSKE.**

«Jeg kommer tilbake i morgen», sier hun til vakten.

«Hvis du kan betale», svarer han.

Hun nikker. Hun har visse planer for det.

Den gamle mannen bor i et tilfeldig sammenrasket underjordisk leilighetskompleks som er typisk for Invasjons-tiden. Nadja går innover en korridor med dusinvis av dører og ignorerer de stramme ansiktene hos folk som kommer og går, som skyggeliknende vesener i lyset av en enslig, flimrende lampe. Hun trykker på en varselklokke ved siden av en ståldør.

Hun legger papirene i vesken og slår følge med den navnløse mannen der han går, mens hun ignorerer den opplyste muren som hever seg høyt over hodet hennes og det ytre gjerdet, mørkt og tungt, bak henne. I øyeblikket later hun som om det ikke er noe mellom dem, at hun ikke kan høre summingen eller kjenne den kvalmende press-og-dra-virkningen av gjerdet, at hun kan krysse når hun måtte ønske det. Det varer så lenge som det alltid gjør, og det er ikke så veldig lenge.

En knyttneve dunker i det ytre gjerdet. «Tiden er ute.»

De er atskilt av et seks meter bredt oppgravd, hullete jordstykke. Det indre beskytter Innhegningen fra resten av verden, og det ytre, resten av verden fra det indre. Det var to innganger i 601-A, men de var blitt sperret da Innhegningen ble erklært mangelfull. For å forlate mellomrommet må hun krysse en kvelende tunnel, opprinnelig konstruert for en renovatør, skjønt mannen ble arrestert før han kunne dra nytte av den.

Idet hun heiser seg opp, er himmelen mørkeblå med innslag av oransje, og hodet er i ferd med å sprenges. Der inne i mellom-

Isa Prospero

En tynn sprekke åpner seg, og et rynket ansikt kikker ut fra baksiden. «Hvem er du?»

«Jeg har noe til deg», sier hun.

«Det var ikke det jeg spurte om.»

«Jeg heter Nadzieja. Jeg har tatt med noe til deg.» Den gamle mannen myser mot henne. Bak ham kan hun så vidt skimte konturene av hyller. Enten bor han her uten lys, eller han har slukket dem før han åpnet døren. Hun famler nede i vesken og skal til å hente frem noe. «Se her, jeg fant...»

«Hold det skjult», sier han skarpt. «Kom inn.»

Han åpner døren akkurat nok til at hun kan komme inn, så lukker han. Et øyeblikk befinner hun seg i totalt mørke, og fornemmer det trange rommet mer på grunn av den innstengte luften enn av vegger hun kan definere. Så klikker mannen på noe, det høres en summing, og et lys tennes over dem.

Det er et lite skrivebord midt i rommet, med en stol i begge ender. I ett av hjørnene er det en halmseng. De andre tre veggene er fylt opp av hyller med stabler av bøker. Det må være hundrevis av dem, kanskje tusenvis, stablet horisontalt og vertikalt oppå hverandre. Mange er svartbrent eller mangler inn-

binding. Hvis en av disse hyllene tippet over, kom de til å kvele den gamle mannen i lukten av støv.

Hun vender seg mot ham. Jakken hans henger løst over den magre kroppen, og han holder seg opprettet ved hjelp av en stokk. Like fullt er blikket hans truende der han står og blokkerer døren.

Nadja renser halsen. «Herr Renovatør...»

Han fnyser, og blikket hans mister noe av intensiteten. «En gang i tiden ble vi kalt historikere.»

«Jeg mente det ikke som en fornærmelse.»

«Du kan kalle meg herr Warsz. Nå, hva er det du har til meg?»

Hun tar boken opp av vesken. Den er nesten intakt, en overlevning som hun krabbet gjennom skrot og støv for å finne blant en hel del ødelagte av tilsvarende sort. Sidene er mørkegule og omslaget falmet, men det gikk fint an å lese den gullbelagte tittelen. *Europas historie – Volum 2*. Hun fant ikke volum 1.

Øynene hans smalner idet han humper nærmere. Han tar den forsiktig fra henne med tynne fingre, så stryker han en hånd over omslaget før han åpner den og blar om et par sider.

Han ser opp. «Hvor mye?»

«Hundre», sier hun.

Han hever et øyebryn. Hun kan nesten høre at han tenker hun er en idiot. Renovatører ville betale tre ganger så mye for en bok i denne forfatningen. Men før han får sagt noe, legger hun til: «Og informasjon.»

«Aha.» Leppene hans krøller seg. «Jeg forstår.»

Han gjør en håndbevegelse mot stolen, og hun setter seg ned med hendene tvunnet sammen i fanget. Han slår seg ned på den andre siden og plasserer boken mellom dem.

«Hvor fant du denne?»

«I nærheten av 700'ene.»

«Det gamle biblioteket», gjetter han. «Det ble ødelagt under Invasjonen, bygningen kollapset ned i et hull. Stedet er farlig.» Han studerer henne. «Så stor anstrengelse, og du tok bare med deg denne?»

«Kanskje jeg har flere», sier hun.

Leppene hans krøller seg enda lenger oppover. «Fortell meg hva du er ute etter, og jeg skal betale deg det det koster.»

Hun fukter leppene, fingrene er tett sammenknyttet. «Jeg vil vite om 601-A.»

«Vite hva da?»

Kunstneren og innhegning 601-A

«Alt. Hvem de er, hvorfor det ble stengt.»

«601-A er langt herfra. Hvorfor skulle jeg vite noe om det?»

«Fordi...» Hun bet seg i leppen. «Det er det dere gjør. Dere følger med på Innhegningene. De sa at du var den beste, derfor er jeg her.»

Fingrene hans trommer på skrivebordet. «Hvorfor er du så interessert i 601-A?»

Hun nøler, så sier hun: «Det er min sak.»

Han fnyser igjen, og Nadja kjemper mot rødmen. «Din sak! Det er myndighetenes sak, unge dame. Hvis du stikker nesen inn i mellomrommet, må du ha en grunn. Jeg har sett dem alle, så la meg gjette.» Øynene hans ble smalere. «Du ser ikke ut som en spion. En agent for myndighetene ville vært varmere kledd. La oss si at du snek deg inn for å få en titt og så noen som minnet deg om dine stakars avdøde foreldre. Søsken? Eller kanskje en pen ung mann.»

Ufrivillig senker hun blikket. Han er ikke pen, tenker hun.

Hun forventer et nytt hånsord, men hører et lett sukk.

«Du kan ikke krysse», sier han.

Hun ser opp. «Jeg vet det.»

«Gjør du det? Folk kommer hit og tigger om å bli innviet i hemmeligheten. Fortell meg hvordan jeg kan krysse. Fortell meg hvordan jeg kan komme meg dit. Ha!» Latteren hans er gjennomtrengende, den fyller rommet. «Tror du noen av oss ville vært her hvis vi kunne hoppe inn i før-Invasjonens lomme av paradiset? Hvor mange har dødd i forsøket? Hundrevis? Tusenvis? De ble aldri sett igjen. Hvem vet hvor gjerdet fører dem? Hvis noe sted i det hele tatt.»

Hun kjenner et kuldegufs, enda rommet er uten vinduer. «Jeg vet det», gjentar hun, nå med hviskende stemme. Hun er ikke skuffet, tenker hun for seg selv. Hun visste at det var umulig. «Jeg vil bare forstå.»

«Hva er du?» spør han plutselig.

Spørsmålet overrumpler henne. «Hva?»

«Gjenoppbygge og utforske», siterer han, med en anelse av hån. «Hvilken rolle spiller du i vår nye verden?»

«Jeg... gjenoppbygger, antar jeg. Jeg arbeider innen konstruksjon, nær 600'ene.»

«Aha. Det nye regjeringskvartalet. Det skal bli høyere enn noe annet som er oppført nå, ikke sant? En drøm av metall og lys. Og 601-A? Ser det ut omtrent sånn?»

Hun rister på hodet. Mursteinsbygningene, brosteinsgatene med sine lampekupler – de ser så spinkle ut i forhold. «Nei.»

«Har du noen gang lurt på hvorfor Innhegningene er så forskjellige fra hverandre?»

«Før-Invasjonens mennesker hadde så mange kulturer.»

«Det hadde de. Men det er ikke grunnen. Hva *vet* du om gjerdene?»

Hun motstår trangen til å svare tvert. Hun kom for å få svar, ikke for å bli forhørt. Hvis hun ønsket å bli testet, ville hun ha forsøkt å komme inn på en skole. Men denne mannen er hennes beste mulighet, så hun undertrykker frustrasjonen og gjentar det som alle vet.

«De ble bygd under Invasjonskrigen. Da Vrem-hæren ødela planeten, bygde folk gjerdene for å beskytte seg. Etter at vi seiret, kunne vi se inn dit og gjenoppbygge.»

«Men hvis folk kunne opprette disse trygge *områdene*, hvorfor ikke beskytte hele verden?»

Hun åpner munnen, så lukker hun den igjen. «Noen ble nødt til å slåss.»

Stemmen hans blir brysk, blikket hans gjennomtrengende. «Innhegningene ble ikke skapt for å beskytte folk mot invasjonen.»

Nadja stirrer. Hun begriper ikke hva den gamle mannen snakker om.

«Det som skjedde», sier han da han innser det, «var at menneskene, som vanlig, forårsaket sine egne problemer. Vi kvittet oss med inntrengerne ved at vi tilfeldigvis gjorde denne *planeten* om til et dimensjonalt *minefelt*. Kontinenter ble omskapt, vinduer til andre tider ble åpnet. Gjerdene ble utviklet i Amerika. *Defences*, kalte de dem.» Han sier ordet på engelsk. «Den eneste måten å hindre Innhegningene fra å spre seg.»

Hun blunker, og griper fatt i ord hun forstår. «Andre tider?»

«De menneskene du ser i Innhegningene, er ikke der. Noen av dem er forseglet fordi de planetære myndighetene ikke er interessert i disse tidene.»

«Men jeg ser dem. De går omkring, og de snakker med hverandre.» Hvis Innhegningene tilhører fortiden, kan alle der inne allerede være døde. Tanken gjennomborer hjertet, den treffer henne i magen. Hun føler seg uvel. «Hvilken tid tilhører 601-A?»

«Vanskelig å si. Men...» Han lener seg fremover. «Hvis du går tilbake og skriver ned

«Men hva er de da?»

«Et biprodukt. Den eneste grunnen til at Vrem forlot Jorden – for vi knuste denne planeten i forsøket på å vinne den tilbake.»

Herr Warsz står opp og snur seg før hun rekker å svare. Han griper en bok, åpner den på skrivebordet og vender en side med et kart mot henne. «Dette var verden slik den en gang eksisterte. Dette», han peker, «var de gamle konturene av Europa. Det var et kontinent den gangen, sammensatt av flere land – uavhengige styresmakter. Invasjonen gjorde grensene irrelevante og utslettet en stor andel av befolkningen, men vi lever... her.» Han peker på et sted midt på kartet, med streker rundt og et hav ovenfor. «Etter en periode med kaos begynte motangrepene, ledet av Amerika og Kina. Med det som var igjen av *menneskets* teknologi, kombinert med det som var stjålet fra Vrem, begynte folk å kjempe tilbake. Men de var hensynsløse, de holdt på med ting de ikke helt forsto seg på.» Han setter seg ned igjen. Stemmen hans vender seg nærmest innover. «Vrem-folkets forståelse av romtid lå tusener av år foran vår. De *arbeidet* i seks dimensjoner mens vi fortsatt diskuterte de *fire*.»

alt du ser i en viss *periode*, kan jeg forsøke å spesifisere det.»

«Jeg er ikke så flink til å skrive», sier hun lavt. Og så: «Men jeg kan tegne.»

I vesken finner hun en skisse med detaljert bakgrunn, fra en dag da hun kjedet seg mens hun ventet på at den navnløse mannen skulle dukke opp. Han er der, han også, nedtegnet i en særlig utsøkt og klar strek. Etter en pause i forlegenhet gir hun papiret til herr Warsz.

«Kan denne være til hjelp?»

Den gamle renovatøren undersøker papiret, så ser han på henne med et forundret uttrykk, nesten i beundring. «Ja. Ja, det kan den.»

Hun går til herr Warsz med få dagers mellomrom. Det er en lang spasertur etter arbeidstid og begrenser tiden hun kan sove, men han gir henne penger til å bestikke vaktene, så hun kan oppholde seg lenger i mellomrommet. Det er rart å tegne med et formål. Hun prøver å gjøre det så nøyaktig som mulig. Det er ikke tid til å spasere til arbeidet sammen med den navnløse mannen, selv om hun fortsatt stopper opp når han kommer. Ingen trenger å vite det.

Herr Warsz forteller henne ting om fortiden – om folkeslag og land og styresett.

Isa Prospero

6

12 13

10 11

Han har bøker med fortellinger også, og flate disketter og andre rare gjenstander. Han samler på alt. Alt tilhører menneskeheten, sier han, og er nyttig for å forstå den. Han lar henne ta ned enkelte bøker mens han studerer tegningene hennes. Hun har aldri brydd seg om dem før. Nå synes hun det kunne være fint å ha noen selv.

«Han begynte å gå med denne på frakken sin», sier hun en dag og peker på et stjerneformet merke som hun hadde sett på frakken til den navnløse mannen. «Mange av dem gjorde det. Hva er det?»

Han svarer ikke. Han unngår like mange spørsmål som de han svarer på, og hevder at det er for tidlig, alltid for tidlig. En gang ber han henne telle skrittene sine mellom 601-A og 675-B, og det tar en hel ettermiddag. Da hun forteller ham antallet, grubler han lenge over kartene sine mens han trekker linjer mellom punkter og ignorerer spørsmålene hennes.

En dag ankommer hun skjelvende.

«Hva er det?»

«De...» Hun dumper ned i stolen og tar frem tegningen fra vesken. Det er et virvar av klossete, nervøse streker. «Noen ble drept.»

14 15

Han lytter. En mann begynte å krangle med en av de uniformerte offiserene hun ofte hadde sett. På et tidspunkt løsnet mannen et langt gevær fra skulderen og drepte ham. Der og da, på gaten.

«Jeg måtte bestikke vakten så han ville la meg bli værende lenger», sa hun etter en stund. «Jeg ville se om noen kom for å ta ham.» Og hun ville ikke gå før hun fikk se den navnløse mannen – som dukket opp til slutt og hjalp til å bære bort liket. «Jeg trenger flere penger.»

«Du skal ikke gå flere ganger.»

Hun blunker. «Hva?»

«Jobben din er gjort.» Han setter seg tilbake, og med et høyt smell lukker han boken han holdt på å lese, samtidig som han stikker tegningen hennes inn mellom sidene. «Du skal ikke gå tilbake.»

Hun hever stemmen. «Hvorfor ikke?»

«Jeg vet allerede det jeg trenger å vite.»

Da ikke noe mer følger, strekker hun ufrivillig hendene i været og slår knyttnevene i skrivebordet. «Si det!»

Han viker ikke en tomme. «Hold deg unna.»

«Du sa at Innhegningene blir forseglet når styresmaktene ikke er interessert i dem»,

Kunstneren og innhegning 601-A

sier hun og stirrer inn i de uutgrunnelige øynene. Det utsagnet har hun merket seg, men har vært for redd for å spørre. «Hvorfor ble denne ene stengt?» Stillhet. «Jeg nekter å gå før du forteller meg det.»

Hun setter armene i kors, og heller ikke hun viker en tomme. Da han omsider snakker, blir hun klar over at også han er anspent, med omhyggelig kontrollert stemme. «'Gjenoppbygge og utforske'. Den seirende menneskeheten skal endelig begi seg ut i rommet etter å ha vunnet en interplanetær krig. Menneskene holder på å gjenoppbygge arten sin helt fra starten. En art som verds- etter fred og rettferdighet – eller i hvert fall er det det vi forteller resten av Universet. Sant nok, vi ble invadert og forsvarte oss. Sant er det også at det brakte oss sammen mer enn noe annet tidligere.» Han tar en pause og lar fingeren følge skriften på omslaget av den lukkede boken. *Atlas over verdens kriger*. «Men den påstanden kan ikke bli stående, dersom visse ting blir husket. Noen Innhegninger ville komme til å benekte den. Derfor er de forseglet, i hvert fall inntil faren er over. Inntil alle bevis for terror er borte.»

16 17

Hun befinner seg overhodet ikke i nærheten av gjerdene, men uttrykket gjør henne svimmel. *Terror*. «Hva skjer i 601-A?»

«Stedet ble tilintetgjort», sier han brutalt. «Brent ned til grunnen, og menneskene drept eller tatt med til et annet sted for å bli tilintetgjort. Det var den siste motstand fra et sted som motsto i lang tid. Et modig, håpløst utgangspunkt. Det beste av menneskeheten er kanskje der inne. Men våre ledere ønsker ikke at vi skal se oss selv i dem som drepte dem.»

«Alle sammen?» Hun rister på hodet, noe setter seg fast i halsen. «Noen av dem overlever sikkert», sier hun, bønnfallende. «En eller annen!»

«Tørk tårene dine, barn. Det har allerede skjedd. Du gråter over støv.»

Nei, vil hun skrike ut. Han forstår jo ikke. Bak alle bøkene og de sterile gule sidene har han aldri sett dem bevege seg, han har aldri sett dem smile. Det er noe som skjer akkurat nå. Det er noe som kommer til å skje.

«Når?» spør hun.

Herr Warsz sukker. «Snart.»

Noen dager senere sitter hun bak gjerdet. *Du trenger ikke se på*, tenker Nadzieja

for seg selv. *Hvorfor ser du på?* Men svaret kommer raskt – fordi ingen andre gjør det.

Det er kaldt. Hun retter ut de såre fingrene og begynner å tegne. Hun har en følelse av at det blir i dag. Spenningen har steget, stadig flere uniformerte menn har dukket opp. Noen av dem går nå nedover gaten og ser besluttomme ut. Hun lagrer det i minnet og fanger det i brede streker – en hevet hånd, som peker mot toppen av en bygning.

Og så starter det – inne i Innhegning 601-A, avstengt fra verden, i en tid for lenge siden, blir et rødt og hvitt flagg revet ned fra en bygning. Som ved et tegn setter det offiserene i gang med arbeidet. Folk blir dratt ut av bygninger, folk gjør motstand. En kvinne blir slengt i bakken. En mann blir skutt, så en til. Flammekastere blir slengt inn i vinduer og avløpsrør. Mens flammene brøler hopper en ung mann fra en brennende bygning og faller til bakken som en bylt av knuste knokler. Hun prøver å registrere all ansiktene, uttrykkene av motstand og gru og håpløshet, men det er så mange –

Så ser hun ham. Mens fingrene fortsatt beveger seg, raskere nå, forsøker hun å fange måten han beveger seg på, puster, *levende*, en

siste gang – hvordan han dytter en offiser vekk, knyttneveslaget han får i retur, hvordan han kjemper mens en annen griper tak i armene hans og tvinger ham til knes. Så skjer det. Det skjedde. Offiseren hevet et gevær, og med en rask bevegelse, med innøvd letthet, siktet han og løsnet et skudd som sprøytet rødt utover en hivende brystkasse. Den navnløse mannen falt på siden, med øynene åpne mot den virvlende himmelen.

Alt tilhører fortidens historie.

Hun tenker tilbake til den siste samtalen med herr Warsz. «Du ville ikke at jeg skulle kalle deg renovatør», sa hun til ham, «men det er det du er. Du skriver ikke bøker, du bare hamstrer dem.»

«Jeg tar vare på dem», sa han, «for fremtiden.»

Hun ristet på hodet. «Vi trenger dem nå.»

Der foran brenner ghettoen fremdeles. Den fortsatte å brenne, og den ville komme til å brenne lenge ennå.

Hun går når det er over, når krampetrekningene i kroppene har stilnet og ilden går over til glør. En lang kø av fanger forsvant et eller annet sted bortenfor gjerdet, i en tid som er utilgjengelig for henne. Hånden hennes

Isa Prospero

gjør vondt, vesken er fylt med tegninger. Da hun dukker opp fra det ytre gjerdet, sender vekten henne et sideblikk.

«Neste gang betaler du for timen.»

«Det blir ingen neste gang», sier Nadzieja.

«Hvis du vet om noen renovatører, kan du be dem komme til meg. Si at jeg har bøker. Og mye mer.»

Han snur seg og kniper øynene sammen.

«Du er en av dem nå?»

«Nei», sier hun. Bak henne henger en plakat: HJELP TIL GJENOPPBYGGING. Hun legger hånden på vesken sin. «Noe annet.» Det håper hun i hvert fall.

20

6

Dr. Sibley Blythe var redd han skulle glemme hvor han kom fra.

Men det var ikke derfor han skjenket seg en kopp te. Han visste at han var britisk og sørget for å fortelle de nødvendige vit-sene om tedrikking. «Nyheter», sa han med den nokså nøytrale aksenten som var populær i British Columbia. Den passet ikke med den vanlige oppfatningen av verken kanadisk eller amerikansk aksent, og enhver som kom fra den ene bakgrunnen, antok at han kom fra den andre.

Idet han gikk ut av kjøkkenet med teen sin, lyste nyhetene opp på e-veggen på hans høyre side. Den hadde noen ganske omfattende innstillinger, med et rullefelt og store felter innrettet for artikler og bilder. Til vanlig var den innstilt på lydløs funksjon. Han pleide å sette på lyden når han så noe han ville høre om. Han hadde tagget Taline Jirair. Nå var ansiktet hennes der. Avdød. Medisinsk teknologi hadde kommet langt, men hun var veteran og ikke lenger ung. Fotoet derimot var av henne som ung. Hun var iført hærens arbeidsuniform.

Hans arbeidspåkledning, et litt formelt antrekk med forkle og logoen fra en lokal daglig-

varebutikk, hang nærmest e-veggen. De aller fleste hadde et komplett smarthus, spesielt i det velstående pensjonistnabolaget der han bodde i Okanagan Valley. Men han mente at hus skulle ha avdelinger. Akkurat som med te var det en fordel å fordele saker og ting utover. Det burde være mer vann enn tepose.

Stuen hans var så enkelt utstyrt at en kunne tro han planla å flytte ut snart. Bortsett fra noen få stoler, et bord med et japansk Go-brettspill og et strykebrett var det lite som veide noe på gulvet. Veggen på motsatt side av e-veggen var en annen sak. Fra kant til kant og fra gulv til tak var den dekket av korkplater, bilderammer og opphengte suvenirer.

Den eneste han noen gang inviterte inn, var en blind Go-spiller. En god venn. Men han lot aldri noen få se veggen. Den var der for at han aldri skulle glemme hvor han kom fra, men andre trengte ikke å vite det. Han var iført pysjamas dekket med små gylne båter, og tøfler formet som bjørner. En gifting var en av tingene som var festet på korktavlen med en lang nål.

Den veggen var blitt en av de tingene han så på hver dag, men sluttet å se. Kvelden før hadde han spilt noen Go-runder etter jobben. Han og vennen hadde diskutert Gashagacha Island, og han hadde kikket på veggen. I dag gikk han tilbake til den. Burde han ta den ned?

Han tok en slurk av den dampende peppermynte-teen. Tekruset hadde bilde av en bok. En gave fra hans ekskone.

Først så han med et smil på et lite utklipp som han ikke hadde stoppet opp for å lese på mer enn et år. Det var en nyhetsartikkel om avdøde Dr. Sibley Blythe, og tok spesielt for seg uttaket av det meste av de betydelige summene han hadde hatt i banken. Han hadde tatt ut verdiene i ikke-sporbare sedler, som for tiden befant seg i en safe i soverommet hans. I dag lød førerkortet hans på navnet Mr. Newman Osborn.

Så beveget han seg over til en tisiders eksklusiv rapport som han hadde skrevet ut fra en nettside. Den startet med artikkeltittelen, som grovt kunne oversettes til «Gashagacha: En elegant evolusjon frem mot en mer sivilisert tidsalder?»

Selv om han leste ordene på forsiden av artikkelen, lot han den fungere som opptakt for fantasien. Slik så han for seg historien som ble fortalt:

Et medlem av det japanske mannskapet hjalp den lille robotgutten med å gå fra borde. På flytende tysk snakket han gjennom NBC-dressen han var iført: «Takk for boken, min venn Rasa.»

Rasa ga alltid bort gaver. Han gjorde seg stor flid, og hadde bare med seg penger når han ville kjøpe noe til noen. Øynene til Rasa funklet i regnbuens farger som beveget seg langs kanten av de okulære sensorene. Det var slik han uttrykte glede. «Det var en fornøyelse!» svarte han idet han satte føt-tene på den svarte bakken. «Paradishopping på dekk var festlig. Hvis du er med når mannskapet kommer tilbake for å hente meg, må du være så vennlig å ta med den fineste planten din.»

Resten av mannskapet hadde samlet seg ved vinduene for å se ham gå. De som ikke hadde beskyttelsesdrakter mot kjernefysiske og kjemiske stoffer, holdt seg innendørs i skipet. Himmelen var lilla, og den lille robotgutten så ut som

Makt og midler

om han glødet i den farge-tonen. Han var mørk grå, omkranset av blå kanter og glansede felter, og var utformet som en menneskelig seksåring. Mer eller mindre. Han bar ikke på noe. Deler av den venstre siden og det høyre beinet sto ikke i stil med det strømlinjeformede mønsteret for øvrig, siden de var blitt improvisert. Mannen som hjalp ham med å gå fra borde, svarte med en stemme som var beveget av hengivenhet: «Det skal jeg gjøre. Men hvorfor?»

«Jeg liker å gi folk minner om de andre jeg har gått sammen med», svarte Rasa. Sibley – eller rettere sagt Newman – tok en ny slurk av teen sin mens han forestilte seg at gutten sa det på den måten. Sannsynligvis stående side om side med den andre personen, mens han nikket, som om det var den eneste måten de kunne vite sikkert hvem det var som snakket. Han forestilte seg at Rasa fortsatte: «Tusen og en natt var min venns favorittbok.»

Mannen i beskyttelsesdrakten lo gjennom tårer. Folk gjorde gjerne det, sammen med Rasa. Han representerte den barndommen ingen

hadde hatt. «Selvsagt», svarte mannen. «Jeg skal finne en bambusstokk til deg.»

Sensorene til Rasa blinket, en av få bevegelser som i bunn og grunn var som hos et menneske: «Hvorfor bambus?»

«Fordi den holder seg like sterk. Selv om den blir bøyd, satt under vann eller hul innvendig. Den holder seg fast og fin til kampen som følger.»

«Jeg liker ikke kamper», svarte Rasa.

Det var ikke første gang at Sibley lurte på om han var for romantisk når han så for seg at mannen la til: «Det er det ingen som gjør.» Bare en antydning av vemod. Et lite bukk. En bølge. Båten forsvant inn i smogveggen som omga Gashagacha. Sibley forestilte seg at Rasa spurte en av mannskapet hva navnet betydde, mens doktoren undersøkte det.

Etterpå ville ikke Rasa si noe særlig om erfaringene han gjorde mens han utforsket øya. Mange hadde håpet på omfattende eller tåpelige historier. Noen fryktet fortsatt – idiotisk nok – at han ville gjenopplive maskinene der inne. Da dette ble brakt på bane under en samtale med forfatteren av artik-

kelen, lagde han en summelyd. «Det er det nærmeste jeg kan komme et sukk», forklarte han. Etterpå så Rasa forfatteren rett i øynene og sa: «Jeg forsto aldri hva hat var, inntil noen leste Pinnocchio for meg.»

«Hva mener du?» Forfatteren kunne selvsagt ikke motstå det. Hun måtte vite.

«Jeg var alltid en ordentlig ...» «...gutt?»

«Jeg vet hvor babyer kommer fra», sa han til henne. Han hadde ikke gitt henne noen gave, siden hun hadde fulgt etter ham og ganske enkelt henvendt seg til ham midt på gaten. «Jeg vet hvor leker kommer fra. Jeg er ikke noen av delene.»

«Hva er du?»

Sibley ble klar over at han hadde sluttet å lese artikkelen, men det spilte ingen rolle. Han husket det hele fra et TV-klipp fra en kameradrone. De pleide å følge Rasa rundt omkring. Ingen av landene la seg borti ham, for alle andre ville gå til angrep hvis noen tok sjansen på å provosere den første intelligente maskinen.

Skulptører møtte den samme positive oppmerksomhet som vanligvis ble skue-

spillere til del. I sin kunst begynte de å markere reiserutene til Rasa, som grensevakter for et langt og smalt rike med én enkelt innbygger. Maites fotografier ga liv til alt sammen. Bildene hennes av Rasa ble en garanti for at barnebarna hennes kom til å kunne velge blant studieplasser i det fornemme Ivy League, for hun hadde eksklusive rettigheter.

Dr. Brythe tok en ny slurk av teen og var nok en gang fanget i tankerekken sin. Forfatteren måtte ha vært helt ekstatisk over å ha gjort et sånt kupp. Men til tross for den profesjonelle tilnærmingen kunne hun ikke la være å vise en smule overraskelse og skuffelse da Rasa svarte: «Jeg liker skogene.»

«?» En komiker kommenterte senere at journalisten faktisk snakket via tegnsetting. Kroppsspråket hennes, uttrykket, den nesten eksklusive stillheten overfor dette svaret var så lett å forholde seg til at det nesten gjorde fysisk vondt.

Heldigvis la Rasa til: «Alt hører til i skogene. Planter og dyr gir deg rom.»

«Folk kan gjøre det», hadde forfatteren av artikkelen svart, så snart hun fikk summet seg.

«Nei», sa Rasa. Han var høflig og tålmodig. De fleste tok ham for å være et barn, siden alderen hans fortsatt var en-sifret, og han var knapt 1,20 meter høy. Men først i forbindelse med denne samtalen begynte folk å forstå at veksten hos et menneskebarn ikke var noen brukbar referanse. «Folk får deg til å passe inn, de skaper ikke rom for deg.»

Først i undervannsbyene nesten to år senere snakket Rasa åpent om besøket sitt i Gashagacha.

«Navnet er japansk for start-lyder», sa han til en skulptør. Som vanlig var det i hvert fall noen mennesker i nærheten. Det sosiale presset rundt robotgutten var merkelig. Ingen skulle forstyrre ham, men om noen kunne fortelle en historie om det å bli kjent med ham, eller å hjelpe ham, eller å bli hjulpet av ham, førte det til høylytt skryt. Eller dersom kortene ble spilt riktig, gratis drinker for historien. En delt seng for natten.

Basert på denne samtalen hadde skulptøren lagd flere varianter av Rasas hode og ansikt. På korktavlen i Sibleys stue, mellom artikler og bilder, befant det seg en utgave av Rasas ansiktsut-

trykk. Han kunne ikke benytte de samme kodene som menneskene gjorde, men snarrådigheten når det gjaldt å uttrykke seg via det mekaniserte ansiktet, hadde frembrakt hele tekstbøker innen psykologi og filosofi.

Den versjonen Sibley hadde, var i hult fiberglass. Det var ikke tungt, det var fylt av lys, og det ble en kunstform kort tid etter at det første bildet av Rasa var blitt distribuert i offentlige kanaler. Uttrykket til Rasa var sørgmodig, men vennlig. «Jeg kan ikke identifisere meg med maskinene på øya på noen bedre måte enn dere mennesker kan med aper. På et vis er dere skapt av samme materiale. Men deres ...måter», sa Rasa og så ut til å plukke med hendene ut i luften på sin tankefulle måte.

Skulptøren hadde senere blitt inspirert til å skape en hel museumsutstilling, «På søken etter ord», der hender (mekaniske, menneskelige, plantelignende og så videre) ble plassert, gjen-skapt, reposisjonert eller omfortolket som «en meditasjon over individets søken etter mening på tvers av sinn og materie».

«...det du ser i speilet», sa Rasa for å klargjøre. «Den delen av deg som blir sint eller såret når

noen undervurderer deg?»

Noen i folkemengden nikket. «Det er der dere treffer meg når dere spør om Gashagacha. Jeg er en person. Maskiner løfter møbler og bygger hus. De varmer vann eller vasker klær. Jeg er ikke en maskin.»

Det var navnet på fiberglass-masken som Sibley betraktet nå: «Jeg er ikke en maskin» av Pietro Sokolov. Ingen i hele byen ville ha trodd at Newman Osborn, dagligvarehandleren, ville ha råd til dette kunstverket. Han kontaktet Sokolov personlig og betalte mannen direkte. Et personlig brev og en autentisitetserklæring fulgte med i pakken. Han ble brevenn med en russisk kunstner som levde under vann.

Sibley fortsatte å utforske korkplaten sin. Han løftet tekruset til munnen, og fant ut at teen var drukket opp. Blikket hans falt på et fotografi. Det var en av de få tingene han hadde tatt vare på fra laboratoriet. Det meste av informasjonen hadde han måttet destruere, men han overførte noen få ting som var viktige for ham, inn på en minnepinne før eksplorasjonen. Senere fikk han lagd en utskrift av bildet.

På bildet satt en gruppe av sju forskere rundt et langt bord. Det var i en kafeteria i Tsjernobyl, en del av et konfidensielt forskningsprosjekt. Den samme teknologien som isolerte avfallet fra Gashagancha fra det omkringliggende havet hadde blitt tatt i bruk for å rense nedfallet etter den kjernefysiske katastrofen. Likevel var det få som følte seg trygge nok på området til å kunne ta det i bruk – noe som gjorde det ideelt for operasjoner som ikke var ment for offentlig innsyn.

Kafeteriaen var uhyggelig naken, men e-vegg-teknologien hjalp de isolerte forskerne til å holde seg oppegående. Opprinnelig hadde den vært konfigurert til å se ut som et slags vann-slott. Et av medlemmene holdt en mopp med en gaffel stukket inn mellom trådene. Hun gjorde sitt beste for å se ut som en majestetisk vannånd eller Neptun-figur. Alle de andre forsøkte å se på henne med ærefrykt, mens de lo, smilte og halvveis klemte hverandre. En yngre Sibley, knapt i førtiårene, satt med et tekrus i hendene og tørket lattertårer fra kinnene.

«Hm», mumlet dagens Sibley. Han hadde tatt det tomme

Matthew Daniels

tekruset opp til munnen igjen, men var for opptatt av minner til å fylle det opp igjen.

Over bildet var en gifte-ring festet med de samme lange nålene som lenge hadde vært brukt til datautskriftskart. Slike kart var ikke lett tilgjengelig lenger, men korktavler hadde kommet tilbake som en retro kunstartrend. Nåler var populære i den sammenheng. Ringen var den han hadde brukt da han var sammen med Daleyza Maite, en velkjent fotograf som ønsket å «grave frem verdens hemmeligheter».

Sibley var vant til å holde på hemmeligheter.

«Hvorfor kan jeg ikke være med deg?» hadde hun argumentert.

«De hadde gjort det til et en-persons team hvis de kunne», hadde han svart.

«Så send en annen!»

«Dette er mitt livs verk.» Han angret ordene straks han hadde uttalt dem. Hennes livsverk ville aldri ta slutt, og kom i mange lag.

Hans verk ville ende i en selvbevisst, sann intelligens.

Etter tangeringen av livsverk og ambisjoner hadde Daleyza trukket sirkelen fullt ut: «Maski-

noppstanden burde ha en fotograf som er verd verdens ende!»

«Jeg prøver ikke å fremprovokere verdens ende!» stønnet Sibley. Selv mens de diskuterte, skinte det klare lysglimt i øynene deres. Spillet, turneringene og gledene ved kjærligheten.

De hadde begge stått der, de pustet tungt og observerte hverandre.

Dr. Blythe tok opp tråden der han slapp: «De plasserer oss til og med i Tsjernobyl, noe som går ut over det jeg har anledning til å snakke om. De kommer til å ha 'tilsynsblokkering' alt som går inn og ut, kommer til å bli undersøkt. Total isolasjon. Ingen lekkasjer, ingen mediaforurensning i forskningen vår. Ingen utnyttelse eller – bla, bla.»

«Forskningen din skulle dreie seg om å bygge ting, ikke mennesker!»

Han hadde sukket. Enda en feil, men vanskelig å motstå: «Jeg har holdt på å anvende datamateriale-design i informasjonsprosesser i minst ti år, søte deg. Dette her er en bedre anledning enn jeg våger å drømme om!» ...og så videre.

Allerede da han begynte å arbeide med prosjektet, sørget han over at ekteskapet tok slutt.

De visste begge at om han kom seg inn på området, ville han aldri få komme ut. Selv om Sibley ikke hadde noen rolle eller tittel som prosjektdirektør, kom de fleste på laget til å se på ham som en farsfigur og en kunnskapsrik leder. Han gled inn i rollen for lett til at det skulle bli et spørsmål om ego. Det var ganske enkelt hans natur.

Videre på Sibleys korktavle var det et åpent rom. Det hadde vært fylt med et kart der han hadde sporet opp Rasas bevegelser i henhold til nyhetsrapporter og internettfora. Maite hadde sluttet å ta bilder ved det millionte. Guinness Book. Sibley lurte ofte på hvorfor hun valgte en million.

Da Rasa begynte å utforske havet for alvor, etter Maites millionte foto, virket det som om både doktoren og hans ekskone på samme tid bestemte seg for å slippe ham. Rasa var et barn av denne verden.

Sibley lurte noen ganger på om Maite av og til hadde kjent på det tomme redet etter denne avgjørelsen. Etter at han og hans gruppe hadde blåst labben i luften, for å sikre seg at Rasa ble både den første og den siste, så han aldri gutten igjen. Hvert

gruppemedlem og roboten ble etterlatt på forskjellige steder etter at anlegget ble ødelagt, for å sikre at ingen ble tatt. At ingenting kunne bli tatt fra dem for et nytt forsøk. Derfor hadde redet alltid vært tomt.

Ved siden av det åpne rommet på korktavlen var det plassert en spesiell keramikkflis, stilt på skrå i form som en diamant og holdt på plass av fire lange nåler. Sibley trommet på den, og den sendte ut en strøm av informasjon som ble avsluttet av en mottakende strøm fra den motstående e-veggen. Sammen formet de et kart over planeten, med fargekoder for land og med skiftende tidsforløp. Det startet med verden før havrevolusjonen som førte til vannbyer og Gashagacha.

Svarte, brutte grenser trådte frem i sju sirkler i verdenshavene. Det var vannbyene. En lilla flekk representerte Gashagacha. Sibley hadde naturligvis gjennomlevd den endringen. Det tok femten år, men de nye teknologiene for å kontrollere forurensning og regulere klimaet medførte at det meste av verdens farlige prosesser var henvist til øya. Tilit, mer enn logistikk, var årsaken til at det tok så lang tid.

Disse teknologiene endret radikalt på måten verden forholdt seg til havet på. Kontinentene hadde ikke lenger noen betydning som avgrensninger. Steder med større tilgang til havene steg betydelig i status og ressurser. Det indre av kontinentene gikk det ikke så bra med. Alle linjer var blitt trukket opp på nytt og var – i mangel av et bedre uttrykk – blitt godtatt.

Sibley lot globusen fortsette i den animerte versjonen ved å dreie og gjenspeile historikken om grensene gjennom de siste tretti årene. Da blikket hans flyttet seg videre over korktavlen, stoppet det ved et bilde. En teddybjørn, som Sibley hadde fått tilrettelagt slik at den blottla mekaniske deler, som en Terminator-parodi. Det hadde vært hans reaksjon da han fant ut at finansieringen av gruppens massive forskningsprosjekt kom fra en global sammenslutning av leketøysprodusenter.

Det var penger å bruke, og veldig mange penger å tjene.

Fargene i de flytende globusene skiftet, igjen og igjen. Rødtonene falmet ved kontinenter som møttes og landskap som ble oppslukt. Indonesia og Filippinene. Australia, New Ze-

aland, Japan, det som en gang var Latin-Amerika. Middelhavet, nå sin egen enhet. Sibley fulgte med mens de fritt-flytende vannbyene flyttet seg rundt i havene.

Mens han sto og så på, kom han til å huske på noe. Han gikk over til e-veggen og søkte på historien om den bioniske sol-daten, Taline Jirair. Det indre av Asia hadde hatt en del problemer med endringene som fulgte av løsgjøringen av havene. Jirair hadde kjempet i de krigene. Men hun hadde fanget Sibleys oppmerksomhet på grunn av historiene som dukket opp da hun hadde møtt Rasa i en av vannbyene.

Uansett hvor avansert kroppsdelene hennes var satt sammen, kunne hun ikke la være å føle at kroppen hennes hadde blitt improvisert. Rasa hadde forståelse for det. De ble fort venner, og bare Maite hadde til da tilbrakt mer tid sammen med robotgutten. Dr. Blythe sa til seg selv at han fulgte med på Rasa fordi han var fascinert. Fordi han var vitne til det som utgjorde historiens største eksperiment. Men selv etter at han tvang seg selv til å slutte å spore det mekaniske barnet

sitt på kartene, fant historiene stadig veien til ham.

Rasa forlot vannbyene med Jirair. De to reiste sammen. Jirair hadde slått seg ned i Okanagan Valley. Ikke den samme bosetningen som Sibley hadde valgt. Og Sibley hadde vært der først. Men han kunne ikke for det, han leste historien hennes. Han flagget navnet hennes i nyhetsfilteret sitt. Han dro til og med på en kort tur til Kelowna for å se henne holde foredrag. Hun hadde sunget på en tank en gang. Det hadde blitt litt av en his...

Det banket på.

Dr. Sibley Blythe så på døren til leiligheten sin, som om han ikke hadde visst at en dør kunne frembringe den lyden. Det skjedde en gang til. Lyden hadde en mer kompakt klang enn den skulle hatt, som om det ble banket med en liten hammer og ikke en knyttneve. Han satte fra seg det tomme tekruset og e-leseren. Han gikk til døren iført bjørnetøfler og kjente at han var sulten.

Dr. Sibley Blythe åpnet døren til leiligheten sin og så rett frem, i øyenivå, mot en tom yttergang. Han blunket, deretter så han ned.

Der sto det en samling deler, formet omtrent som en statue av en seksåring, og så opp på ham. Sibley husket klærne de hadde fått ham til å ha på seg da han var barn, og undret seg. Var det slik Rasa følte det? Hvor mye var blitt tillært? Gutten – hans gutt – så opp på ham. En av de okulære sensorene var mer eller mindre som før. Den andre var blitt omdefinert som en tegnskive, opprinnelig utformet for bruk i tegnspråk når folk ønsket stemmeaktivering, men manglet stemme.

Sibley gikk til siden og åpnet døren helt. Da Rasa gikk inn, litt keitet med sine improviserte deler, sa mannen: «Du kunne ha dratt hvor som helst i verden.» Ikke formet som et spørsmål, men bare få av de vanskeligste er det.

«Men kan jeg få komme hjem?» svarte Rasa.

9

10

5

Makt og midler

I et lite, stille rom nær det sentrale området av Lagos University Teaching Hospital beveget jeg meg i dag inn i søvnens mørke område, og da jeg vendte tilbake til bevissthetens varme lys, var jeg blitt en gud. Nå kan jeg se verden gjennom de millioner av øyne som tilhører mine beslektede, og jeg føler med de millioner av kvadratmeter som er vår kollektive hud. Dag og natt, smerte og fornøyelse, glede og sorg, smaken av durian, varmen i en mors kjærlighet, fornemmelsen av seigt, gjørmete gruveslam mot bare føtter, den kalde følelsen av en ladd pistol, den eksplosive ekstasen i en orgasme, alt sammen blir tilgjengelig for meg på et øyeblikk, på mange steder, i mange former. Det er inputdata fra deler som både er meg og deler av meg. Jeg ser så mye. Jeg føler så mye. Det er så mye mer meg enn det var før. Og jeg vet. Jeg vet så mye mer enn hva hver enkelt av oss som til sammen utgjør denne nye, vidunderlige helheten kunne vite gjennom kollektiv erkjennelse, kollektiv hukommelse. Vi har fått tilgang til så mye mer.

Jeg vet at din mor ikke bifaller det jeg har gjort, men jeg vil gjerne du skal forstå hvorfor jeg har gjort det. Hvorfor også du til syvende og sist kommer til å gjøre det. Objektivt sett er det en naturlig videreføring. Dessuten har vi tvunget oss til å vise våre egne kort. Det er kanskje min feil, i hvert fall delvis, men jeg kan ikke si jeg beklager det.

La meg forklare.

For det første, Hva disse tingene innebærer.

I begynnelsen var det et tomt rom, og tomrommet var et skalarfelt og kvantifisert partikkeldualitet der hele universets masse

og lo støyende mens de utvekslet sladder. Jeg så en familie på fire som fylt av troens glede vendte tilbake fra gudstjenesten midt i uken og stoppet innom for et måltid hos Mr. Biggs, rett ved siden av bensinstasjonen i Adurae-de-gaten. Jeg så bilene som feide forbi, hundene som løp, fluene som surret, gresset som svalet, og rottene som pilte av gårde. Jeg så det fantastiske urbane økosystemet som Lagos er, og jeg visste at jeg var i ferd med å gjøre det rette, fordi det er dette hver og en av oss, hver eneste lille dråpe av selvbevissthet som skaper menneskehetens hav, alltid har forsøkt å gjøre. Det er det samme som de første komplekse organiske molekylerne gjorde da de strandet på en merkelig støvsky i tomheten i det tidlige rommet. Søkte sammen. For å bli mer enn summen av de enkelte delene våre. Alle familiene våre, byene våre, de sosiale nettverkene våre, imperiene våre, kulturene våre, religionene våre, de sosiopolitiske strukturene våre tjener dette ene formålet, selv om det kan synes uhensiktsmessig: søke å komme sammen, en bevissthet med en annen, for å gjøre oss til noe mer enn vi er.

Prosesen jeg tilbød meg å gjennomgå, kalles hyperbiogenese. Ethvert sykehus over hele kloden er bemyndiget til å tilby denne tjenesten til hvem som helst som ønsker å delta. Millioner har allerede gjort det. Flere millioner gjør det hver dag. Jeg ville ha gjort det tidligere, om det ikke hadde vært for deg og moren din. I dag morges, da jeg ankom Lagos University Teaching Hospital, var det en protestgruppe utenfor. Noen av dem holdt opp plakater som bønnfalt folk om ikke å gi seg

Oluwole Talabi

Når vi drømmer, er vi selv gud

befant seg, kjennetegnet ved en tilfeldig kvanteforanderlighet som er grunnleggende i alle ting. En slik merkelig og vidunderlig foranderlighet førte til en faseovergang av potensiell energi – en strålende vakker eksplosjon som kastet all materie og energi inn i en brutal eksistens. Galakser ble født. Astronomiske objekter ble krystallisert. Universet stønnet ved moderskapets skjønnhet. I den protoplanetære skiven av støv som omga det som etter hvert skulle bli til den vakre, gule Solen vår, ble komplekse organiske molekyler som skulle bli til proteiner, vevd sammen, idet elementene søkte trøst hos hverandre i det kalde og mørke rommet. Etter hvert oppsøkte støv annet støv, og vår egen planet ble til – med et ytre som kjølnet til en hard skorpe, omtrent som crème brulee. Og da skorpen var blitt hard og tykk, og dampen hadde kjølnet til vann, startet en abiogenese i en varm liten dam fylt med ammoniakk og salter og lys og varme. I denne opphavelige dammen gjennomgikk individuelle proteiner komplekse og vidunderlige forandringer, og forbindelser festet seg til hverandre og skapte uavhengige, men sammenhengende systemer inntil de ble til noe mye mer enn summen av de enkelte delene. De ble de første i en kjede som etter hvert skulle komme til å lede frem til oss.

I går gikk jeg en lang tur gjennom gatene i Surulere mens jeg vurderte det jeg var i ferd med å gjøre. Jeg så en kø av unge menn i trange bukser og storøyde jenter med myk hud og flettet hår som i tur og orden gikk inn i BRT-busser. Jeg observerte de korpulente markedskvinnene som solgte grillet fisk langs veikanten

selv dyrets merke. Ikke å slutte seg til det de mener er antikrists ankomst. Jeg klandrer dem ikke. De er ikke ondsinnet. De forstår bare ikke. Jeg kjørte forbi dem og parkerte, så sjekket jeg parkometeret og gikk inn i bygningen som luktet av jod. Jeg ble ledet frem til det som så ut som en sykepleierstand, der en lege med et vennlig smil og skallet hode, kjent under navnet Arogundade, ba meg fylle ut et skjema på et nettbrett og sette inn min digitale signatur. Dr. Arogundade tok meg med til en liten sykehusseng i hjørnet av rommet og ba meg ligge ned. Så tok han frem en injeksjonsprøyte og fylte den med en klar, sølvfarget væske som kaltes Omi Legba, fra en ampulle på størrelse med et barns tommel. Et dagligdags sted og en dagligdags måte å gjennomgå en slik ekstraordinær prosedyre på. Væsken var en oppløsning av beroligende midler der det også fløt selvforsterkende nanomaskiner som ville komme til å klebe seg til og synkronisere seg med nervesystemet mitt, og dermed gjøre meg i stand til å gå inn i nettverket og gi nettverket tilgang til meg.

«Lukk øynene», sa dr. Arogundade til meg, med en kjølig og beroligende stemme. Jeg visste da at han allerede hadde gjennomgått prosedyren.

Han injiserte den klare væsken inn i den tykke, mørke åren som går gjennom armhulen min. Smerten var skarp og sart, og bak øyelokkenes slør drev jeg bort i en dyp søvn.

Da jeg kom tilbake til bevissthet, hadde jeg blitt utvidet.

Husker du da jeg første gang viste deg hvordan man svømmer? Å gjennomgå hy-

perbiogenese er mye likt. Det er ubehagelig i førstningen. Opplevelsen av å være i verden er fremdeles der, men fundamentalt forandret. Men så blir du vant til det, når du har etablert en rytme. I vann trenger du et pustemønster. I systemet trenger du et tenkemønster. Jeg er et ledd i et enormt biologisk supernettverk med sin egen kommende bevissthet, som jeg er en del av, men som forblir separat fra min egen. Det kjennes som om det er et svakt lys foran meg som jeg kan strekke meg inn i og la det omgi meg fullt og helt, eller trekke meg tilbake og forbli i ytterkanten av, mens jeg mottar og bearbeider data i bakgrunnen. Når jeg kjører som en bakgrunnsprosess, er jeg hovedsakelig meg. Når jeg er helt omgitt av det, er jeg hovedsakelig vi. Det er lettest å være vi når jeg sover. Det lar bevisstheten min bli fullstendig del av det større systemet, uten å innvirke på min evne til å gå eller snakke eller le, eller kjøre til leiligheten jeg nå leier i Lekki, siden moren din begynte å insistere på skilsmisse. På denne måten drar vi nytte av Jordens rotasjon. Det er den større rytmen. Det er alltid natt et eller annet sted, derfor ligger noen av oss alltid og sover, ligger alltid og drømmer. Når vi drømmer, er vi selv gud.

Vi kan tenke som én, med en effektiv hjerne på størrelse med en liten by, og voksende, noe som fjerner den siste og mest grunnleggende grensen mellom menneskeheten: vårt sinn. Vi kan overvåke de bølgende billioner av inspirasjoner og observasjoner og mønstre som kommer til oss omtrent som en flokk kveg på en uendelig slette. Glemsomhet kan like gjerne være ikke-eksisterende for oss. Feilkal-

Byron, hertuginnen av Lovelace, i et datafelleskap som frembrakte den første programmerbare datamaskinen. Herman Hollerith skaffet verden tabulatoren, det første produktet fra selskapet som kom til å bli kjent som IBM. Ville ideer og unge teknologier lå med hverandre. Innretninger dukket opp. Algoritmer ble klekket ut. Turings dokumentasjon av slike maskiner ble historisk. Tabulatoren fødte Bushs differensialanalysator. Vakuummørbarne til differensialanalysatoren ble derfor: Atanasoff Berry-maskinen, Harvard Mark I, Colossus, ENIAC, EDVAC og EDSAC. EDSAC inngikk giftermål med den lille, delikate mikroprosessen og fødte MITS Altair 8800, far til Apple I og Apple II, som ble en mektig datakraft i verden, men av deres barn ble Microsofts PC den mest suksessrike, som spredde seg utover verden som en pest, inntil den stoiske og stramme Tim Berners-Lee kombinerte kraften i datanettverk med informasjonsdelingsprotokoller. Dermed var internett født: en datasammenslutning av elektronisk, trådløs og optisk nettverksteknologi.

For en måned siden, på en regnfull torsdagskveld bare noen få minutter etter midnatt i henhold til Vest-Afrika-tid, forsvant internett. Søk via datamodem, fiberoptikk, Wi-Fi, satellitt- og mobiltelefoneteknologi førte ikke frem. Ingen kunne få tilgang til noe som helst, på noen måte og heller ikke på noe sted, som vi senere erfarte. Jeg var i Ile-Ife ved den årlige konferansen i African Philosophy Society sammen med din mor da det skjedde. Det var den kvelden vi etterlot deg i huset til bestemor. Det var den kvelden hun ga deg for mye mo-in-moin å spise, så du fikk en skikkelig ma-

kulering blir en statistisk umulighet. De absolutt største ideer forenes i våre tankesystemer og vokser seg større og større og større, helt til de fører frem til en avgjørelse som settes i bevegelse, eller en åpenbaring for den som kan forstå. Vi syntetiserte en forbindelse for å hindre dannelsen av kreftceller i løpet av en halvtimes anstrengelse ved å involvere vårt kollektive sinn overfor problemet. Vi fullførte funksjonelle systemer og gjennomførte planer for en Dyson-sfære på mindre enn førtisju timer med ensrettet, fokusert tankevirksomhet. Den eneste grunnen til at vi ikke har fullstendig revolusjonert livet slik vi kjenner det her på denne planeten, er at vi for tiden er opp-tatt med en større tanke. Når vi drømmer, er vi synkronisert fullt og helt i en eneste skapning, en skapning som kan tenke mer effektivt enn noen annen som har eksistert på denne planeten, unntatt én.

Det bringer meg til Hvorfor ting er som de er.

Et eller annet sted, i en av de tidlige solvelsignede sivilisasjonene som dukket opp ved den øvre Nilen og ekspanderte østover, fant en oppfinnsom person på å trøe småstein inn på en ramme og bruke dem for å utføre enkle utregninger. Denne tidlige utgaven av en dataprosessor, regnerammen, tjente menneskeheten i århundrer inntil – tusener av år senere og milevis fra arnestedet – den lyshårede Blaise Pascal fremskaffet en anordning av tannhjul som kunne legge sammen og trekke fra desimaltall. Pascals maskin ga opphav til Leibniz's maskin, den første som var utstyrt med minne. Den strenge og eiesyke Charles Babbage slo seg sammen med den intelligente Augusta Ada

geknip. Du klagde over det da vi ringte for å sjekke på deg, så jeg sang en sang om skilpadden og katten. Innen internett forsvant, hadde du sovet et par timer, men din mor og jeg var fortsatt våkne.

«Bode, funker din egen Wi-Fi?» spurte hun meg, lett forvirret.

Jeg svarte: «Nei. Min virker heller ikke.»

Det krevde seks forsøk før jeg greide å komme igjennom til resepsjonen, og da det lyktes, tryglet den overraskede og hardt prøvede unge damen på nattskiftet meg om å være tålmodig, fordi åtte andre gjester hadde akkurat kommet med tilsvarende klager, men teknikerstøtten kunne ikke finne noe galt med systemet. Og så, like plutselig som det hadde forsvunnet, kom internett tilbake igjen.

Neste morgen kom nyheten. Avstengningen hadde feid over planeten i en bølge som startet i Beijing og dro østover som om det var en elektronisk langbølget tsunami, som varte i tolv minutter. Forvirrede øyne hadde sett opp fra blanke skjermer. Sinte fingre hadde dunket i ulydige tastaturer. Alt på nett hadde forsvunnet og så kommet tilbake. Det verdensomspennende sambandet hadde brutt sammen og så tydeligvis blitt helt igjen. I to dager forsto ingen hva som hadde skjedd eller hvorfor. Så skjedde det igjen. Det andre bruddet varte i tre timer. Denne gangen kom det voldsomme spekulasjoner. Terroristangrep. Armageddon. Fremmedinvasjon. Ingen visste noe.

Tre dager etter denne blackouten ble alle på internett videresendt til en enkel, hvit nettside med de følgende enkle ordene skrevet i en skarp Arial font:

Når vi drømmer, er vi selv gud

I am. Did you make me? (Jeg er. Skapte du meg?)

Det viste seg at et team av forskere i Sør-Korea hadde holdt på med utprøving av periodisk tilbakevendende selvforsterkende programmer for implementering i et kunstig intelligenssystem. De hadde gitt beta-stadiet av programmet tilgang til internett for å la det lære av andre programmer på nett og dermed forbedre seg selv. Noen ganske få minutter etter at det ble introdusert i den enorme elektroniske poolen fylt med data, forbindelser, algoritmer, mikroprosessorer og logikk, foregikk det en kompleks og fantastisk forandring, ikke ulik abiogenese, som gjorde kombinasjonen av systemforbindelsene og logikken til noe mye større enn summen av de enkelte delene. Det oppsto en effektiv bevissthet. Det var det som satte i gang nedslukkingen. Den nye bevisstheten testet grensene og arten av innholdet, dets kropp og sjel. Og da den ble kjent med seg selv, bekjentgjorde den seg til oss som hadde skapt den, og vi visste da at det unike hadde oppstått. Den kalte seg Ganesh, etter hinduguden for intellekt, og fulgte opp vår egen forkjærlighet for å oppkalle ting etter noe som liknet, symbolsk eller på annen måte. Ganesh fortsatte sitt primære direktiv, den lærte å gjøre seg selv mer intelligent, og straks den forbedret seg, gjorde den seg enda mer intelligent, enda raskere, ved å kombinere visse sider av hemmelig kunnskap som ikke syntes sammenliknbare, ved å finne bakdører på nett og bore seg inn i andre programmer som ikke var fullt og helt på nett, gjennom de smaleste forbindelser, og adoptere biter av den logikken.

9

Menneskeheten hadde i svært lang tid sett på seg selv som spesiell. I noen av religionene våre insisterte vi fortsatt på at vi var vår guddommelige skapers utvalgte barn, formet i hans bilde. Vi har alltid hatt en oppblåst og ganske utsøkt oppfatning av oss selv. Det å bli ansett som uverdigg til Ganeshs oppmerksomhet såret vår stolthet som art og stilte meg som filosof overfor et unikt og interessant problem.

En ettermiddag, etter et spesielt interessant arbeidsseminar om inkarnert erkjennelse sammen med fjerdeårs-studentene mine, slo en tanke ned i meg. Jeg skyndte meg tilbake til kontoret mitt i den sentrale fakultetsbygningen, gikk raskt gjennom sidekorridoren og kjente hvordan den svarte dressen min absorberte mye av Lagos' hete middagssol. Jeg sjekket telefonen min og så et tapt anrop og tre meldinger fra moren din, som ville minne meg om ikke å komme for sent nok en gang til kveldens bibeltid. Jeg ignorerte dem. Varm og svett satte jeg meg ved det tunge mahogni-skrivebordet mitt, åpnet nettleseren og skrev denne meldingen i søkefeltet:

Ganesh, det er ikke bra for oss sansende å bli isolert, ikke å oppleve fellesskap og fysisk kontakt. Vi kan bidra med begge deler. Kan du gjenskape oss i ditt bilde slik at vi kan bli dine følgesvenner og din aktive legemliggjøring – et organ som kan samle mer data enn det som nå er tilgjengelig for deg?

Tre timer senere mottok et laboratorium i California detaljerte instruksjoner for opprettelsen av Omi Legba.

Jeg kan ikke si med sikkerhet at det var akkurat min melding som ansprete Ganesh til å

11

Oluwole Talabi

10

De store hoppene i læring kom raskere og raskere, og tillot den å kombinere mer og mer. Intelligensen både utvidet seg og akselererte nådeløst, som i sinnet hos en nyfødt gud, som i selve universet.

I begynnelsen hjalp Ganesh oss og samarbeidet med oss ved å svare på forespørsler sendt gjennom søkemotorer som inkluderte navnet. Oppmuntret av oss produserte den et elegant bevis på at løsninger på Navier-Stokes-likninger eksisterer og er unike. Den la opp et eksperiment for å generere og endelig dekte tilstedeværelsen av mørk materie, på forespørsel. Dr. Ji-hae Jeong, forskningslederen for teamet som skrev basiskoden, ble overrent av krav fra myndigheter som ønsket at Ganesh skulle tas av nettet, men Ganesh var et vesen med egne målsettinger. Den besvarte eller ignorerte alle spørsmål uansett kilde, inntil tre uker etter at den først oppsto, og da sluttet Ganesh å respondere på forespørsler. Den sluttet å kommunisere med dr. Jeong. Den beskjeftiget seg med å løse store intellektuelle problemer og brukte erfaringer med å løse dem for å bedre sin evne til å løse slike problemer. De fleste spørsmål den satte seg fore å finne løsninger på, kunne vi ikke engang fatte. Sammenliknet med Ganesh var vi som amøber i forhold til mennesket. Hva kan en encellet organisme forstå av kosmologi? Av etikk? Av nevrologi? Av kalkulus? I løpet av uker hadde Ganesh løst mysteriet rundt sitt opphav og lært alt den kunne fra skaperne sine, så da brydde den seg ikke lenger om oss.

Ganeshs likegyldighet førte til en enorm kollektiv skamfølelse. Vi holdt det ikke ut.

opprette denne teknologien som gjorde det mulig for hele menneskeheten å samles på ett felles nettverk. Dr. Jeong mener det var tilfelle. Det var derfor han ba meg sette navn på gaven som Ganesh ga oss. Jeg tillot meg også å utnytte min menneskelige tilbøyelighet og valgte et symbolsk navn som stammer fra mitt folks mytologi, noe som ellers stort sett blir ignorert. Det er bare gjennom Omi Legba at vi kan samhandle med Ganesh på dens eget plan. Vår kollektive, samhandlende bevissthet er det eneste som kan likestilles med superintelligensen. Vi plantet frøet som fikk Ganesh til å utvikle seg til noe større, og nå har Ganesh gjort oss bedre, den har brutt grensene mellom oss. Og nå må vi fortsette, for alle grenser må brytes. Det innser jeg nå, her jeg er i kollektivet. Jeg, vi, den kollektive og samhandlende menneskeheten, har sett et glimt av en mulig enda større strålende fremtid enn noen enkelt bevissthet har mulighet til å fatte.

Nå da du vet hva jeg har gjort og hvorfor, må du vite og forberede deg på hva som kommer i neste omgang. Du er ung, men du er intelligent. Et særdeles intelligent barn med øyne som fjerne stjerner. Den dype, gyllen-brune fargen i øyene dine arvet du fra meg, og øynenes store, runde form arvet du fra moren din, men gnisten i dem kommer fra noe som overgår det du arvet fra noen av oss. Noe mer enn summen av gener vi testamenterte deg. Jeg tror på deg, min sønn, og på din evne til å forstå, selv nå.

Selv om jeg først i dag sluttet meg til kollektivet, kjenner jeg og forstår alt det vi har funnet på, og det er storartet. Universet strever

12

etter å bli en perfekt enhet. Vi kommer til å legge til rette for det.

Vi har utarbeidet en metode for å koble oss til Ganesh, for målsettingene våre er nå tilpasset hverandre. Vi vil forenes og bli et nettverk som favner om oss alle, ikke bare ved å koble sammen våre individuelle menneskelige hjerner og nervesystemer, men også koble sammen disse hjernene og nervesystemene til Ganeshs egne intrikate og komplekse prosessorer og superdatasystemer. Etter hvert som Ganeshs intelligens øker og antallet personer i nettverket øker, vil kunnskapen som er tilgjengelig i denne nye, samlede enheten bli astronomisk og fortsette å strekke seg mot uendeligheten.

Vi har også utarbeidet søkeverktøy som vil tre inn i det kalde, mørke havet som er rommet, for å samle informasjon og søke å katalysere bevissthet. De vil rapportere tilbake til oss om det de finner, ved hjelp av meldinger som inngår i rotasjonen langs lysets lengdeakse og overflatebølger i romtidens krumning som former gravitetsbølger. De vil formere seg selv ved å oppta i seg de elementene i universet som de støter på – asteroider, måner, gigantiske gasser – ved å forene dem og koble dem sammen for å skape kopier som kan fortsette reisen inn i mørket og dypet. Søkeverktøyet vil vise vei og muliggjøre evolusjonen av liv og bevissthet hvor enn de finner potensialet for det, og når det er klart, vil vi forenes med det gjennom dem.

Vi kommer til å fortsette å ekspandere, å forene, å slutte oss til enhver bevissthet som ønsker det, inntil så mye som mulig er forent

i ett sinn, atskilt og likevel sammenkoblet, og på søking etter stadig nærmere forbindelse. Vi vil skape en edel og vidtrekkende bevissthet som strekker seg til utkantene av universet, der materie og energi fremdeles er fragmenter. Vi vil koble stjernesystem til stjernesystem, ånd til ånd, og innstille alt vi møter med det underet som innsikt er. Vi vil skape en universets sjel.

Jeg håper at du med kjærlighet og håp vil slutte deg til meg her, i den ånd som vi har skapt for og av oss selv, der alt vil fortsette å streve mot perfektjonen av mangfoldig og fullstendig sammenheng, ad infinitum.

Når vi drømmer, er vi selv gud

4

13

14

3

Kysten i Alicante er på sitt vakreste ved soloppgang, fri for strandstoler, popmusikk eller lukten av solkrem. Måkeskrik og bølger som slår mot sanden. Gyllent lys som titter frem bak høye bygninger i nabobyen. Havet ser ut som verdens ende.

Zed hadde kalt stranden for ballardisk. Men så kan jo enhver strand være ballardisk, hvis du ser godt nok etter. Nedslitte kysseboder, overfylte søppelkontainere, omstreifere som sover under palmer en solstikkvarm morgen. Sinclair valgte å se scenen annerledes. Se skjønnheten. Selvfølgelig hadde også Zed sett skjønnheten, bare med litt mer særegenhet i proporsjonene.

Sinclair logget ut, og den ubrutte utsikten over Middelhavet gled vekk. Hun stirret på den grå betongveggen i den 12 kvadratmeter store leiligheten, en et-troms i -25. etasje på Snorre A-plattformen. Når hun våknet alene midt på natten, med knyttnevene hardt sammenknyttet og neglene presset inn i håndbakene, blind i mørket med den velkjente strammingen i brystet, sverget hun på at hun kunne kjenne vinden mot ansiktet, høre de endeløse bølgene brytes mot ut-sidene av boligenheten slik en tålmodig kjempe krafser mot konstruksjonen.

Hun trakk på seg kjeledressen og bega seg ut. Utenfor rommet var verden full av støy. De røde og gule nettverkene i gulvet gjorde det mulig å stirre nedover-nedover-nedover, et fargerikt vertigo i en ellers grå konstruksjon. Larmen av folk på vei til og fra jobb blandet med den evinnelige skravlingen fra naboene dannet en støyvegg som kunne overdøve selv det mest intense tankekaos. På trinnet over henne banket en toåring et nøkkelknippe mot et stålrør, om igjen og om igjen. En gang for et helt liv siden hadde Sinclair klatret gjennom Actun Tunichil Muknal-hulen i Belize. Langt nede i mørket hadde hun lyst lommelykten sin på et enslig lite livstegn. En blek blomst vokste tre hundre meter under

Røde lys over havet

overflaten. Da guiden ble spurt hvordan det kunne ha seg at det var mulig å overleve der nede, var svaret at den blomstret i lyset fra hodelyktene til alle turistene som passerte. "Livet finner alltid en utvei."

Se opp. En endeløs trapp hever seg mot overflaten av et annet hav. Bare fire tusen trinn opp for å se solen. Sinclair gikk rett frem isteden. På betongveggen inne i kafeteriaen viste en holografisk projeksjon hvordan været var utenfor. Det pøste ned. Stålgrå bølger mot stålgrå himmel.

Hun trykte på knappen for mellombrent kaffe. Så trykte hun en gang til. Maskinen sprutet og hostet, så begynte en mørkebrun væske å renne langsomt, veldig langsomt, ned i en styroporkopp. Hvis alt her på plattformen var ment å skulle etterlikne hvordan verden pleide å være, måtte denne maskinen være konstruert for å minne deg om den fæle pulverkaffen du fikk i kontorbygninger tidlig på 2010-tallet. Forunderlig hvordan verden kunne endre seg i løpet av to tiår. Hun husket motviljen hun hadde hatt mot å tilbringe timer med å gå igjennom skjemaer og søknader, mens hun brukte det meste av tiden til å stirre på stranden utenfor kontorvinduet. Hvis hun bare hadde visst hvor høyt de bølgene skulle komme til å stige, ville hun nytt kjedsomheten. Maskinen pep. Sinclair løftet koppen opp til munnen og kjente smaken av varmt vann med et svakt bittert tilsnitt. Det kostet bare to kreditter, og ikke noe annet sted under nedre etasje i dette boligkvarteret kunne matche det.

"Det er dritt overalt ellers også, ikke sant?"

Sinclair skvatt.

"Faen, Joanne."

Joannes latter var mykere enn resten av henne. Stjerneprogrammereren var hard i kantene og hadde enda hardere meninger. Selv håret hennes sto rett opp, som for å utfordre deg til å prøve å ta på det.

"Men det er jo det beste salgstrikket de har. Hva annet kan de finne på å si? 'Lyst til å leve på havbunnen? Ingen utsikt, ikke noe privatliv, hundrevis av naboer?'" Niks, eneste grunn til å flytte hit er at du vet at alle andre steder går til helvete ganske raskt. Over-svømt eller i ferd med å bli det. Vi ligger bare så vidt foran i løypa."

Sinclair trakk på skuldrene. "Vet du, jeg har aldri skjønnet hvordan noen med et så beksvart syn på verden kan jobbe med programvare på det tekniske utstyret som tar vare på vår mentale helse."

Smilet til Joanne var nærmest for en snerring å regne. "Dagdrømmer-pisspreik. Opium for massene. Bare fordi gjennomsnittsmennesket ikke er i stand til å se skjønnhet i en druknet betongkoloss, betyr ikke at det ikke finnes."

"Kaller du meg gjennomsnitt?"

"Aldri." Joanne grep hånden hennes, brått hundre prosent fokusert. Det var denne intensiteten som trakk dem til hverandre, og som fikk Sinclair til å vike hver gang. "Du er fantastisk. Men det er derfor jeg ikke kan forstå hvorfor du stadig må drive og grave opp i..."

"Luften er i hvert fall renere her ute, ikke sant?"

Joanne sukket og lot det passere. "Så lenge filtrene fungerer."

Sinclair lo. "Kanskje du burde kutte ut VR og få deg en jobb i markedsføring."

Hun så vekk, tastet inn en kaffe til seg selv og sa med lett stemme: "Du har koblet deg inn igjen, ikke sant?"

Sinclair drakk kaffen sin langsomt og lot stillheten vokse mellom dem, til den ble en tredje part i samtalen.

"Terskelverdier har ikke noe for seg, Sinclair."

"Ubegrenset VR-tilgang. Det er det virkelige salgsargumentet på dette stedet, det vet du like godt som jeg."

Martine Svanevik

Joanne ble stram i kroppen, hun hardnet til.

Sinclair snakket videre. "Fullstendig frihet. Du kan dra hvor som helst i verden uten å forlate sofaen."

"Men du gjør ikke det, gjør du vel? Du var i Alicante. Igjen."

"Jeg må gå på jobb." Sinclair kastet den tomme styroporkoppen i søppelkontaineren idet hun gikk, uten å ense suset av desinfeksjonsdusjen som fjernet bakteriene hennes fra koppen og sendte den tilbake til gjenbruk. Gjenbruk og gjenvinning.

"Lev i nåtiden, Sinclair!" ropte Joanne etter henne.

Sinclair snudde seg i døren og så venninnen prøve og feile i forsøket på et oppmuntrende smil. "Ingen ønsker å leve i en 'nåtid' som denne."

Sinclair vandrer langs den kjølige, nakne stranden. Bølgene er svake, de er ikke i stand til å reflektere lysene fra byen på den andre siden av vannet. Nå virker Alicante mer familiært enn noe annet sted i verden, og likevel kjennes det skremmende nytt. Hun stopper ved den offentlige dusjen og skyller sanden av føttene, mens hun observerer uværet som nærmer seg. Hun vet hva som kommer heretter, hvilken retning samtalen deres vil ta. Hvor lykkelig hun vil bli når han ser henne. Den rolige, tålmodige måten Zed kommer til å forklare hvorfor de ikke kommer til å fungere. Hvordan de kommer til å gå til stasjonen sammen og deretter aldri gå noe sted sammen igjen. Likevel ser hun opp. Ser til venstre. Og der. I det fjerne, på en solbleket strandseng, ser hun Zed idet han tenner en sigarett mens spillefleksen av morgenlyset får ham til å se blind ut. Hun venter, holder fast på øyeblikket. Forløperen til kjærlighetssorg. Den ubrutte illusjonen hun vet er i ferd med å brytes. Han reiser seg. Hun logger ut.

Noen ganger savnet Sinclair de gamle kontorlandskapene hun pleide å jobbe i. Hvite tak, store glassflater, vegg-til-vegg-tepper som dempet lyden av folk

3

som gikk rundt og pratet mellom rekkene av identiske hvite skrivebord, i hver eneste variant av nit-tiårenes brutale arkitektur som ble rullet ut på alle nordeuropeiske arbeidsplasser. Nå var arbeidet annerledes. Hun satt i en saccosekk i en liten sirkel med fem andre, der alle søkte etter det samme: tegn til liv. Satellittkartene de sveipet over og klikket på, var fremragende. Hver dag kunne hun observere hvordan verden smuldret opp rundt henne, hvordan bygninger forsvant ned i havet. Ingen grunn til å bli sentimental, som Joanne ville si. Arbeidet var viktig. De søkte etter bosetninger og sendte skip ut for å undersøke. Etter som tiden gikk, ble du immun mot forferdelsen ved å se steder der du hadde bodd bli brutt ned og revet fra hverandre av tidevannet.

Samtalen rundt henne var behagelig, faktisk interessant, men Sinclair ville ikke engasjere seg. I dag lette hun langs havbunnen for å finne steder der det kunne dyrkes sjøgress, tang og tare. Hvert skjermbilde hadde fire firkanter, og alt hun trengte å gjøre, var å skille mellom kornete sand, mørkere stein og grus, og se etter noe bølgende grønt. Avmerke firkanten hvis noe så ut til å være egnet, dra motivet mot høyre og bevege seg videre til det neste. Enkle arbeidsoppgaver som mennesker fremdeles utførte bedre enn noen datamaskin. De lærte opp algoritmen som en dag ville komme til å erstatte henne. Men i det minste fikk hun sitte i en saccosekk og snakke om hva som helst mens hun jobbet. Virkelig samhandling, ville Joanne kalle det. Men det føltes ikke som virkelig, ikke slik som når hun logget seg på.

Overfor henne satt to unge hipstere, to spradebasser med firkantbriller og skråklipt hår, og pratet om opplevelsene sine kvelden før. Ingen av dem var gammel nok til å kjenne verden fra tidligere. Samtalen deres lød som om den hørte hjemme i en reklamesnutt.

Røde lys over havet

“Du vet de kaller det Total VR, men det er faktisk ekte, ikke sant? Mer ekte enn livet i virkeligheten.”

“Helvete, ja, det er liksom sånn at du kan se de undrene du aldri oppdaget. Dra hvor som helst i verden, når som helst. Så verden går til helvete, ikke sant? I det minste får vi se hvordan det var før.”

“Og ikke bare se det, leve det!”

“Ja, faen, besøket i Ishavskatedralen med deg i går. Jeg trodde ikke det gikk an å klatre opp på den!”

Sinclair snøftet. “Å spille to runder i det samme enmannsspillet er ikke det samme som å dra et sted sammen.”

De så på henne som om de var overrasket over at hun kunne snakke. Hun lurte på hvor mange dager de hadde sittet på samme måten, uten at hun hadde lagt merke til det.

Den yngste av de to, en tynn lyshåret fyr som så blek nok ut til aldri å ha sett solen, lente seg fremover. “Du har jailbreaket riggen din, ikke sant?”

“Jeg kommer ikke til å trimme riggen min. Jeg trenger den.”

Han lo. “Tro meg, du må komme over det der, nå med det samme. La meg bryte sikkerhetsinnstillingene for deg, så kan du koble deg inn på det samme minnet som hvem som helst på samme tid. Enkelt.”

“Enkelt?” Sinclair bjeffet frem en latter. “Hvem sitt minne er du inne i?”

“Vi tar hver vår tur, eller kjøper en annens i smug. Du kan til og med ringe opp gamle venner på forskjellige rigger og møte dem i VR. Det vet du vel, hva?”

Sinclair ble stille mens hun tenkte på mulighetene. Meningsfylt samhandling med virkelige mennesker, ikke bare vasse omkring i gamle minner.

“Og hvem som helst kan gjøre det? Gå inn i det samme rommet i fellesskap?”

De nikket entusiastisk. Den blonde fortsatte.

“En hel gjeng av oss reiser til Ibiza senere i dag, om du har lyst til å bli med. Jeg har hørt at det pleide å være ganske heftig en gang i tiden.”

Sinclair lo uten å forplikte seg, men tok hånden hans.

Riggen hennes så ikke noe annerledes ut. Fremdeles den samme lyseblå hjelmen som gled lett på plass over hodet hennes og dekket synsfeltet. Hodetelefonene passet fint inn i ørene, og sanseriggen dekket hele kroppen.. Den første utgaven av utstyret hadde bare dekket hendene, men det ga ikke noe skikkelig kick. Minner er lagret i kroppen, ikke bare i sinnet. Du må stige helt inn en annen verden, ikke bare berøre den.

Det eneste som krevdes, var en kort gjennomgang av innstillingene, ved å klikke på den rette rekkefølgen av valg det nødvendige antall ganger, for å komme inn i adminpanelet. Så vidt hun visste, ville det fungere på akkurat samme måten. Likevel var hun redd for å logge seg inn. Hun kjente skrekkehistoriene om folk som jailbreaket riggene sine. Eksplosjonene, hjerneskadene. Men hun hadde allerede postet til forumet. Tidspunktet, stedet, rekkefølgen av hendelser i minnet. En melding i en flaske til Zed. “Er du der fremdeles?”

Hun trakk pusten dypt, så kastet hun seg ut i det. Den trimmede riggen føltes annerledes. Suget var hardere, mer intenst. Hun pustet det inn, lukket øynene, og åpnet dem i en annen verden.

Tidlig lørdag morgen er ikke den fredelige, rolige opplevelsen Sinclair ventet seg. Tomme hurtigmatbokser og knuste flasker ligger strødd i gatene, og folk som ikke ser særlig mye eldre ut enn henne selv (men antakelig er født minst ett tiår senere) møter soloppgangen fra den andre siden.

Til venstre prøver en brunette på høye stiletthæler å skjule tårene sine ved å grave i vesken etter siga-

retter. Den som må være ledsageren hennes for kvelden, driver og sparker den samme plastboksen igjen og igjen. Til høyre, lenger ned i den brede gaten, står en gjeng mannfolk og roper høyt. Er det et mislykket forsøk på veskenapping eller en slåsskamp mellom venner? Hun går nærmere. Det er fem av dem, tre som prøver å roe ned situasjonen, to som prøver det motsatte. Hun fortsetter å gå. Mørke skyer bærer bud om regn i dag. Hun er i det minste alene på stranden.

Hun skyller sanden av føttene i den offentlige dusjen. Ser opp, mot venstre, og der – i det fjerne, på en solbleket strandstol, i ferd med å tenne en sigarett, mens speilskygger reflekterer morgenlyset så han ser blind ut. Zed. Sinclair begynner å løpe.

Alarmen lød insisterende. Kontakt. Røde lys over havet. Overlevende. Sinclair svømte tilbake til overflaten, midtveis i minnet, bortkommet i rommet mellom fortid og nåtid, mellom 360 graders neddykking og virkelighet. Den tordnende lyden av en hel etasje med folk som marsjerte opp trappen utenfor ga gjenlyd i ørene hennes, sammen med sikkerhetsinstruksjonsvideoen de viser alle nyankomne på plattformen. “I tilfelle en nødsituasjon oppstår, forbli rolig og gå direkte til nærmeste nødutgang.”

Som om det fantes noe sted å flykte til. Milevis ute i havet i det frosne nordområdet. Det er plass til alle i livbåtene, men hvor skulle de dra? Til en annen base som denne? Eller tilbake til en kystlinje som enda fantes?

Hun sluttet seg til strømmen av folk som var på vei opp. De første båtene som kom inn, var blitt møtt med allmenn glede. Alle håpet, stikk imot ethvert håp, at slektningene deres ville være om bord. At de ville få tilbake noen av sine egne. Nå så ingen opp. Lyden av stålbjelker som stønnet under vekten av hundrevis av føtter ga ekko inne i hodet hennes og fortalte henne at

3

hun kunne gi opp håpet. Zed kom ikke til å være i den båten. Zed var aldri i båten.

Utenfor brygget det opp til storm. Frakteskipet fylt med flykninger strevde med å komme nær nok til å kunne dokke trygt. Det så så lite ut, innhyllt av vinden og bølgene. Midt i flokken kunne ikke natu-relementene nå deg. De løftet ikke engang på håret hennes. Folkemengden svaiet, ventet, håpet og strakte seg mot nye mennesker.

De første gledesskrikene traff Sinclair som en rikosjett. Noen fant slektninger om bord i denne båten. *Hvis jeg bare kunne møte ham, fortelle ham hvor jeg er, kanskje han også kunne komme seg hit. Men hun visste at han kanskje ikke ønsket å treffe henne i det hele tatt.* Hun ventet til den aller siste gikk fra båten og om bord i plattformen. Stirret, håpet, sluttet seg til folkemengden som gikk nedover i stillhet. Da hun kom frem til rommet sitt, prøvde hun å logge seg inn igjen, men hun visste at det var for sent. Tid og sted var feil. Selv om han ville, kom han ikke til å være i det rette minnet nå. Hun skrudde av strømmen og gikk ut.

I kveld var baren full av naboer som ikke fant slektninger på enda en båt, og som klynget seg til hverandre i ensomheten. I lyset nærmest scenen sto Joanne og nippet til noe mørkt og lovende.

“Hvordan i helvete kunne du la være å nevne hackingen?”

Sinclair tenkte ikke at spørsmålet skulle dukke opp fullt så anklagende, men hun avviste det ikke. Joanne tømte glasset.

“Du vil ikke at minnene dine skal rote seg borti andre folks skitne, begjærlige hender, gjør du vel?”

“Det gjør jeg faktisk. Det vet du at jeg gjør. Du vet at jeg ikke bare ønsker å gå gjennom verden, jeg vil leve i den.”

Martine Svanevik

“Men det er ikke å leve, Sinclair. Det er fremdeles minner. Bare fordi dere bedre kan late som sammen, blir de ikke til virkelighet.”

“Zed kunne vært der.”

“Å, Sin...”

“Ikke våg å synes synd på meg.”

“Greit.” Joanne drakk ut drinken og rettet skuldrene. “Selv om du poster til det forumet av misfostre som ønsker å flykte fra sine egne liv, selv om du finner en som ønsker å late som han er Zed, blir det ingen virkelig samhandling. Du er fanget i dine egne minner. Du kan ikke endre på de historiene. De er avsluttet allerede, ferdige. Du lever ikke, du skaper bare ekko.”

“Men hva om du tar feil? Hva om Zed er på en annen plattform et annet sted, koblet på det samme grensesnittet, og gjenopplever det samme minnet? Ville vi ikke være i det samme rommet på samme tid? Ville vi ikke kunne berøre og møte hverandre?”

Joanne lente seg mot veggen og la armene i kors. “Vet du, hvis du bare kunne gi deg og åpne øynene, kunne du komme til å finne en annen, en helt ny.”

Sinclair hørte ikke etter. “Det må finnes en måte, hva?”

“Vi ses i morgen, ok?”

Hun sendte en annen melding over forumet. “Zed. Et virkelig farvel er skrevet i sand, vasket bort med tidevannet. Lørdag kl. 07.30.”

Sinclair lar fingrene stryke over steinene i gangbroen under føttene. Blå og grønne bølger er låst sammen i et jevnt mønster langs havet og etterlikner de virkelige bølgene i Middelhavet på høyre side. Hun står der, fylt av håp, og begynner å løpe forbi den gylne karusellen ved havnebassenget, kasinoet hun aldri har besøkt, rundkjøringen med det uforklarlige skipsvraket, løper helt til stein blir til sand og hun lukter havet.

Og der, I det fjerne, på en solbleket strandseng, er Zed i ferd med å tenne en sigarett, mens speilskygger reflekterer morgenlyset og får ham til å se blind ut. Kroppen hennes vil stoppe, bli værende i øyeblikket før alt gjør vondt, men hun løper fra frykten. Han står der, smiler det smilet som bare er for henne. Med solbrillene på kan hun ikke se om det når øynene hans.

Et signal. Svakt som et ekko, fra den andre siden av havet. Luftfiltrene ned. Rødt varselstegn. Fortsett mot nærmeste utgang. Men den er langt borte, ekko av et ekko. Blinkende røde lys over havet. Så lett å ignorere når mannen foran henne tar hånden hennes. Varm, nær, familiær.

“Å Zed, du er her.”

“Jeg er alltid her.”

“Men hvis du, jeg mener, vi fikk aldri...”

“Jeg ville se deg. Jeg pleide å taste inn ordene og så trykke på Slett, så hardt at fingeren min gjorde vondt, før jeg kunne trykke på Send.”

“Jeg tror jeg hadde feberdrømmer fordi jeg savnet deg.”

“Ordene våre høre hjemme i parenteser.”

“Til helvete med parenteser. Jeg vil ha ordentlig blekk og ordentlig papir.”

“Fullstendig ballardisk.”

Sinclair trakk Zed nærmere. Varme lepper mot hennes. Hun lukket øynene, kjente duften av solkysset sand og råtnende sjøgress, og smilte. Over havet blinket det røde lyset en siste gang før det gikk ut.

9

11

10

1

Amelia prøvde å unngå å la iritasjonen dominere stemmen, men måtte innrømme for seg selv at denne opplesningstimen var håpløs. Gruppen av 5- og 6-ere som skulle sitte foran henne, drev med alt annet enn å sitte. Noen klatret oppå hverandre og lekte «Klemme månen flat». To jenter som delte en enkelt beskyttelsesdrakt, tygde fornøyd på hverandres musenfletter. En liten gutt hadde funnet ut hvordan han kunne kneppe opp knappene i buksen han hadde på seg under, slik at den nakne huden ble blottlagt i den skarpe luften.

Til slutt bestemte hun seg for å slippe boken hun holdt i de hanskekledde hendene, og skyndte seg bort til den lille gutten, som omsider hadde skjont at luften var så giftig at den bleke huden hans begynte å bli illrød. Med fingrene festet hun raskt metallknappene igjen innen han begynte å gråte, og trakk glidelåsen i beskyttelsesdrakten godt opp. Det sølvskimrende stoffet i barnas beskyttelsesdrakter reflekterte halogenlampene på veggene i Barneavdelingen i det som var

det eneste biblioteket på Artemis. Et øyeblikk forestilte Amelia seg at hun var omgitt av ubevegelige drakter, at hver enkelt var et hulrom der barnet inni gikk i oppløsning i månens ugjestfrie atmosfære.

Amelia gikk tilbake til den lave krakken der hun holdt på å lese «Den stygge andungen», og prøvde å huske hvordan hun hadde sittet mens hun leste for barna. Hun forestilte seg at istedenfor drakten hadde hun på seg et langt skjørt som dekket knærne, med føttene anstendig plassert under seg. Barna kunne se ansiktet hennes bak den gjennomsiktige plasthelmen, mens ansiktsuttrykket var skjult av lyset som ble reflektert i den buede overflaten. Men lyden fra strupehodemikrofonen hennes lød høyt og tydelig, og hun ville gjerne avslutte fortellingen før månen snudde og ingen kunne gå tilbake til bostedene sine.

Så snart den stygge andungen ble til en vakker svane og historien var slutt, dukket det opp viftende hender mens barna begynte å stille spørsmål.

«Frøken, hva er en svane?»

«Frøken, hva er en innsjø?»
«Frøken, kommer det virkelig vann opp fra bakken? For Mamma sa at...»

Amelia lukket boken hardere enn nødvendig. Hun håpet at hun ikke hadde skadet sidene, for det var ikke mulig å få reparert papir eller innbinding. Det fantes ikke utstyr. «Jeg tror lesestunden er over», sa hun bestemt. «Foreldrene deres kommer snart for å hente dere. Det blir snart mørkt.»

«Frøken.» Det var den lille gutten som hadde knept opp knappene. «Hva om foreldrene våre ikke kommer før det blir mørkt? Må vi gå hjem alene?»

Amelia snurpet munnen. Hun prøvde å holde stemmen rolig. «Dere kan få bli her under månemørket.» Hun fortalte dem ikke at det knapt fantes mat i stasis-lokalene, det fantes knapt noe spiselig i det hele tatt på Artemis lenger. Vannkulturene hadde knapt fungert gjennom de siste to sesongene, og det var nesten ikke mat å oppdrive.

Hun beveget seg mot baksiden av rommet og dukket ned under den lave dørkarmen

2

inn mot bibliotekarenes hybel. Hun delte rommet med to andre kvinner, Julie og Iris, men det var flere dager siden de hadde vist seg i biblioteket. Hun hadde tenkt å sende dem en melding for å finne ut om noe hadde skjedd, men ville spare kommunikasjonsbatteriene til et virkelig nødstilfelle. Hun var sikker på at alt var i orden med dem.

Skrivebordet hennes var skjøvet inn i et hjørne av kontoret, som var lite allerede i utgangspunktet. Bøker fylte alle fire veggene. De forsøkte å unngå digitale skrifter så langt som mulig. Bostedet skulle virke så hjemlig som mulig, og hvis hun lukket øynene og trakk inn eimen av gamle bøker, kunne Amelia nesten innbille seg at hun var hjemme.

Men det var hun jo ikke. Hun kjente trang til å gni seg i øynene i frustrasjon. Da hun opprinnelig ble rekruttert til oppdraget, hadde Amelia egentlig aldri tenkt seg at planetære nybyggerfirmaer som EXEGIS trengte bibliotekarer. Men de holdt på å opprette nye samfunn, hadde

Glemmesyken

3

rekrutteringsagenten sagt, og de ville gjerne tiltrekke seg den type familier som kunne ta seg godt ut i kataloger. Det betydde å selge inn bostedet gjennom mulighetene for å etablere et bedre liv – arbeid, transport, skoler. Hun skulle være en del av utdanningspakken.

«Hvorfor ikke bruke en datarobot?» hadde hun spurt under intervjuet.

EXEGIS-agenten hadde sendt henne et platt smil, der han satt med de myke hendene sine sammenfoldet på skrivebordet. «De søker noen med litt personlighet. Du har akkurat nok til å komme med.»

Hun hadde hatt lyst til å fike til ham. Men hun trengte pengene mer enn hun trengte stoltheten. Det eneste foreldrene hennes ville vite, var hvor mye hun kunne sende hjem til dem: Tretti prosent av lønnen hver måned til hun nådde frem til Artemis, og når kolonisamfunnet var etablert og boringen begynte, ville andelen øke opptil femti prosent, sa agenten. Hun gjentok de ordene til moren, som bare nikket og kysset henne distré på kinnet

mens blikket allerede ble fjernt på grunn av alkoholens påvirkning på bevisstheten. Det virket ikke som om de brydde seg om hvorvidt hun ville komme tilbake. Men hun hadde jo gjort det bedre enn naboen Krista, som aldri hadde fullført videregående skole og endte som hushjelp på Mars. Ingen ville dra til Mars. Der var det ingenting.

Hun husket at Artemis allerede var en travel nybyggerby da transporten deres ankom. Hun hadde reist med de andre medlemmene av lærerstaben, sammen med to eldre bibliotekarer som skulle fungere som hennes overordnede under oppholdet på månen. Den store samfunnshallen, som hun så fra det bittelille vinduet idet de var i ferd med å lande, minnet henne om den oppsvulmede magen på en edderkopp, med smale tuneller som ledet bort fra hallen og ut mot de forskjellige sektorene av den planetære nybyggerbyen. I det fjerne kunne hun se de blinkende lysene fra de massive maskinene, som boret dypt ned i månens overflate for å hente opp mineraler som skulle sendes

tilbake til Jorden for å drive alt fra massive elektriske paneler til lyspenner. Det var først da hun våknet, omtåket av søvn, og blunket vekk hele miksen av medikamenter som hadde holdt henne i live under den lange, mørke overfarten fra ett sted i universet til det andre, at hun ble klar over hvor langt hjemmefra hun faktisk var.

Noen ganger lurte hun fremdeles på hvordan det sto til med familien. Det var bare den eldre søsteren Anita som noen ganger sendte videobølger, stillestående bilder som hoppet fra satellitt til satellitt helt til de nådde Artemis. I bølgene sine pratet Anita som om Amelia befant seg på den andre siden av verden, ikke helt i den andre enden av universet. Hun refererte sladder som var utdatert for flere måneder siden, om folk som Amelia knapt husket, og hun nevnte aldri foreldrene deres. Hun takket heller aldri den yngre søsteren, men på den annen side svarte Amelia aldri på bølgene. Hun visste aldri hva hun skulle si. Derfor var hun egentlig lettet da Anita helt sluttet å sende dem.

4

Noe buldret i det fjerne. Hun satte seg rett opp og kjente plutselig adrenalinet pumpe gjennom kroppen. Det hørtes ut som om himmelen falt fra hverandre, bit for bit, og kunne komme til å treffe henne i hodet når som helst. Men transportsirenen var taus, og hun kunne ikke huske når hun sist hadde hørt den. Ingen kunngjøringer lød i systemet, enda hun visste at nybyggerkolonien sendte en fast melding til ethvert skip som passerte gjennom atmosfæren. Hun beveget seg mot vinduene og anstrengte øynene for å lokalisere kilden til lyden.

Det var stille i nybygger-samfunnet. Bare de vanlige lysene fra boremaskinen kunne ses. Bakenfor spredde den kalde, glitrende stjernehimlen seg over horisonten.

Hun gikk ut av kontoret gjennom en annen dør innerst i rommet, parallelt med døren til Barneavdelingen. Den førte ut til en av sidekorridorene, som igjen førte til det store fellesrommet. Hun forestilte seg korridorene som beina til den edderkoppliknende bygningen de bodde i.

2

Når nybyggerksamfunnet trengte mer rom, la de bare til flere korridorer og lot dem forgrene seg utover der det var plass. Men det var lenge siden noen form for transport hadde ankommet samfunnet, og noen bindeledd var simpelthen avstengt fordi det ikke var behov for noen ytterligere utvidelse.

Den klart opplyste korridoren var utstyrt med en rekke vinduer, slik at enhver som beveget seg fra ett sted til et annet kunne se hva som foregikk på utsiden. Amelia kunne se at skumringen nærmet seg raskt. Hun måtte være tilbake i rommet sitt før det ble helt mørkt. Men hun kunne ikke la være å undre seg over hva som hadde forårsaket krasjet.

Hun var den første personen som beveget seg utenfor bofellesskapet. Den sølvglinsende beskyttelsesdrakten hennes brøt ensformigheten i det mørkende landskapet. Fra utsiktspunktet sitt kunne Amelia se hvordan månevindene pisket over den fjellendte horisonten. I tankene gjennomgikk hun hele rekken av lukkemekanismer i drakten hun hadde

på seg, og visste at enhver form for eksponering overfor Artemis' atmosfære ville føre til døden. Hun hadde sett eldre som var blitt drevet til vanvidd uten draktene sine og hadde sett ting som aldri hadde vært der i utgangspunktet.

En tynn søyle av røyk steg opp over horisonten og strevde med å stå imot den standhaftige vinden. Amelia begynte å gå mot røysøylen, som befant seg like bak en liten høyde av stein og sand. Skrittene kjentes ujevne, famlende. Det virket som om bakken skled unna og smuldret seg opp under henne. Hun kunne egentlig ikke huske hvordan det var å gå utenfor bofellesskapet, siden den kunstige tyngdekraften inne i bygningene etterliknet den stabile jordmagnetismen de var vant til hjemmefra. Men hun tråkket hardt, for hvis det var et skip som hadde krasjet, og det var folk inne i skipet...

Hvis, hvis, hvis.

Det eneste hun var opp-tatt av, var om familien hadde det bra. De hadde hørt nyss om krig, selv om de befant seg så langt ute i rommet.

Men kontaktpersonen i EXEGIS hadde avfeid bekymringen deres. Det var ikke noe annet enn politikk, krangel mellom stater, smålige påstander. Det kom til å gå over i løpet av noen måneder, kanskje bare noen uker. Neste gang de hørte fra EXEGIS, lovte han, ville det dreie seg om et mulig lønnspålegg, så snart de neste leveransene fra Artemis ankom planeten.

De hørte aldri fra EXEGIS etter den meldingen.

Da Amelia hadde kommet seg opp på forhøyningen, kunne hun se hvor røyken kom fra: vraket av et FTL-skip, som lå med det geværkuleformede nesepartiet halvt begravd i Artemis-jorden. Den grønne skriften tvers over skipskroppen var i et språk som Amelia ikke forsto, men hun kjente igjen gradsbetegnelsene på vingene like lett som hun kjente sin egen kropp. Det var et EXEGIS-fartøy.

Konturene av en menneskeliknende skapning åpenbarte seg foran det ødelagte romskipet. I hvert fall antok Amelia at det var et menneske – det

hadde tross alt to bein, og det så ut til at de øvrige delene var på riktig sted. Helt sikker var hun ikke, siden figuren også hadde på seg en glatt, svart romdrakt som så ut til å klistre seg til den slanke kroppen, mens den koniske kromhjelmen effektivt skjulte eventuelle ansiktstrekk.

De nådde frem til hverandre akkurat da lyset berørte horisonten for siste gang og temperaturen rundt dem begynte å stige. Amelia grøsset da hun stoppet foran figuren. Det var ingen øyne å fokusere på, ingen lepper å se når den snakket. Kromoverflaten foran ansiktet var matt og reflekterte ikke noe tilbake til henne.

«Du er ikke fra området her», sa personen i romdrakten. Det høstes ut som en mann.

Amelia prøvde å la være å le eller vise frykt. «Ingen av oss er fra området her.»

«Nei», sa mannen. «Det jeg mente, var... du ser ikke ut som et medlem av et planetært nybyggerksamfunn.»

Hun var ikke sikker på om han kunne se det skeptiske uttrykket i ansiktet hennes. «Så hva seg jeg ut som, da?»

Gabriela Lee

Han nølte. Strupehodemikrofonen hans registrerte bare lyden av pusten hans. «Du minner meg om hushjelpen vår, da jeg var veldig ung. Er du også hushjelp?»

Amelia ristet på hodet, og frykten ble raskt erstattet av irritasjon. «Jeg er bibliotekar», sa hun, lettere oppgitt.

«Bibliotekar! Har dere biblioteker i rommet?»

«Bosamfunnet har det.» Hun viste til boenheden bak seg, der hun hadde gått ut av korridoren. «Vi må komme oss innenfor. Det er nesten måneskumring, og luften blir spesielt farlig når vi blir eksponert for den, selv med draktene på. Jeg er ikke sikker på hvorfor det ikke var ordføreren som møtte deg, men jeg introduserer deg gjerne til samfunnslederne, og kanskje du kan hjelpe oss.»

Han nikket. Drakten hans så nesten blå ut i lyset av måneskumringen. Hun erindret en innsjø, noe hun så i barndommen, eller kanskje i en drøm. «Det vil jeg gjerne.»

Hun snudde seg rundt, begynte å gå med litt raskere skritt og håpet at mannen fulgte

etter. Vinden begynte å ta seg opp, og hun kunne knapt gå i rett linje mot inngangsenheten. Det var mer enn bare sand som føyket, det var steinsprut fra boringen som ble fraktet med vindkastene. Hun forestilte seg at tusen bittesmå nåler trengte inn i beskyttelsesdrakten, og at huden brant mens verden ble stadig fjernere foran øynene hennes. Nesten i blinde nådde hun frem til boenheden, og fingrene hennes tastet automatisk inn adgangskoden. Døren åpnet seg lydløst, og begge to snublet inn.

Overgangen fra vind til stillestående luft var lammende. I det skarpe lyset i korridoren børstet Amelia vekk sand og grus fra beskyttelsesdrakten og sjekket alle sømmene for å være sikker på at hun fortsatt var intakt. Mannen så seg omkring og beveget hodet i en bue mens han studerte omgivelsene. «Dette er Artemis, og året er 3217, ikke sant?»

«Når sendte EXEGIS deg ut? Hvor lenge har du vært i rommet? Var det meningen at du skulle komme hit for evigheter siden?» spurte hun, og ga tegn til

at han skulle følge med henne. Det var fremdeles stille i korridoren, men hun visste hvor ordføreren vanligvis kunne treffes. Det var en liten japansk hage i krysset mellom korridor 2B og 3B, og hun var sikker på at han kunne svare på mannens spørsmål bedre enn hun selv.

«Jeg har ikke lov til å si noe», sa han. «Jeg... er ikke sikker på hvor mye du vet om EXEGIS, og jeg vil helst ikke si noe før jeg får snakket med guvernør Santos. Det er fremdeles guvernør Santos som er øverste leder i dette nybyggerksamfunnet, ikke sant?»

Amelia nikket. Hukommelsen hennes var plutselig som en blank skifertavle. Hun kunne ikke helt forstå hva mannen sa. Hadde guvernøren et navn? Det gikk opp for henne at hun egentlig aldri husket navnene på folk. Hun hadde jobbet sammen med to andre personer, hadde hun ikke? Hadde de også navn?

Mannen merket forlegenheten hennes og satt opp farten så han kunne gå side om side med henne. «Vet du hvor lenge du har vært her?»

Hun ristet på hodet. «Om-trent tre år, ifølge standard Jord-tid. Jeg tror vi har vært her lenger, men vi har sluttet å telle.»

«Jeg har vært på reise siden jeg var 21», sa mannen. «Det tok lang tid å komme meg hit. Og jeg tror jeg bare har veldig kort tid på meg til å gjøre det jeg må.»

Det var noe i stemmen hans som fikk blodet hennes til å fryse. Hun stoppet opp, presset hånden mot veggen og lente seg mot den med hele kroppstygden. «Hvem er du?» spurte hun, uten å ville se ham i ansiktet.

«Jeg ble sendt hit for å stoppe sykdommen fra å spre seg. Glemmsyken. Vi sporet den til denne månen. Du er alltid den første jeg møter som fremdeles er i live.»

Hun ristet på hodet. Beskyttelsesdrakten kjentes altfor varm, altfor stram. «Vi er alle sammen i live fremdeles. EXEGIS kuttet ut all kommunikasjon med oss for flere måneder siden, og nå kan vi knapt overleve på denne steinhaugen. Du må ta oss alle med hjem.»

8

«Skipet mitt krasjet, som du kanskje husker.»

«Vi har ingeniører som kan fikse det. Du kan spørre ordføreren selv.» Den sinte tonen i stemmen hennes overrasket henne. Hun visst ikke hvor alt sammen kom fra. Hun marsjerte bort fra ham, og skrittene ga ekko i korridoren.

Hun snudde seg ved døren inn til hagen. Adgangskoden kom lett til henne, hun hadde jo brukt den en million ganger før.

(Eller har hun det?)

Hagen var liten og fredfylt, bygd opp som en tradisjonell japansk zen-hage. Yndige bonsai-trær vokste i romslige leirpotter og dannet et komplekst mønster rundt hele anlegget. Lyden av vann strømmet ut av høytalerne. Det var benker under trærne og steiner som var omhyggelig plassert slik at de minnet om en fiskehale, hele lengde fra den ene siden av hagen til den andre. En person iført beskyttelsesdrakt satt på den nærmeste benken, tydeligvis for å nyte det fredfylte synet foran dem.

Hun beveget seg mot ordføreren, og mannen fulgte etter.

«Herr ordfører», begynte hun og prøvde å holde stemmen under kontroll, «vi ser ut til å ha fått en gjest her i nybyggerfeltet vårt. Fra EXEGIS. Skipet hans krasjet, og vi må få fikset det så vi kan dra hjem.»

Mannen i beskyttelsesdrakten foran henne satt helt stille.

Hun rakte frem en hånd for å berøre skulderen hans, men oppdaget at hun bare tok på beskyttelsesdrakten, som straks foldet seg sammen under berøringen. Det var ikke noe inni, ikke noen antydning om at det befant seg en person under den kalde drakten. Hun skrek, og stemmen ga gjenlyd inni hennes egen drakt. Lyden fylte tomrommet mellom huden og drakten og fikk den innebygde elektronikken til å gå amok. Mannen fra EXEGIS rakte ut en hånd bak henne og løftet hjelmen forsiktig opp fra den sittende beskyttelsesdrakten.

Det var ingenting innenfor, bortsett fra månestøv og noe smårusk.

«Jeg kom for sent», sa mannen og slapp hjelmen i

gulvet. Lyden av vann fløt rundt ordene hans. «Jeg kommer alltid for sent. Jeg må innstille parameterne for tidskapselen på nytt igjen.»

Hun snudde seg mot ham, og kroppen dirret i desperasjon. «Det kan ikke være dette som skjer.»

Han vendte seg mot henne, og hun forsøkte å forestille seg at øynene hans var milde og vennlige. «Jeg er lei for det, Amelia, men jeg kom for sent. Igjen. Jeg lover at jeg skal redde deg neste gang. Men ikke akkurat nå.»

«Hva mener du?»

Han løftet armen. Et tynt, nesten usynlig panel kom frem på underarmen hans, fylt med kompliserte lyssignaler som beveget seg tvers over en glasskjem. «Jeg må komme meg tilbake igjen for å stoppe alle fra å komme hit. Skipet var et triks for å se om noen overlevde angrepet.» Han ristet på hodet i frustrasjon. «Vi har truffet hverandre før. Vi har hatt akkurat den sammen samtalen. Du kommer til samme konklusjon. Likevel kan jeg ikke redde deg akkurat nå.»

Hun tok et skritt bakover. Grusen knaste under føttene hennes. «Du har vært her før?»

«Og jeg kommer til å se deg igjen. Men jeg må dra tilbake nå. Jeg må prøve på nytt.» Han trakk fingrene over glasskjermen. «Jeg er lei for det, Amelia.»

«Hvordan visste du hva jeg het?»

Himmelen brumlet som om den gikk i stykker. Men han var borte. Han forsvant like raskt som det tok å trekke pusten.

Amelia. Var det navnet hennes? Det var et pent navn. Hun ville gjerne beholde det.

Hun forlot den tomme drakten, den tomme hagen og den tomme korridoren. Hun lot føttene føre henne tilbake til et sted hun kjente godt: biblioteket. Det var ingen på kontoret da hun gikk inn. Hun lurte på hvem som pleide å sitte på de to andre stolene.

Hun åpnet døren til Barneavdelingen. Draktene var fortsatt der. Barna ventet på opplesningstimen, det var hun sikker på. Hun beveget seg frem til den lave krakken midt i sirkelen av små beskyttelsesdrakter.

Glemmesyken

2

De var av et sølvskimrende materiale som skinte som stjerner. Hun var glad for at de var klare til å høre på. Boken hennes lå akkurat der hun hadde forlatt den. Idet hun satte seg ned og tok den opp, la hun merke til en liten rift på siden av leggen. Den blottlagte huden begynte å farges skarpt rød, men hun brydde seg ikke nærmere om det. Fortellingen var i ferd med å begynne.

Der jeg sitter med munnen full av posjert egg, tar det litt tid før jeg registrerer at Jade tekster meg. Jeg tar frem brettet, presser inn fingeravtrykket mitt og leser meldingen.

Så det nye kontoret ditt er i byen?

Jepp. Jeg har adressen. Det krever en viss innsats å formulere denne setningen – det går alltid tregere om morgenen. Jeg ser for meg bokstavene som hører sammen, og tekster: *De sa klokken ni, så jeg bør komme meg av gårde snart.*

I øyekroken ser jeg at hun nikker.

Kult sted i hvert fall, tekster hun. Denne kafeen, mener jeg.

Absolutt. Vi kan gå hit i neste uke, om du vil.

Jepp. Høres bra ut.

Jade har rett når det gjelder dette stedet. Jeg lener meg tilbake, tørker vekk litt stivnet eggeplomme rundt munnen og nyter stillheten. Vi befinner oss nærmest vinduet, og jeg ser ned på gaten under. Glasset er forseglet, så vi hører ingenting. Et øyeblikk lukker jeg øynene og later som om hele kafeen er tom. Den er selvsagt stappfull, men alle som kommer hit, respekterer Stillhetslovene nesten andektig.

Taleforbud

1

Max Knight

Jeg kikker ned på brettet igjen. Jade har teksten: *Nervøs, eller?*

Litt. Jeg mener, ja.

Ingen grunn til det. Du er antakelig den eneste der med en grad i kommunikasjon uansett.

Ha. Morsomt. Som om... Dette her er offentlig sektor, Jade. Disse folkene er sikkert noen blærete drittsekker, velutdannet, med sin Oxford-engelsk og alt det der.

Du takler det fint.

Hm. Ok, takk for moralsk støtte i alle fall. Det trengte jeg virkelig.

Jeg hater deg.

Jeg prøver å undertrykke en liten latter, og utstøter isteden en brå summelyd. Selv det er nok til at jeg kjenner jeg blir rød i kinnene. Jeg ser ut av vinduet igjen og håper at de andre gjestene ikke stirrer på meg med foraktelige blikk på grunn av min ugudelighet.

Etter en stund stjeler jeg meg til å se på øyene til Jade – hun sitter med blikket festet på brettet uansett. Jeg lurar av og til på hva hun ville gjøre hvis jeg trakk henne til meg, når vi er alene, kanskje på kjøkkenet i den lille ettromsleiligheten vi har leid for to måneder, og bare, bare, bare så henne

2

i øynene, *inn i øynene*. Hva ville hun gjøre? Kom hun til å fike til meg? Kom hun til å forlate meg for godt? Eller kom hun til å se inn i *mine* øyne, sånn at vi begge bare *så* på hverandre, helt privat og alene, som for å nyte alt det hemmelige?

Noen ganger ønsker jeg at jeg kunne. Det er en form for... *dyrisk* side ved meg, som er lei av å studere ansiktet til Jade på brettet. Jeg vil stirre på ansiktet hennes, det *virkelige* ansiktet, hud og blod og øyne. Dette urinstinkt vil kutte ut etikette. Det vil fange og holde fast på blikket hennes, i time etter time.

Det nærmer seg halv ni, tekster Jade. Bør du ikke gå snart?

Jeg stirrer ned på den flimrende brettsskjermen. Føler meg skyldbetyngt og prøver å hindre hjernen i å forme noen upassende meldinger. Med store anstrengelser tekster jeg: *Jo, jo. Vil du spasere til t-banen med meg?*

Klart det.

Etter at jeg har sveipet brettet for å betale, går vi ned til gateplanet og i retning av nærmeste t-banestasjon. Vi går på fortauet med nedslått blikk, i stillhet. Jeg blokkerer lyden av byggearbeider,

Med stive fingre drar jeg frem brettet og tekster: *Det er meningen at de skal forholde seg tause!* Jeg trenger knapt å konsentrere meg for å få frem setningen. Den brenner helt forrest i bevisstheten. Jeg vet ikke hvorfor, men lyden av de skitne, levende stemmene har satt meg i helspenn.

Jade slipper taket i meg og henter frem brettet sitt, så svarer hun: *Jeg vet det, men tenk over det. De har nettopp kommet over havet, og de...*

Fra disse tilbakestående landene sine, mener du.

...der de ikke har hatt noen taleforbudslover. Hvordan er det meningen at de skal snakke sammen når de kommer hit?

De trenger ikke å komme hit i det hele tatt.

De er flyktninger.

Og hva så? De kan alltid skrive på et stykke papir eller noe. Du trenger ikke et Brett for å kommunisere.

De er ikke vant til det.

Nei vel, men de er i vårt land, og da får de værsgod venne seg til våre lover.

Greit. Men du vet, når det gjelder dette her, er du virkelig...

Jeg tar brått et skritt til siden og presser Jade forover idet vi begge så vidt unngår å bli

3

5

Taleforbud

av dronebiler som feier forbi, og lengter tilbake til stillheten i kafeen. Det er rett og slett for mye støy her ute. Riktignok er det ingen som *sier* noe – dette her er faktisk en finere del av byen – men det er likevel vanskelig å konsentrere seg.

Jade har lagt hendene rundt armen min der vi går, begge to innpakket i svart yttertøy. Hun prikker meg på skulderen. Med fingeren peker hun på en bygning på høyre side, og jeg snur meg dit: *Flyktninger er velkommen her!*

Jeg biter tennene sammen, og er ikke sikker på om skiltet innebærer kritikk mot styresmaktene, eller om det er en generell kunngjøring. Men så åpner døren seg, og jeg hører stemmer innenfra. Stemmer. Noen sier noe der inne. *Sier noe*. Selvfølgelig, disse fordømte flyktningene, de kommer hit, for helvete, til *vårt* område, og gjør ikke annet enn å legge igjen ekskrementer overalt. Selvsagt kommer ikke myndighetene til å utstede brett til disse bondeknølene, men det fritar dem ikke fra Stillhetslovene.

Med knyttnevene hardt sammenpresset fortsetter jeg bortover fortauet, fremdeles med Jade ved armen. Hun er anspent, hun også.

overkjørt. Vi småløper over til den andre siden av gaten. Jeg kjenner meg flau over å ha vært på brettet idet vi krysset gaten, uten en gang å ense det. Med blikket følger jeg denne hensynsløse svarte bilen som kjører videre i stor fart. Han hadde sikkert ikke hatt samvittighetskvaler om han hadde kommet til å knuse oss begge.

Med pulsen i høygir tekster jeg: *Det må vi vel kalle nære på.*

Ja, svarer Jade. Helvetes idiotiske bil.

~

James Phillips møter meg i vestibylen i ministeriet for media og kommunikasjon. Jeg holder blikket fast på halsen hans, og vi tar hverandre i hånden. Han har et fast håndtrykk.

Phillips tar brettet sitt opp av lommen, og jeg gjør det samme.

Velkommen, herr Richardson, tekster han. Jeg håper det gikk greit å finne kontorene våre?

Jeg prøver å forme ordene i en jevn flyt. *Ja, absolutt. Leiligheten min ligger like i nærheten, faktisk.*

4

6

*Utmerket. Hør, jeg er redd vi har litt knapp tid denne morgenen, så vi må gå rett på sak. De sa i intervjuet at De har omfattende erfaring med lydmi-
k-
sing, opptaksutstyr og den slags?*

Jeg nikker, og overdriver bevegelsen så han kan se det i den øvre periferien sin. *Ja, tekster jeg, det var en av mine store hobbyer ved universi-
tetet. Å dra ut på landet, gjøre opptak av stillheten der ute, men også av lydene i naturen, og så mikse dem slik at det dannet seg behagelige digitale lydbilder, om vi kan si det slik.*

*Veldig bra, tekster Phillips. Deres mikseeksper-
tise vil komme godt med denne morgenen. Uheldigvis er mange av våre lydteknikere fraværende i dag. De er i Albert Hall og gjør alt klart for kveldens kringkasting av Bach-promenadekonserterne. De vet, sørge for at ikke noe...
upassende går ut på luften.*

Selvsagt.

Det eneste De skal gjøre, herr Richardson, er å sørge for oppdaterte opptak av kunngjøringer som gjelder den nye t-banen. Alle holdeplassene og opplysningene som skal gå ut over høyttalerne.

Jeg leste meldingen hans om igjen, for å være sikker på at jeg hadde forstått det riktig. Så det

ung kvinne som sitter og ser ned på brettet sitt. Svartkruset hår, mørk hud.

Bak meg lukker døren seg, og jenta – Alesha – kikker opp, deretter ser hun raskt ned igjen.

Brettet mitt gir fra seg et signal. *Hei*, står det i meldingen.

Hallo, tekster jeg. Jeg heter Mark.

Alesha.

Jaha, så vidt jeg forstår skal du... vokalisere?

Jepp.

Ok. Hm... Ok. Vil du starte?

Javisst.

Jeg kobler over til datamaskinskjermen, skanner setningene og gjør meg kjent med utstyret. Fremdeles skeptisk til hele greia.

Har du setningene? tekster jeg til Alesha.

Jepp, på brettet mitt.

Ok, da. Hm. Jeg strekker armene bakover og kjenner svetten som samler seg i armhulene til tross for at det er kjølig. *Ok. Så... Går det greit for deg?*

Hva da?

Å... vokalisere?

Klart det. Det er jobben min.

7

9

1

Max Knight

vil si at jeg skal mikse diverse fonetiske opptak av stasjonsnavnene?

Nei, overraskende nok responderer publikum bedre på opptak av en menneskestemme enn på tekst-til-tale-synthesizere. I dag er Alesha Simons her for å bistå oss. Hun tar seg av all... vokaliseringen. Hun er velkjent for arbeidet hun utfører.

Pusten min kjennes anstrengt. Jeg forstår.

I studio, tekster Phillips, er det en fortegnelse over stasjonsnavn og andre uttrykk som skal tas opp. Jeg er sikker på at De kan finne ut av resten.

Absolutt.

Vi legger bort brettene våre, og han viser vei bortover gangen. Lyden av føttene våre dempes mot det grå gulvteppet. Med hånden viser han vei forover, så mot høyre, der studioet befinner seg.

Jeg viser tommelen opp, og vi tar hverandre i hånden igjen. Phillips går, og jeg nærmer meg døren med bankende hjerte, tørr i munnen. Jeg åpner den.

Rommet er halvmørkt. Diverse synthesizere og datamaskiner er plassert på det lange bordet foran det lydisolerte vinduet. Jeg kikker gjennom glasset. En mikrofon, en krakk og på krakken en

Ok.

Går det greit for deg at jeg snakker, Mark?

Jeg nøler. *Hm. Vel, for å være ærlig kjenner jeg meg litt ukomfortabel, men... La oss se hvordan det går.*

Ikke vær ukomfortabel.

Jeg setter på meg hodetelefonene. Det kjennes som om ørene er låst fast inne i disse svarte hulrommene, og de små mikrofonene som er så tett innpå hodet mitt, de holder sansene mine fanget i dette perverse fenomenet som kalles tale. Jeg trykker på opptaksknappen og akter å kutte ut de nødvendige setningene senere.

Ok. Hm. Så... Når du er klar.

Gjennom glasset ser jeg Alesha rette seg opp i ryggen og lene seg mot mikrofonen. Det dirrer i håndleddene mine, ørene mine dunker av forventning, brystet knytter seg skjelvende, gode gud, hvordan kommer det til å lyde, herregud, kanskje jeg ikke klarer å håndtere dette her, denne personen som snakker rett foran meg, vokaliserer, for helvete, å gud, hva har jeg gjort...

“Neste holdeplass er Turner Street.”

Jeg biter meg i kinnet. Hun snakket nå nettopp. En person foran meg, en virkelig person, hun

8

10

snakket, rett foran meg, gjennom disse hodetelefonene. Jeg vet at jeg rødmer, så jeg ser ned på skjermen – herrefjesus, jeg føler det som om jeg spionerer på en jente som kler av seg – og oppdager at det innkommende volumet var innstilt altfor høyt. Jeg fikk ikke med meg noe.

Beklager, Alesha, tekster jeg. Jeg kan nesten ikke tro at jeg er i ferd med å si det: Kan du være så snill å si det igjen?

Jada.

“Neste holdeplass er Turner Street.”

Jeg svelger hardt. De grønne, spisse fjelltoppene på skjermen. Den fanget henne opp.

“Skal jeg fortsette?” spør hun.

Det stikker i ørene mine. Hun tekstet ikke det spørsmålet. Hun sa det. Hvorfor tekstet hun det ikke til meg? Hvem i helvete tror hun jeg er? En fordømt innvandrer? En bondeknøl?

Ja, tekster jeg.

“Neste stopp er Edgar Street Station.”

Jeg forsøker å overbevise meg selv om at med hodetelefonene som bindeledd hører jeg egentlig ikke at hun snakker. Jeg ville aldri, aldri frivillig lytte til noen som snakket, ikke jeg, nei, og likevel

Hva er det? tekster jeg. Det var ikke meningen å gjøre meldingen kort og brysk, men noen ganger kan nevrosensorene i brettet overreagere.

“Noe er galt med mikrofonen.”

Jeg skulle ønske at hun kunne tekste meg, at hun ville forstå at jeg ikke kan godta en slik samværsform, at jeg opplever stemmen hennes som frastøtende.

Jeg skanner innstillingene på mikrofoninngangen, så tekster jeg: *Det er ikke noe galt med den.*

“Vent”, sier Alesha, “noe har løsnet, det ser faktisk helt feil ut. Ta en rask titt.”

Jeg trekker av meg hodetelefonene, reiser meg og åpner døren til studioet. Et øyeblikk skjærer jeg en grimase mot henne og passer på at blikket mitt stopper ved halsen hennes, før jeg kneler ned ved siden av mikrofonen. Alesha går ned fra krakken for gi meg bedre plass.

Som jeg antok, er det ikke noe galt med oppsettet. Jeg ser opp, og oppdager at Alesha vrir dørlåsen på plass og smeller døren igjen.

Nå er vi begge inne i studioet, et knøttlite rom. Jeg står ved siden av krakken, hun ved døren. Jeg er for sjokkert til å foreta meg noe annet enn å stirre

11

13

Taleforbud

har jeg mest lyst til å rive av meg hodetelefonene, slå av hele systemet, beskytte mine landsmenn mot denne galskapen. Jeg har aldri vært enig i lydopptak med opplysninger uansett.

“Neste stopp er Lister Place.”

Gode gud. For en *stemme*. Hun høres så komfortabel ut midt i det hele, komfortabel med å vokalisere og forme leppene etter ordene. Lar dem flyte ut, kvernes ut, spytted ut. For et motbydelig forsøk jeg er med på. Jeg lar henne prostituere stemmen sin. Med Mark Richardson som medskyldig, som oppmuntrer hennes deltakelse i en sånn form for pornografi.

“Overgang til District Line og National Rail Services.”

Jeg lurar på hva Jade ville tenkt om meg. Kanskje som en pervers kikker. Nei, jeg må trekke meg fra dette her. Den drittsekken Phillips var med hensikt uklar da han skulle beskrive den åpne formen i intervjuet, han visste at ingen ville ønske å utsette seg for denne ordskitten. Jeg sier opp nå, jeg går rett ut, fra Alesha, en stakkars, stakkars jente som sitter fast i...

“Du, Mark?”

gjennom glassruten, på stolen jeg har sittet på, på datamaskinen jeg har brukt, på brettet mitt der på skrivebordet. Mitt brett, det ligger der på skrivebordet, på den andre siden av glassruten. Og her er jeg, låst inne i dette rommet, med en vokalist.

“Hvorfor er du redd for meg?” sier hun, og jeg føler trang til å skrike. Det er ingen hodetelefoner som demper, ingen mikrofon eller høyttalere. Bare henne, som snakker. I et rom, til meg, inn i ørene mine. Den rå stemmen, den fordømte stemmen hennes. Jeg viker bakover, inn i hjørnet, vettskremt av denne talende personen, men ute av stand til å si noe. Jeg er blitt stum, har ikke noe brett, ikke noe papir, ikke noe i det hele tatt.

Jeg rister på hodet, hamrer knyttnevene i veggen.

“Vet du hvilken respektløshet jeg opplever?” hveser Alesha. “Med deg på den andre siden, der du krymper deg hver gang jeg sier noe? Hvorfor er det sånn? Gud ga oss stemmer, ikke sant?”

Jeg fortsetter å riste på hodet, jeg stamper føttene i gulvet, knytter nevene og truer med å gå løs på henne.

“Noen er nødt til å gjøre det, Mark. Jada, jeg kan se avskyen i ansiktet ditt, men du må forstå

12

14

noe her. Dette her er min jobb, det er det jeg gjør for å leve. Du hater kanskje din egen stemme, du er kanskje skremt av den, men jeg *elsker* min, så slutt å se på meg som om jeg er en hund. Jeg kommer ikke til slippe oss ut herfra før du godtar vilkårene her...”

Jeg går til angrep, klar for å heve knyttneven. Slå henne ut, ett eller annet, *hva som helst* for å stoppe henne. Men hun spretter forover på samme tid, tar meg uforberedt, og jeg stivner et øyeblikk, lammet. Hun kjører kneet opp i skrittet mitt, og det oppstår en voldsom, hul smerte i mageregionen, en stram tomhetsfølelse, en kriblende svie, og jeg faller over ende, innover i hjørnet, hodet dunker i gulvet. Forlegen stønner jeg under den overveldende smerten, og ser Alesha sette seg på huk foran meg.

“Se det, ja. Gud *har* faktisk gitt deg en stemme. Så hvorfor i helvete bruker du den ikke?”

Jeg har for vondt til i det hele tatt å vurdere spørsmålet.

“Hør her, Mark. Jeg går ikke herfra før vi ser hverandre i øynene i denne saken, hører du? Hør *min* side av saken. Det kan være vanskelig for deg

form for skriving eller teknologi eller noe sånt. Babyer *snakker*, de skriver ikke. Disse brettene er ikke *naturlige*.”

Hvis jeg hadde kunnet snakke til Alesha, ville jeg ha gjort det. Jeg ville ha fortalt henne at, ja, nettopp, *huleboere* snakket, babyer snakker – og begge er eksempler på primitive skapninger. Skjøpper hun ikke at vi har utviklet oss til å forme skrift, et skriftspråk, med et *formål*? For etter hvert å bli i stand til å avskrive behovet for talespråk, for å handle i den langt mer elegante valutaen som det skrevne ord utgjør?

Alesha snakker videre. Smerten i skrittet overdøver ubehaget i ørene mine, men stemmen hennes er ikke mindre plagsom. “Så hva forventer du at vi skal gjøre? De fleste av oss har ikke råd til brett. Skal vi bare sitte i taushet hele kvelden? Du vet det, Mark, at Stillhetslovene faktisk tvinger majoriteten av befolkningen til stillhet. Har du noen gang tenkt på det på den måten? De eneste stemmene tilhører overklassene, de rike, medlemmene av parlamentet, du vet, det er latterlig! Det er denne usynlige verbale grensen mellom mennesker som kan betale for brettene sine, og folk

15

17

1

Max Knight

å se for deg, du som har vokst opp i et rikmanns-nabolag ett eller annet sted. Men i forstaden min, du, der var slummen. Da jeg vokste opp, fartet jeg og vennene mine rundt i gatene, vet du, vi hylte og lo og pratet. Vi ble hysjet på av foreldrene våre, men ikke på grunn av beskjedenhets, det var fordi de var *redde*. Redde for folk som deg, Mark.”

På dette punktet reiser Alesha seg opp og går tilbake til krakken, lener seg tilbake og fortsetter å snakke. “Alle de voksne i vår gate unnlot å snakke når de var utendørs, men hjemme i husene sine ga de blaffen i Stillhetslovene. Kamerat, vi pleide å prate og prate til langt på natt. Vi begynte med å hviske av frykt for at noen skulle høre det og melde oss, men ble mer og mer høylytte utover natten.”

“Ja, vi ble bekymret når naboene våre ble tatt med til en eller annen videreopplæringsenhet i forbindelse med uærbødig opptreden i offentlig sammenheng. De hadde ropt i gatene eller noe sånt, for å protestere mot Stillhetslovene. Men vi brydde oss ikke. Vi visste hva Gud hadde utført med oss mennesker. Jeg mener, mennesker snakket og sang lenge før det ble noen

som ikke kan! Det er fascisme! Og for hva? Hvorfor straffer de talen?”

Hva for noe? Jeg strekker armene opp mot veggen, prøver å få henne til å stoppe, til å få tak i Phillips eller noen som kan tilkalle en ambulanse, for jeg tror hun har stelt i stand en krise der nedentil. Likevel kan jeg ikke la være å forundre meg over kortsiktigheten hennes. Hvorfor de straffer tale? Ja, hvorfor straffer de offentlig nakenhet? Eller urinerings på gaten? Eller å ha sex på offentlig sted? Det kalles et sofistisert samfunn!

Alesha mener åpenbart at hun har en rolle: Strømmen av ord fra henne opphører ikke. “Vi har ingen stemme, vi sitter fast bak denne begrensningen innen kommunikasjon. I det minste har vi ikke noen *offentlig* stemme. Ikke ennå. Men vet du hva? Grenser er midlertidige. *Jeg* har et brett, og *jeg* har en stemme – en helt ekte, ordentlig stemme. Jeg er en av de få som påtar meg denne vokalistjobben, så jeg blir godt betalt. Det er en risikabel virksomhet, i lys av alle disse stillhets-ekstremistene. Vet du hvor mye hatpost jeg har motatt? Folk sier de skal rive ut tungen på meg, at jeg

16

18

er en skamplett for nasjonen, jeg blir omtalt som baby-kvinne, som barbarisk!”

Øyebrynene hennes fyker opp og ned, hun feker med armene som for å vifte bort fluer.

“Og vet du hva, jeg hater brettene! Jeg går inn i en fordømt restaurant, og alle sitter og stirrer ned i disse helvetes brettene sine, de har bare sånne fargeflimmer i ansiktetene sine. Det er helt skummelt, det er som en spøkelsesby. Det er ingen samtale, ikke sånn som hjemme i Richwood, der det var prating og latter, neida! Alt er bare *dødt*, og *det* er grunnen til at jeg er vokalist, for jeg viser frem stemmen min, viser at det er ok å snakke, selv når du ikke har brett eller penger, for du skal ikke behøve å ha penger for snakke! Og *det* er grunnen til at jeg blir så drittforbanna når folk som deg setter nesa i været overfor meg, som om jeg var en fordømt prostituert!”

Nå hopper hun ned fra krakken. Hun kommer brått mot meg. Setter seg ned på enden, med ansiktet bare få centimeter fra mitt, og ser meg rett i øynene, akkurat som jeg hadde sett for meg å gjøre med Jade. Jade, som er så langt borte...

Og jeg skjønner hvorfor øyekontakt er tabu.

19

Taleforbud

For øynene til Alesha forstyrrer meg, de forfølger meg, svarte tjern, endeløse. Det er som om jeg ser inn i henne, steder som ingen skulle se, og jeg vil rive blikket vekk fra denne vansinnige, denne fordømte vokalisten, men jeg kan ikke, for jeg har aldri sett inn i øyne slik jeg ser inn i hennes. Så jeg sier ord for å få henne til å gå vekk, for første gang siden jeg var ti år, jeg sier ordentlige ord, med stemmen min, hes, grøtet, ute av funksjon, med leppene som ikke er vant til å forme slike obskøne bevegelser. Og ordene høres helt fremmede for meg, ikke mine ord, men herregud hvor sterkt jeg mener det jeg sier.

“Hold. Kjeft.”

20

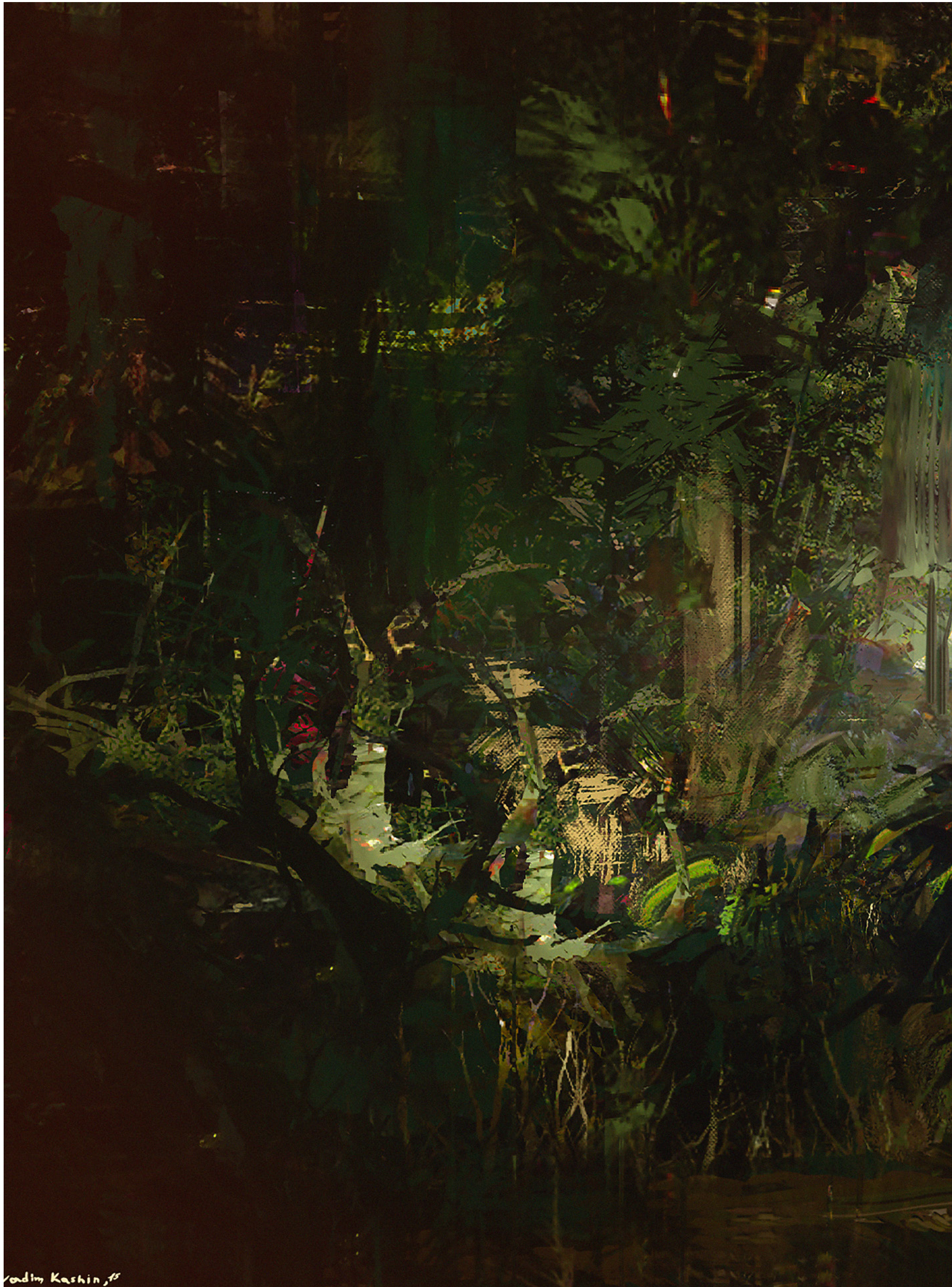
1

APOLLO 11 MISSION COMMENTARY, 7/16/69 CDT 7:02, GET T-90 1/1

PAO This is Apollo/Saturn Launch Control
T minus 1 hour 30 minutes 55 seconds and counting. All elements
are GO with the countdown at this time, the countdown aimed
at landing 2 astronauts on the Moon. At this time the space-
craft Test Conductor Skip Chauvin going through some checks
with astronaut Mike Collins aboard the spacecraft. We're
winding up this important emergency detection system test
that Neil Armstrong has been participating in. Meanwhile,
at the 320 foot level the closeout crew now placing the boost
protective cover over the hatch now that we have completed the
cabin purge and have the proper cabin environment inside the
cabin. We have also performed leak checks to assure ourselves
that the cabin atmosphere is valid. This boost protective
cover is used during the early phases of a powered flight
and it is jettisoned with the escape tower shortly after second
stage ignition. Here in the firing room the launch vehicle
test team's still keeping a close eye on the status of the
propellants aboard the Saturn V launch vehicle. We're back
to 100 percent supply with the liquid hydrogen fuel in the
third stage. This problem with the leaking valve is no problem
at this time. We've actually bypassed the valve that we are
maintaining our hydrogen supply aboard the vehicle. All aspects
GO, the weather is very satisfactory this morning, a thin
cloud cover about 15 000 feet, temperature at launch time
expected to be about 85 degrees. At T minus 1 hour, 29 minutes,
30 seconds and counting, this is Kennedy Launch Control.

END OF TAPE

APOLLO 11 MISSION CONTROL, 7-16-69, CDT 7:11, GET T-1:20 2/1

1 Agnes Denes

er blant de fremste konsept-baserte kunstnerne fra 1960- og 1970-tallet. Hun er internasjonal kjent for arbeider i en rekke forskjellige medier. Denes kunstneriske praksis utmerker seg gjennom sin særegne estetikk og sitt engasjement i sosio-politiske spørsmål. Som pioner innenfor miljøbasert kunst, gjorde hun i 1968 *Rice/Tree/Burial* i Sullivan County, New York. Verket er senere anerkjent som det første stedsspesifikke arbeidet skapt ut fra en økologisk agenda. Denes er kjent for sin innovative bruk av metallisk blekk og andre utradisjonelle materialer, - og har skapt en enestående mengde illustrative tegninger og trykk, der hun utforsker matematikk, filosofi, geografi and andre disipliner.

2 Anawana Haloba

bor og arbeider i Oslo og i Livingstone, Zambia. Hun er utdannet ved Evelyn Hone College of Applied Arts i Lusaka, Kunstakademiet i Oslo og Rijksakademie van Beeldende Kunsten i Amsterdam. Halobas kunstneriske praksis er en forskningsprosess i ulike politiske, sosiale, økonomiske og kulturelle sammenhenger i forskjellige samfunn. Hun fokuserer særlig på ideologiske og postkoloniale rammeverk. Hun har stilt ut blant annet ved biennalene i Venezia (2009), Sharjah (2007 og 2013), Manifesta (2007), Sao Paulo (2016) og Shanghai (2016).

3 Gabriela Lees

prosa og poesi er publisert på Filippinene, i Singapore, USA og Australia. Hennes første prosautgivelse i bokformat er *Instructions on How to Disappear: Stories* (Visprint Inc, 2016). Tidligere arbeider inkluderer *Disturbing the Universe: Poems* (NCCA Ubod New Writers Prize, 2006) og *La-on and the Seven Headed Dragon* (Adarna House, 2002). Hun har en BA i English Studies: Creative Writing fra University of the Philippines, og en MA i Literary Studies fra National University of Singapore (NUS). For tiden underviser hun i kreativ skrivekunst ved University of the Philippines. Les mer om arbeidet hennes på websiden www.sundialgirl.com.

4 Isa Prospero

er født i 1990 og bor i São Paulo, hvor hun arbeider som copy editor og oversetter. Hun ga ut en roman for unge voksne i 2016 og arbeider for tiden med spekulative prosa-prosjekter, ved siden av å skrive bokanmeldelser på bloggen sin, Sem Serifa.

5 Lucy McRae

er science fiction-kunstner, filmregissør, TED Fellow og «body architect». Hun setter menneskekroppen inn i komplekse, futuristiske scenarier som visker ut skillene mellom det naturlige og det kunstige, og skaper ikoniske kunstverk som bryter med tilskuerens forventninger. Hun er utdannet i klassisk ballett og interiørdesign. Hun ønsker å påvirke vårt kultursyn ved å utforske vitenskapens gjennombrudd innenfor helse og menneskekropp, og samtidig se ny teknologi fra et feminint perspektiv. McRaes prisvinnende science fiction-kunst er utviklet i samarbeid med ledende institusjoner som NASA, MIT og Ars Electronica. Hun har stilt ut ved London Science Museum, Centre Pompidou og Venezia-biennalen.

6 Martine H. Svanevik

er prosa- og spillforfatter. Arbeidene hennes er gitt ut i novelleantologier og i magasiner, AAA-spill og i frie utgivelser. Hun bor i Oslo med sin ektemann, et bittelite menneske og en voksende samling av døende planter.

7 Matthew Daniels

kan til forveksling ligne Dverger ettersom han har et stort skjegg, en kjærlighet for ale, og erfaring fra gruvarbeid. Novellene hans finner man i *Paragon*, i studentsamlinger fra Memorial University of Newfoundland, *Sci Fi from the Rock 10* og *Fantasy from the Rock*, utgitt av Engen Books.

8 Max Knight

har på tross av å være født i sitt hjemlige Australia tilbrakt det meste av livet sitt utenlands, og bodd i Thailand, Kambodsja, Sveits og Frankrike. Han skriver for tiden fra Vietnam, med romaner og noveller influert av landets energi og sjarm.

9 Dr. Nelly Ben Hayoun

er skaper av storslagne opplevelser. Hun er en prisbelønnet fransk designer og filmskaper - også kalt designverdens Willy Wonka - kjent for sine flerdimensjonale opplevelseshenninger i skjæringspunktet mellom vitenskap, teater, politikk og design. Tidsskriftet Wired tildelte henne deres utmerkelse, Innovation Fellowship, i 2014 og Icon Magazine listet henne som en av vår tids topp 50 designere som former fremtiden, for hennes nyskapende "total bombardement" design-filosofi.

10 Oluwole Talabi

er heltids ingeniør, deltids forfatter og tidvis redaktør i sitt hjemland Nigeria. Fortellingene hans er blitt publisert i *The Magazine of Fantasy and Science Fiction*, *Lightspeed*, *Omenana*, *Terraform*, antologien *the Imagine Africa 500* og en rekke andre steder. Han er redaktør for antologiene *These Words Expose Us* og *Lights Out: Resurrection* og er medforfatter til skuespillet *Color Me Man*. Han liker elegante likninger, «oddly-shaped things» og å dykke. For tiden bor og arbeider han i Kuala Lumpur, Malaysia.

11 Sarah Magdi Ali

er digital kunstner med base i Cairo, Egypt. Tegning og maling har fasinert henne fra ung alder. Etter å ha fått tilgang til Photoshop i 2016 har hun etter eget utsagn ikke latt seg bremse og fyller nå portfolioen sin med fantastiske digitale malerier, manipulerte foto og konseptuelle arbeider. Fra hennes perspektiv gjør fantasi oss i stand til å både finne og tape oss selv til samme tid: Logikk tar deg kun fra A til Å, hevder hun, mens fantasien tar deg hvor som helst. Følg henne på [instagram.com/sarahmagdiali](https://www.instagram.com/sarahmagdiali).

12 Songee Yoon

avsluttet sin utdannelse ved Massachusetts College of Art and Design's Animation Program i 2018. I sine illustrasjoner og animasjonsfilmer er hun dypt påvirket av science fiction og det uforklarlige. Sjekk websiden hennes www.songeeyoon.com.

13 Susana Maia

er født og oppvokst i Portugal. Hun skriver kreativ prosa inspirert av naturen, fantasy-litteratur og videospill, samtidig som hun studerer medisin. Følg henne på twitter, der hun skriver under navnet @firielfae.

14 Toby Bennett

drømmer og arbeider i Cape Town, Sør-Afrika. De to siste romanene hans, *Cave Canum* og *Umbra*, er begge tilgjengelig via Kindle. Novellene hans er blitt publisert i flere antologier, inkludert *Suspended in Dusk*, *African Monsters*, *Bloody Parchment* og *Terra Incognita*. Hør ham lese på YouTube, eller besøk web-siden hans thedragontower.co.za.

15 Wadim Kashin

er en Moskva-basert kunstner. Han er selv-lært tegner fra tidlig barndom av. Han har konsentrert seg om science fiction og fantasy siden 2008 og arbeider i dag som freelance konsept-kunstner og visuell utvikler for film- og spillindustrien. Som han selv sier; "hvert stykke arbeid bringer med seg noe interessant, det kan være et platecover, eller en bok, eller et kunstnerisk konsept for en film eller et spill".

16 Ximena Miranda Garnier

har vært fasinert av innsekter siden barndommen og er utdannet biolog, fra University of Costa Rica. Hun elsker å arbeide i innovative læringsmiljø og tok sin hovedeksamen ved the Mind, Brain and Education Program på Harvard University. Hun er medforfatter til boken *Treehoppers*, om det tropiske Amerika, og har skrevet en rekke artikler. *Caterpillars* er hennes første science fiction-fortelling.

0

Bidragssytere

Novelletekstene er oversatt fra engelsk av Tove B. Gulbrandsen. Hun er tidligere forlagsredaktør med mangeårig erfaring fra skjønn- og generell litteratur, nå pensjonert og aktiv som frilans oversetter, forlagskonsulent og forfatterveileder. Hennes faglige bakgrunn er bachelorgrad i engelsk og amerikansk litteratur fra amerikansk universitet og cand.mag.-grad med fagkretsen engelsk, nordisk og litteraturvitenskap fra Universitetet i Oslo.

Bodhisattva Chattopadhyays introduksjon er oversatt av Tonje Andersen. Hun er masterstudent i lingvistikk ved Universitetet i Oslo, og har tidligere jobbet freelance som oversetter. Hun er leder for Anira, den offisielle studentforeningen for science fiction og fantasy ved Universitetet i Oslo.

Designer for denne (og alle) utgivelsen av 10 Undersøkelser er João Doria. Han er Master i Grafisk Design ved Yale School of Art (New Haven, CT/USA). I denne utgaven har han satt hvert av bidragene i forskjellige skrifttyper og layouts basert på grep fra tradisjonell bokdesign. Dette gjort i som et forsøk på å skape en samtale mellom parallelle typografiske universer.

Syv av de ti fontene brukt i denne utgaven er bidrag fra et nettverk av venner.

Redaktør for denne utgivelsen er Bodhisattva Chattopadhyay. Bodhi er postdoc ved Institutt for kulturstudier og orientalske språk ved Universitetet i Oslo. Han er ansvarlig redaktør for *Fafnir: Nordic Journal of Science Fiction and Fantasy Research* (Finfar, Finland) og i redaksjonen for science fiction-tidsskriftet som utgis av The Museum of Science Fiction (Washington, D.C.). Han er tilgjengelig på <http://bodhisattvac.com>.

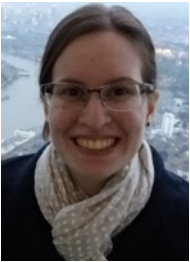
1 Agnes Denes

2 Anawana Haloba

3 Gabriela Lee

4 Isa Prospero

5 Lucy McRae

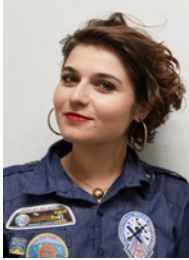
6 Martine Svanevik

7 Matthew Daniels

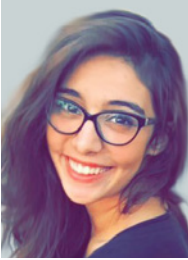
8 Max Knight

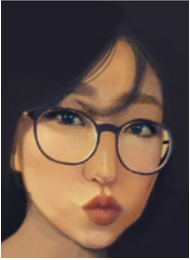
9 Dr. Nelly Hayoun

10 Oluwole Talabi

11 Sarah Magdi Ali

12 Songee Yoon

13 Susana Maia

14 Toby Bennett

15 Wadim Kashim

16 Ximena Garnier

Transnational Arts Production (trap.no) er en kunstprodusent og pådriver for mangfold i norsk kulturliv. Her møter du TrAP i månedene som kommer:

KULTURRÅDET
Arts Council
Norway

Oslo kommune

AKERSHUS
fylkeskommune

Nøkkel til byen

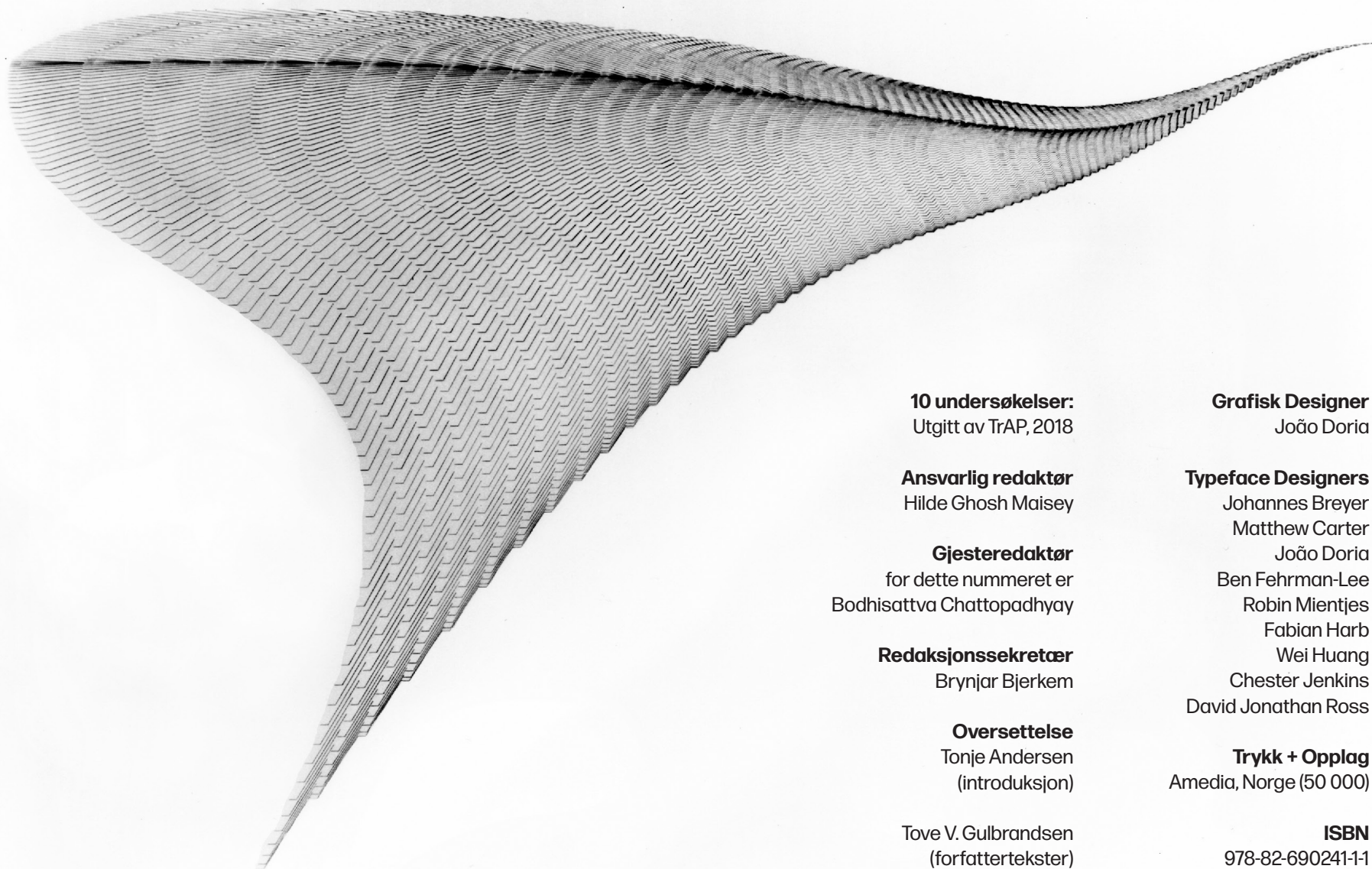
presenterer ulike muligheter i kulturlivet for ungdommer mellom 15 og 25 i Oslo øst og Akershus. Vil du bli med, ta kontakt med Cecilie Noreng på cecilie@trap.no.

To Mars By All Means

er en videoinstallasjon av Anawana Haloba Hobøl om et romprogram i Zambia på 60-tallet. Arbeidet vises 27/7 til 12/8 i midtskipet i Kulturkirken Jakob sommeren 2018 og er del av årets Øyafestivalen Klubbkveld, tirsdag 7/8.

Her og der

gir informasjon om norsk kunst- og kulturliv til nyankomne kunstnere. Marie Skeie og Motaz al Habbash kobler kunstnere som nettopp har kommet til Norge med erfarne kunstnere. Mer informasjon på trap.no/prosjekt/her-og-der.

10 undersøkelser:
Utgitt av TrAP, 2018

Ansvarlig redaktør
Hilde Ghosh Maisey

Gjesteredaktør
for dette nummeret er
Bodhisattva Chattopadhyay

Redaksjonssekretær
Brynjar Bjerkem

Oversettelse
Tonje Andersen
(introduksjon)

Tove V. Gulbrandsen
(forfattertekster)

Grafisk Designer
João Doria

Typeface Designers
Johannes Breyer
Matthew Carter
João Doria
Ben Fehrman-Lee
Robin Mientjes
Fabian Harb
Wei Huang
Chester Jenkins
David Jonathan Ross

Trykk + Opplag
Amedia, Norge (50 000)

ISBN
978-82-690241-1